

ციბეხანი

№ 85 / 18-24 ივლისი / 2011

ფოტორეპორტიორების საქმე: გრიფით „გუნდოვანი“ 33. 26

პატარკაცივილის ოჯახის დიდი შეთანხმება 33. 32

გაუფრთხილებლობის მსხვერპლი 33. 31

გათუმის ეკონომიკური „სასწაული“ 33. 36

ახალი პირადობის მოწმობა 33. 34

სარდაფში გამოკეტილი ვნებები 33. 42

განათლების პრობლემა საქართველოში 33. 38

მარადონა ინგლისში 33. 46

ფასი 2 ლარი

ISSN 1987-7528

მომბეზიანი ზავი 33. 10-25

FMM

სტუდია

98.0

ფოტო გარეკანის ავტორი: ვლადიმერ

მასმედის ნარმომადგენლების საპროტესტო აქცია საქართველოს პარლამენტთან, თბილისი, 13 ივლისი, 2011

ნომერში:

- 02 „ლიბერალის“ ვებგვერდიდან
- 04 მოკლედ
- 06 **ორი აზრი**
უნდა ვიმსჯელოთ თუ არა „ჩიპიანი“ „პირადობების“ შემოღების შესახებ?
ზაზა ნანობაშვილი VS დავით თინიკაშვილი
- მსოფლიო**
- 08 მკვლელობა კანდაპარში
მთავარი თემა
- 10 მომგებიანი ზავი
თვალსაზრისი
- 22 ეკლესია და საზოგადოება
პოლიტიკა
- 26 გრიფით „ბუნდოვანი“

- კონფლიქტის ზონა**
- 31 გაუფრთხილებლობის მსხვერპლი
ბიზნესი
- 32 დიდი შეთანხმება
საზოგადოება
- 34 ახალი პირადობის მონმობა
ეკონომიკა
- 36 ბათუმის ეკონომიკური „სასნაული“
- თვალსაზრისი**
- 38 განათლების პრობლემა საქართველოში
გიორგი ცხადაია
- რევიუ**
- 40 ტფუი ეშმაკს!

- კულტურა**
- 42 სარდაფში გამოკეტილი ვენებები
- 44 **ტექნოლოგიები**
სპორტი
- 46 მარადონა ინგლისში
ქალაქში მოხეტიალე კაცის ჩანაწერები
- 48 ორი ქალაქის ამბავი

გარეკანზე:
მომგებიანი ზავი

ფურნალი „ლიბერალი“ გამოიცემა ფონდ „ღია საზოგადოება – საქართველოს“ მხარდაჭერით.

ავტორის / ავტორების მიერ საინფორმაციო მასალაში გამოთქმული მოსაზრება არ გამოხატავს ფონდის „ღია საზოგადოება-საქართველოს“ პოზიციას. შესაბამისად, ფონდი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

The views, opinions and statements expressed by the authors and those providing comments are theirs only and do not necessarily reflect the position of Open Society Georgia Foundation. Therefore, the Open Society Georgia Foundation is not responsible for the content of the information material.

საქართველოს და პოლიტიკის ხეობა ქართულად

სოფო ტაბატაძის ბლოგი

საქართველოში პოლიტიკური არტი რომ უკუღმართ თუ არა, უცნაურ ჭრილობა აღქმული, პირველად 2005 წელს მომხდდა თვალში, როდესაც რვა წელი ჰოლანდიაში ცხოვრების შემდეგ საქართველოში დაებრუნდი. იმ დროისთვის ჩემი ნამუშევრები სოციალურ-პოლიტიკურად იყო ანგაჟირებული და ჩემი საქართველოში დაბრუნების მთავარი მიზეზიც ამას უკავშირდებოდა. მდიდარ და აწყობილ ჰოლანდიაში ამ თემებზე მუშაობა თითქმის გამოწვევილი მეჩვენებოდა და მინდოდა ეს თემები საქართველოში გამეღრმავებინა, სადაც მაშინაც და დღესაც გამადიდებელი შუშის გარეშეც კარგად იკითხება პოლიტიკური მიმართულებები და მისგან გამომწვეული სოციალური ცვლილებები.

2005-07 წლებში ნადია ნულუკიძესთან ერთად „ხინკალი Juice“-ის სახელით შექმნილი პერფორმანსებით ძირითად აქცენტს სოციალურ თემებზე ვაკეთებდი. ესენი იყო: ქალის ფუნქცია ქართულ საზოგადოებაში, გროტესკულიზმამდე მისული სადღეგრძელოები, ოქროსფერი შადრევნები, დამამშვიდებელი საშუალება: სუბუტექსტი – კაცებს, დიეტები – ქალებს და ასე შემდეგ. მაცურებლის უმეტესობა უკმაყოფილოდ ხვდებოდა ამ პერფორმანსებს და

მირჩევდა, თავი გამენებებინა ამ თემებისთვის და ისევ ძველ ნაცად ხერხს, ხატვას დაებრუნებოდი.

ამავე წლებიდან დამამასხვორდა ორი ღონისძიება: პირველი – გია გუგუშვილის (უმცროსის) მიერ ორგანიზებული პრეზიდენტის მხარდამჭერი ჯგუფური გამოფენა, სადაც არცერთი ნამუშევარი არ ეხებოდა არაფერ „სამიშს“ და მხოლოდ ზეთსა და აკვარელში შესრულებული პეიზაჟები თუ ნატურმორტები ამშვენებდა დარბაზს. მეორე კი რუსთაველზე გამართული ბოლო წლების ყველაზე მასშტაბური ინსტალაცია – საკნები. აქ ერთ-ერთ საკანში მხატვრები ერთიანდებოდნენ პრეზიდენტის წინააღმდეგ. როგორც ჩანს, ხელოვანს ეპატიება პოლიტიკური სარჩულის მქონე პრო- თუ ანტისამთავრობო გამოფენებში მონაწილეობა, იმ შემთხვევაში თუ თვითონ ნამუშევრის ენა იქნება აპოლიტიკური. ხოლო თუ ხელოვანი თავისი ნამუშევრით მტკივნეულ თემებს ეხება, ეს მაცურებელში აგრესიას და ნამუშევრისგან დისტანცირებას იწვევს. ამ თამაშით მაცურებელი და ხელოვანი ერთად დარაჯობენ ხელოვანის „სუფთა გულს“, რომელიც ვერ იტანს პოლიტიკაში ამოთხვრას და მხოლოდ იმას ცდილობს, რომ თავისი ნეალების ფასად მაცურებელს

ესთეტიკური სიამოვნება მიანიჭოს. ამ მსხვერპლის გაღებისთვის მაცურებელი ხელოვანს აჯილდოებს და გამოფენის კონტექსტზე თუ მისი დაფინანსების წყაროზე თვალს ხუჭავს.

2011 წელს საქართველოს ვენეციაში უკვე მეორედ წარადგენს თამრიკო კვესიტაძე, რომელმაც 2007 წელს, მაშინ ჯერ კიდევ ცოცხათი უფრო „წესების“ დაცვით, ორ სხვა მონაწილესთან, ეთერ ჭყადაუასა და ჩემთან ერთად უკვე წარადგინა საქართველო ვენეციის ბიენალეზე. 2011 წელს, მხატვრის შესარჩევად „open call“-ის შედეგად გამოხმაურებული სხვა ქართველი მხატვრების ნამუშევრები არ ყოფილა განხილული. ახლა უკვე წესების დაცვა აღარაა საჭირო. ვისაც ფული აქვს, ის უკვეთავს მუსიკას. თამრიკო კვესიტაძის უკან ბიძინა ივანიშვილი დგას და როგორც ჩანს, ასეთი გარიგებით ივანიშვილი არა მარტო ვენეციის ბიენალის ხარჯებს იღებს საკუთარ თავზე. ბათუმის ქანდაკებაც „All you need is love“ და სტალინის ძეგლის ადგილზე მომავალში დასადგამი ქანდაკებაც ხომ თამრიკო კვესიტაძეს ეკუთვნის. ჩნდება ეჭვი, რომ ივანიშვილსა და ხელისუფლებას შორის გარიგებაა: სახელმწიფო უზრუნველყოფს საუკეთესო პოდიუმებს ივანიშვილის პროტექტს

რედაქტორები: მთავარი რედაქტორი შორენა შავერდაშვილი / აღმასრულებელი რედაქტორი სოფო ტაბაძე / კავკასია და კონფლიქტები სოფო ბუკია / საზოგადოება თამარ ბაბუაძე / ახალი ამბები ნანა საჯავაძე / ვებგვერდის რედაქტორი ნინო ჯაფარიძე

შპს ნაწარმოები: მია ნიკოლაური, მარიკა ქოჩიაშვილი, ეკა ჭითანავა, რუსუდან ფანიზოშვილი, თამარ ფარადაშვილი, ნინო ჩიმაკაძე, ნინო რობაქიძე, ნათია გულიაშვილი

კონსტრუქციები: მარკ მალენი, გიორგი ცხადაია, მანანა ვარდიაშვილი, ნინია კაკაბაძე, დავით ბუხრიკიძე, გიო ახვლედიანი, კანა თოლორაძე, ლექსო ჩქარუელი, დიანა ჩაჩუა, ნათია ახალაშვილი, ნინო ბექაშვილი, დანიელ ნინი, ნიკო ნერგაძე

რედაქციები: ფოტო-რედაქტორი ლევან ხერხეულიძე / გრაფიკული დიზაინი თორნიკე ლორთქიფანიძე / რედაქტორ-სტილისტი პაატა შამუგია / კორექტორი თამარ ღონღაძე

ბამონცამუშაო: პროექტის მენეჯერი ქეთი ბაბუნაშვილი / პროექტის მენეჯერის ასისტენტი ლელა შუბითიძე / კლიენტთა მომსახურების მენეჯერი ნათია რუსაძე / დისტრიბუტორი ზვიად შენგელია

ბამონცამუშაო: შპს „ლიბერალი“. მისამართი: თბილისი 0183, ჟღერის ქ. 35. ტელ.: (995 32) 2145002, 2145004. ელ-ფოსტა: info@liberali.ge

სსპს ბამონცამუშაო: „ცხელი შოკოლადი“, „ცხელი შოკოლადი – ლიტერატურა“, „ბიზნესი: ადამიანები, მეთოდები, სტრატეგიები“.

„ლიბერალის“ საავტორო უფლებები დაცულია.

ფურნალში გამოქვეყნებული მასალების ნაწილობრივი და/ან მთლიანი გამოყენება რედაქციის თანხმობის გარეშე აკრძალულია.

ბეჭდვა: სტამბა „სეზანი“. მისამართი: თბილისი, ნერეისის გამზ. 140. ტელ.: (995 32) 235 70 02.

გამოცემის კვირაში ერთხელ, ყოველ ორშაბათს. პირველი ნომერი გამოცემულია 2009 წლის მაისში. რეკომენდებული საცალო ფასი 2 ლარი.

www.liberali.ge

წარმოსაჩენად, ხოლო ივანიშვილი ფინანსურად მხარში ამოუდგება სახელმწიფოს.

ალბათ ამ მიზეზის გამოა, რომ ვენეციის ბიენალის ქართული პავილიონი კვესიტაძისათვის ერთგვარ პერსონალურ საგამოფენო დარბაზად იქცა. ამ კითხვაზე კულტურის სამინისტროს, კერძოდ დავით ცხადაძის ერთადერთი რეაქციაა, რომ ეს კანონდარღვევა არ არის.

კვესიტაძის ნამუშევრები ვისაც ნანახი აქვს, მან უკვე იცის, რომ მათში არ გამოჩნდება მის უკან მდგომი პოლიტიკური ძალა და ბიზნესგარიგებები, ტექნიკურად ხუთიანზე შესრულებული მექანიკურად მოძრავი თოჯინები კი მაყურებელს ესთეტიურ სიამოვნებას მოჰგვრის და გააკვირვებს. პავილიონის მდიდრული გახსნა იქნება „სვეციკი ტუსოვკა“, რასაც არც საქართველოში

არსებულ რეალობასთან, არც ქართულ თანამედროვე ხელოვნებასთან და არც საერთოდ თანამედროვე ხელოვნებასთან კავშირი არ ექნება.

რას მოვითხოვ კვესიტაძისგან? რახან მდიდარი მფარველი ჰყავს, არ გამოფინოს ნამუშევრები? მაგას არ ვითხოვ, უბრალოდ, ძალიან მომწყინდა ხელოვნების მიერ ათვისებული ის როლი, რომ მათ პოლიტიკა არ ეხებათ, რომ ისინი ამის ყველაფრის მიღმა დგანან და რომ „სილამაზეს“ ემსახურებიან. ისიც მომწყინდა, რომ მაყურებელს ნამუშევრის უკან მდგომი ძალების დანახვა არ სურს. ეს ყველაფერი ხომ ძველი სტრუქტურების გამაგრებაა, პოზაა, რომლიდანაც ვერ ან არ გამოვდივართ.

მე ვფიქრობ, რომ საქართველოსნაირი ქვეყნისთვის ვენეციის ბიენალეზე მონაწილეობის მიღება საკუთარი

თავით ტკობის საშუალება არ უნდა იყოს. ეს არ უნდა იყოს პედესტალი, რომელზეც ისედაც ბოლომდე დაფინანსებული, კარგად გაპრიალებული და შელამაზებული რეალობა დაიდება.

ვენეციის ბიენალე უნდა იყოს გამოცდილება, რომელიც კარგად შერჩეული მხატვრების ჯგუფისთვის განვითარების და ახალი პერსპექტივების მომტანი გახდება. ეს მხატვრები უნდა ფლობდნენ თანამედროვე ხელოვნების ენას და თავიანთი კრიტიკული აზროვნებით, შეულამაზებლად ასახავდნენ რეალობას. ეს რეალობა შეიძლება მტკივნეულია, მაგრამ ტკივილის და შიშის საკუთარ თავში დაძლევა და სხვებისთვის ჩვენება ხომ ამ ტკივილზე მაღლა დადგომას ნიშნავს, რისკს შეიცავს, რითიც ხელოვნების ნიმუში საინტერესო და თანამედროვე ხდება.

**პროკრედიტ ბანკის ბანკში მიიჩვენე
ჩა აჩის ჩამოვიხსნა**

 220 22 22
www.procreditbank.ge

ფოტო: თამარ პარპოზიანი

ხომფოხხუნი მიხონავსოხუნიტ მზავჰობა ძჰიხღება

თბილისში 36 ახალი ყვითელი ფერის სამარშრუტო ტაქსი გამოჩნდა. მიკროავტობუსებში კონდიციონერიცაა და კომფორტული სკამებიც, თუმცა მგზავრობის საფასური 30 თეთრით გაძვირდა. მოქმედებს გადახდის ელექტრონული სისტემაც. ისინი, ვისაც მუნიციპალური ტრანსპორტის პლასტიკური ბარათი აქვს, პირველ ჯერზე 80 თეთრს გადაიხდიან, მეორედ – 65 თეთრს, სოციალურად დაუცველი ადამიანები კი – საფასურის ნახევარს.

დედაქალაქის მცხოვრებლები მგზავრობის გაძვირებით უკმაყოფილოები არიან. მათი ნაწილი ამბობს, რომ ასეთი მაღალი საფასურის გადახდას ყოველდღიურად ვერ შეძლებს.

სულ რამდენიმე თვის წინ თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე მამუკა ახვლედიანი საკრებულოს სხდომაზე აცხადებდა, რომ ახალი სამარშრუტო ტაქსებით მგზავრობა არცერთი თეთრით არ გაძვირდებოდა.

თუმცა, მერიაში აღნიშნავენ, რომ 80 თე-

თრამდე მგზავრობის ღირებულების გაძვირება №4 მარშრუტის გარდა სხვა სამარშრუტო ხაზებს არ შეეხება და მგზავრობა დანარჩენ ხაზებზე ისევ 50 თეთრი ეღირება. ახალი მიკროავტობუსები რესპუბლიკური საავადმყოფოდან ვაკის გავლით ავლაბრამდე მოძრაობენ.

2011 წელს საქალაქო ტრანსპორტმა 43 მილიონ ლარზე მეტი დაფინანსება მიიღო. თბილისში სამარშრუტო ხაზების მომსახურებაზე კი რამდენიმე თვის წინ გაიმართა ტენდერი, რომელშიც ხუთმა კომპანიამ გაიმარჯვა, თუმცა ამ კომპანიებს ახლა ერთი მენეჯმენტ კომპანია მართავს. მძღოლების თქმით, მათ დამქირავებელი დღეში 40 ლარს უხდის.

2010 წლის ოქტომბერში მერიამ „მგზავრობა ნაკადის სიმციროს“ მოტივით ავტობუსის 124 ხაზიდან 36 გააუქმა, 33-ს კი მარშრუტი შეუმცირდა. პარალელურად, „სერვისის გაუმჯობესების“ მიზნით, მუნიციპალური ტრანსპორტის ფასიც გაიზარდა – ავტობუსითა თუ მეტროთი მგზავრობა 40-ის ნაცვლად 50 თეთრი გახდა.

სახალხო დასჯივი 26 მაისის აქციის დაშლაში მონაწილე 4 თანამშრომელი დაითხოვეს. ჩამოქვეითდა ერთი, რვა თანამშრომელს საყვედური, სამს კი სასტიკი საყვედური გამოუცხადეს. სახალხო დამცველი გიორგი ტულუში 16 პოლიციელის დისციპლინური წესით დასჯას არასაკმარისად მიიჩნევს. ტულუშის თქმით, პასუხისგებაში მიეცნენ მხოლოდ ის პირები, რომლებმაც უშუალოდ აქციის დაშლისას გადაამეტეს საკუთარ უფლებამოსილებას, თუმცა აუცილებელია პროკურატურამ გამოიძიოს იმ დაკავებული პირების არასათანადო მოპყრობისა და ცემის ფაქტებიც, რომლებიც აქციის დაშლის შემდეგ რუსთაველის გამზირზე აღარ იმყოფებოდნენ.

სახალხო ტანჯივიზიხუხს ხახი ჰაღებუღებუხი ჟიხიხუხა

საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის გადაწყვეტილებით, საქართველოში მოქმედ ყველა საკაბელო ტელევიზიას ოფიციალური ინტერნეტ-გვერდის გახსნა მოუწევს, სადაც მომხმარებლისთვის მისაწოდებელი პაკეტები, მათი ფასი და სამაუწყებლო არხების ჩამონათვალი განთავსდება. როგორც კომისიაში ამბობენ, მათ პერიოდულად უკმაყოფილო მომხმარებელი მიმართავდა. უკმაყოფილების მიზეზი კი, საკაბელო ოპერატორების მიერ სამაუწყებლო არხების ხშირი ცვლილება იყო.

თბილისიდან ეკონომიკა ბასახლება ბიძიძე

18 ივლისიდან თბილისში დარჩენილი დევნილების გასახლება იწყება. ვარკეთილის 204-ე ბაგა-ბაღის შენობაში, თამარ მეფის სახელობის სკოლა-პანსიონში, ყაზბეგის 16-სა და

უზნაძის 8 ნომერში მცხოვრებ დევნილებს 8 ივლისს სამინისტრომ ბინების დასაცვლელად ათდღიანი ვადა მისცა. დევნილებს ახალ საცხოვრებელს სამეგრელოსა და კახეთის სოფლებში სთავაზობენ, რაზეც მათი უმრავლესობა უარს ამბობს. დევნილები სამინისტროსგან ფოთსა და ბათუმში მშენებარე სახლებში ბინების გადაცემას ან 10 000 ლარიან კომპენსაციას ითხოვენ და აცხადებენ, რომ ყველა მოთხოვნაზე უარის შემთხვევაში აქციებს საპატრიარქოსა და გაეროს ოფისის წინ გამართავენ.

სვანეთში მოსახლეობის საერთაშორისო უფლებები იხლვავ

მესტიის აეროპორტის მშენებლობის გამო 30-ზე მეტ ადგილობრივ ოჯახს 115 151 კვადრატული მეტრი მიწის ნაკვეთი ჩამოერთვა და მხოლოდ ერთმა ოჯახმა მიიღო კომპენსაცია – წერია იმ არასამთავრობო ორგანიზაციათა კვლევაში, რომლებიც ადამიანის საკუთრების უფლებებს იცავენ. „ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია-

ში“ ამბობენ, რომ საჯარო რეესტრში ხშირად ადგილობრივ მოსახლეობას საკუთრების უფლების რეგისტრაციაზე დაუსაბუთებელი მიზეზით უარს ეუბნებიან. არასამთავრობო ორგანიზაციების თქმით, თუკი მთავრობამ პრობლემაზე ყურადღება არ გაამახვილა, უმინოდ დარჩენილი მესტიელები შემოსავლის გარეშე დარჩებიან.

ასანჯის ბიძი ბაუჩხვეჯიძე

ორდღიანი სასამართლო სხდომების შემდეგ ბრიტანეთის მართლმსაჯულებამ ჯულიან ასანჯის აპელაციაზე განწყვეტილების გამოტანა გადადო. მოსამართლემ განაცხადა, რომ განაჩენს მოგვიანებით გამოტანს, თუმცა კონკრეტული ვადები არ დაუსახელებია.

Wikileaks-ის დამფუძნებელი ლონდონის სასამართლოს თებერვლის განაჩენს აპროტესტებს, რომლის მიხედვითაც ასანჯის შვედეთში ექსტრადირება უნდა მოხდეს. შვედეთი

მას 2 ქალბატონის მიმართ სექსუალურ ძალადობაში ადანაშაულებს. ასანჯი შიშობს, რომ შვედეთის ხელისუფლებისთვის მის გადაცემას საბოლოოდ ამერიკაში ექსტრადირება მოჰყვება, სადაც იგი Wikileaks-ის გამო შესაძლოა სიკვდილითაც დასაჯონ.

ჩისხვეპი

4 304

მლრდ აშშ დოლარია Google-ის წმინდა მოგება 2011 წლის მონაცემებით.

50.73

მილიონი ევროს დახმარებას მიიღებს საქართველო ევროკომისიისგან.

24

საათით გაიფიცნენ 15 ივლისს სამაუწყებლო კომპანია BBC-ის თანამშრომლები.

სიტყვები

„როდესაც საქმე-საქმეზე მიდგება და საქართველოს პრეზიდენტს მოუწევს არჩევანის გაკეთება სომეხთა და ქართველთა ინტერესებს შორის, ის აუცილებლად მიიღებს სომეხთა სასარგებლო გადაწყვეტილებას. როგორც ჩანს, ჩემი ეს ნათქვამი გამართლდა კიდევ კონფესიებთან დაკავშირებით კანონის მიღებით. ჩემი წინასწარმეტყველება ახლა“.

რეჟისორი რობერტ სტურუა უმცირესობებისთვის იურიდიული სტატუსის მინიჭების შესახებ.

„არ დაუშვა მამაშენის საფლავს ოხრიდეს გარეგინი!“

პოეტი, გაზეთ „ასავალ-დასავალის“ რედაქტორი ლაშა ნადარეშივილი

„გალის ეთნიკურმა ქართველებმა Human Rights Watch-ს თავისი წუხილები გადასცეს ქურდობის, გამოსასყიდისთვის გატაცების, შეიარაღებული ძარცვის, ფულის გამოძალვის და სხვა დანაშაულებთან დაკავშირებით“.

Human Rights Watch-ის ანგარიში, რომელიც ადმინისტრაციული საზღვრის ორივე მხარეს ჩანერილი ინტერვიუებს ეფუძნება.

მომხრა

ზაზა ნანობაშვილი

ანჩისხატის მომლოცველთა
კრებულის ხელმძღვანელი

ბიომეტრიული პასპორტები მის შემოღებამდე უნდა გამხდარიყო საჯარო მსჯელობის საგანი, რადგან მისი შემოტანით ადამიანის უფლებები ირღვევა. აღარ გაქვს საკუთარ თავთან დარჩენის შესაძლებლობა. გამოთვლილია, რომ ასეთი პასპორტების გამოყენება ადამიანს ყოველ თხუთმეტ წუთში ერთხელ მოუწევს – ტრანსპორტში, კომუნალური გადასახადების გადახდის დროს, რაიმეს ყიდვის დროს და ფაქტობრივად, შენი ადგილსამყოფელი და ის, თუ რითი ხარ დაკავებული, არ იქნება ფარული. ეს ყველაფერი ადამიანის მთელი ცხოვრების განმავლობაში აღინუსხება გრაფაში, რომელშიც დაცული იქნება ყველა მონაცემი - დანყებული სისხლის ჯგუფიდან, დამთავრებული საყვარელი კერძებით.

ანტიქრისტიანული კი ეს პასპორტი იმიტომაცაა, რომ ადამიანს ერღვევა ღმერთის მიერ მოცემული თავისუფალი ნება. ჩიპში საკრალური ნიშნების ყოფნა-არ ყოფნა მეორე საკითხია და ამის დადგენაზე ათონის მთაზე შექმნილი კომისიები მუშაობენ. ჩიპების შემოღება საკრალურ რიცხვებს იმიტომ შეადარეს, რომ აქ ხელწერაა ერთი და იგივე – ვერც იყიდი და ვერც გაყიდი, ვერანაირ ოპერაციას ვერ განახორციელებ ამ პასპორტის გარეშე და სახელმწიფო, ფაქტობრივად, გრიყავს, ხდები უფლებო.

ასევე ეს მონაცემები ხელმისაწვდომია ჰაკერებისთვის და დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ, მონაცემთა ბაზა შეცვალონ ისე, რომ რეციდივისტად გამოგიყვანონ და მაგალითად, საზღვრის გადაკვეთის დროს შეგექმნათ პრობლემები.

ამ სიტუაციიდან გამოსავალია, შეჩერდეს ამ პასპორტის შემოღება, დაინიშნოს კომისია, რომელშიც სხვადასხვა საზოგადოებრივი ჯგუფები გაერთიანდებიან, შედგება ეკლესიის კრება და ევროპის მოდელის და გამოცდილების გათვალისწინებით, სადაც ასევე აპროტესტებდნენ ასეთი პასპორტების შემოღებას, მიიღებენ გადაწყვეტილებას. ბიომეტრიული პასპორტები მხოლოდ საქართველოში შემოიღეს ასე უცებ, საბერძნეთსა და უკრაინაში ეს ჯერ კიდევ კონსპროექტის დონეზეა.

უნდა ვიმსჯელოთ "პიხადობების" შერ

ანტიქრისტიანული კი ეს პასპორტი იმიტომაცაა, რომ ადამიანს ერღვევა ღმერთის მიერ მოცემული თავისუფალი ნება. ჩიპში საკრალური ნიშნების ყოფნა-არ ყოფნა მეორე საკითხია და ამის დადგენაზე ათონის მთაზე შექმნილი კომისიები მუშაობენ.

თუ ახა "ჩიპიანი" კლავიატურის შესახებ?

■ საეკლესიო სწავლების ელემენტარულ უმეცრებას ავლენენ რელიგიური ფსიქოზით შეპყრობილი ის საეკლესიო პირები, ვინც ახალი პასპორტების ელექტრონულ მატარებლებს (თუნდაც შტრიხ-კოდებს), პირდაპირ თუ ირიბად, ანტიქრისტეს ბეჭედთან აკავშირებენ.

მონინააღმავა

დავით თინიკაშვილი
თეოლოგი

მიკროჩიპის შემცველი ბიომეტრიული პასპორტების შემოღების გამო ატეხილ რელიგიურ აჟიოტაჟთან დაკავშირებით, ჩემი აზრით, საკვანძო მომენტს წარმოადგენს სწავლება ადამიანის თავისუფალი ნების შესახებ. ამიტომ აბსურდულად მეჩვენება ის აზრი, რომ მორწმუნენი ფარულად, მათი პიროვნული თანხმობის გარეშე, ნნ-ის შემცველი რომელიმე დოკუმენტის აღების შემთხვევაში, ანტიქრისტეს მიმდევრებად იქცევიან.

ცნობილი ათონელი ბერის, პაისის აზრით (მას ძალზე ხშირად ციტირებენ ქართულ სინამდვილეშიც), თუ ადამიანი ანტიქრისტეს ბეჭედს მიიღებს „თუნდაც არცოდნით, ის კარგავს ღვთის მადლს და ეშმაკის გავლენის ქვეშ ექცევა“ (იხ. მისი „სიტყვები“, ტ. 2, ნან. 3, გვ. 197). თუმცა ეკლესიის ყველა ძველი მამა, ვისაც კი ანტიქრისტეს ბეჭედზე რამე უთქვამს (ანდრია კესარიელი, იპოლიტე რომაელი, ეფრემ ასური...) ცალსახად მიუთითებენ შემდეგ გარემოებებზე:

(1) აუცილებელია შეგნებული და გაცნობიერებული თანხმობა ქრისტეს რწმენის უარყოფაზე. მაგალითად, იპოლიტე რომაელის მითითებით, ამ ბეჭედს ექნება წარწერა „უარყოფ შემოქმედ ღმერთს და შენ გალიარებ“, სხვა საეკლესიო მამის აზრით, წარწერა ამგვარი იქნება: „ნებაყოფლობით გალიარებ და არა იძულებით“.

(2) აღნიშნულ ბეჭედს ადამიანთა ნაწილი მიიღებს უშუალოდ ანტიქრისტეს სამწლიანხვედრიანი მეფობის დროს (აქვე იმის თქმაც შეიძლება, რომ ბიბლიის ზოგიერთ ძველ ხელნაწერში მხეცის ნიშნად წარმოდგენილი არა ნნ, არამედ 665, 646 და 616).

ასე რომ, საეკლესიო სწავლების ელემენტარულ უმეცრებას ავლენენ რელიგიური ფსიქოზით შეპყრობილი ის საეკლესიო პირები, ვინც ახალი პასპორტების ელექტრონულ მატარებლებს (თუნდაც შტრიხ-კოდებს), პირდაპირ თუ ირიბად, ანტიქრისტეს ბეჭედთან აკავშირებენ.

ეს ისტერია არ არის ახალი: რუსეთის ეკლესიის სინოდმა 2000 წლის 7 მარტს სპეციალური განცხადება გააგავრცელა ИИИ-ის (გადამხდელის ინდივიდუალური ნომერი) შემოღებასთან დაკავშირებით, რომელშიც, ფაქტობრივად, ხელისუფლებას მოუწოდებდა, გაგებით მოჰკიდებოდა მრევლის ცრუმორწმუნე ნაწილის მოთხოვნას და მათთვის შტრიხ-კოდების განსხვავებული კოდირების სისტემა შემოეღო. საბოლოოდ, ეს უცნაური თხოვნა რუსეთის ხელისუფლებამ სამართლიანად უგულვებლყო. ■

ავლანთი

მხვედრობა ხანდაჰაში

12 ივლისს ავლანეთის სიდიდით მეორე ქალაქ კანდაჰარში სამხრეთის პროვინციების ყველაზე გავლენიანი ადამიანი, პრეზიდენტ ჰამიდ კარზაის ნახევარძმა საკუთარ სახლში მოკლეს.

ვასო კუჭუხიძე

მიუხედავად ცუდი რეპუტაციისა, აჰმედ ვალი კარზაი ავლანეთში მნიშვნელოვანი ფიგურა იყო. პრეზიდენტის ნახევარძმა რეგიონში სტაბილურობის გარანტიად მიიჩნეოდა. ამიტომაც, მისმა მკვლელობამ შესაძლოა მნიშვნელოვნად გაამწვავოს ვითარება არამარტო კანდაჰარში, არამედ მთელ ავლანეთში.

მეოცე საუკუნის ბოლოს სწორედ კანდაჰარში ჩამოყალიბდა ტერორისტული ორგანიზაცია „თალიბანი“. ხელისუფლებას საკუთარი ძალაუფლების გამყარება ყველაზე მეტად სწორედ ამ ქალაქში უჭირდა. არადა, მთავრობისთვის, ქვეყნის უსაფრთხოების ინდექსის გასაზრდელად, ავლანეთის სიდიდით მეორე ქალაქში სტაბილურობის დამყარება სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა. ხელისუფლებაში მოსვლისთანავე ჰამიდ კარზაიმ საკუთარ ძმებში ყველაზე დიდი ავტორიტეტის მქონე, აჰმედ ვადის მიანდო კანდაჰარის პროვინციაში ვითარების დარეგულირება.

ახლად არჩეული პრეზიდენტის დასახმარებლად უმცროსი ძმა ამერიკის შეერთებული შტატებიდან ჩამოვიდა, სადაც ის რამდენიმე ათეული წელი ცხოვრობდა და რესტორნების ქსელს განაგებდა. აჰმედ ვალი კარზაი ნარკობიზნესთან კავშირში ჯერ კიდევ ჩიკაგოში ცხოვრების დროს იყო ეჭვმიტანილი და თეთრი სახლი დიდი სიხარულით არ შეხვედრია მისთვის მნიშვნელოვანი რეგიონის ჩაბარებას. თუმცა, ვაშინგტონის პრიორიტეტებში „თალიბანის“ განადგურებასა და ავლანეთში სტაბილურობის დამყარებას ნამყვანი ადგილი ეჭირა და ამიტომაც, საბოლოოდ მიანც დათანხმდა აჰმედ ვალის კანდიდატურას.

პრეზიდენტის ნახევარძმა კანდაჰარის რეგიონში პროვინციული საბჭოს თავმჯდომარედ დაინიშნა. საბჭოს არავითარი სამოქალაქო ძალაუფლება არ გააჩნია და ავლანური საზოგადოებისთვის დამა-

ხასიათებელ ტომის ლიდერთა ტრადიციული გაერთიანებაა. მიუხედავად ამისა, კარზაის გავლენა რეგიონში საწყისი ეტაპიდანვე ძალიან დიდი იყო. პროვინციის გამგებელი, კანდაჰარის მერი და ცენტრალური ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლები რეგიონში აჰმედ ვალის უახლოესი წრიდან დაინიშნენ და მისი სრული მორჩილებით გამოირჩეოდნენ.

დაკისრებულ მოვალეობას აჰმედ ვალიმ წარმატებით გაართვა თავი და სხვა პროვინციებთან შედარებით კანდაჰარში სტაბილურობა დაამყარა. თუმცა, პრეზიდენტის ნახევარძმა ამ შედარებით სტაბილურობას უსაზღვრო ტერორის საშუალებით აღწევდა – ანადგურებდა ყველას და ყველაფერს, რაც მის ინტერესებს ეწინააღმდეგებოდა. გარდა ამისა, აჰმედ ვალის უახლოესი პარტნიორი გახდა ავლანეთში „ოპიუმის მეფედ“ ნოდებულ ჰაჯი აზიზულასი. სულ მალე პრეზიდენტის ნახევარძმის წრე მთელი ცენტრალური აზიის რეგიონში იარაღით ვაჭრობის მონოპოლისტი გახდა. მრავალმილიონიანმა შემოსავალმა და ხელისუფლებიდან მფარველობამ აჰმედ ვალი კარზაის ძალაუფლება შეუზღუდავი გახადა.

არალეგალური საქმიანობიდან გამომდინარე, აჰმედ ვალი თეთრი სახლისთვის სულ უფრო არასასურველი ფიგურა ხდებოდა. ბოლო რამდენიმე თვეში ვაშინგტონმა რამდენიმეჯერ მოსთხოვა ავლანეთის პრეზიდენტს თავგასული ძმის გადაყენება, მაგრამ კარზაის ცენტრალური ხელისუფლება სწორედ აჰმედ ვალის მსგავსი პროვინციული მმართველების მხრებზე დგას. ისინი მთავრობას საარჩევნო ხმებითაც უზრუნველყოფენ და ფინანსებითაც. გარდა ამისა, ცენტრალური ხელისუფლების გამყარებასაც უწყობენ ხელს მთელი ქვეყნის მასშტაბით, ამიტომაც თეთრი სახლის მოთხოვნას ავლანე-

თის პრეზიდენტმა თავი აარიდა. თავად ამერიკელთა შორისაც არ იყო ერთსულოვნება აჰმედ ვალის საკითხთან დაკავშირებით. თუკი სამხედრო შტაბი და დიპლომატიური წარმომადგენლობა მისი ძალაუფლების შეზღუდვას მოითხოვდნენ, ცენტრალური სადაზვერვო სამსახური და თეთრი სახლის ლობისტური ჯგუფები მას მფარველობდნენ. სწორედ ეს აძლევდა ჰამიდ კარზაის საშუალებას აშშ-ის ხელისუფლების მოთხოვნა არ დაეკმაყოფილებინა და ძმისთვის ძალაუფლება შეენარჩუნებინა.

CIA-სთან აჰმედ ვალი კარზაის თანამშრომლობაზე დასავლური პრესა ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინ წერდა. მოგვიანებით, აშშ-ის ოფიციალური პირების მიერ გაკეთებული განცხადებების შემდეგ ნათელი გახდა, რომ იგი ამერიკულ დაზვერვას საჭირო ინფორმაციით ამარაგებდა, კონტაქტებს ამყარებდა და შეუამდგომლობდა სხვადასხვა შეიარაღებულ დაჯგუფებებთან. როგორც ამერიკის ყოფილმა წარმომადგენელმა ავლანეთში, ბილ ჰარისმა აღნიშნა: „ჩვენ მას ალექვამდით არა როგორც მეგობრად, არამედ როგორც ჩვენი მტრების მტრად“.

თუმცა, ბოლო დროს აჰმედ ვალი თავს ველარ ართმევდა პროვინციის სტაბილურობის საკითხს, რამაც „თალიბანის“ გააქტიურება გამოიწვია. მართალია, აჰმედ ვალი მის წინააღმდეგ მონყობილ ორივე მასშტაბურ ტერაქტს უფნებელი გადაურჩა, მაგრამ მისი რეპუტაცია მნიშვნელოვნად შეილახა. ნათელი გახდა, რომ უსაზღვრო ძალაუფლების მიუხედავად, ის „თალიბანის“ დამარცხებას ვერ ახერხებდა. ამას ისიც დაემატა, რომ აპრილში თალიბმა თვითმკვლელობა ააფეთქა კანდაჰარის პროვინციის პოლიციის უფროსი ხანი მუჰამად მუჯაჰიდი, რომელიც აჰმედ ვალის მარჯვენა ხელი იყო. მისმა დაკარ-

ავღანელების ლოცვა აშშ-მდე ვალი კარზაის საფლავთან, 13 ივლისი 2011

ფოტო აგაფ ნაფიზი / REUTERS

გვამ ასევე მნიშვნელოვნად შეასუსტა კარზაის პოზიციები რეგიონში.

ამას საერთაშორისო ფაქტორებიც დაერთო თან. აშშ-მ მოლაპარაკებები დაიწყო „თალიბანთან“ და მათ შემოსარიგებლად „თალიბანისთვის“ ისეთი დაუძინებელი მტრის შეჩერების საჭიროება დადგა, როგორც აშშ-მდე ვალი იყო. გარდა ამისა, კარზაის მიმართ მტრულად განწყობილი ავღანეთის შტაბის ხელმძღვანელი გენერალი პეტრეუსი, იმ ორგანიზაციის (CIA) ხელმძღვანელად გადაიყვანეს, რომელიც მას მფარველობდა.

საინტერესოა, რომ აშშ-მდე ვალი საკუთარ სახლში უახლოესი გარემოცვის ერთ-ერთმა წარმომადგენელმა მოკლა. 35 წლის სანდარ მუჰამედს კარზაისთან დიდი ხნის ახლო ურთიერთობა აკავშირებდა. წარსულში ის აშშ-მდე ვალის დაცვის წევრი იყო და მისი მფარველობის შემდეგ პოლიციის განყოფილების უფროსი და პროვინციული საბჭოს წევრი გახდა. მკვლელობის ზუსტი მოტივის დადგენა

პრეზიდენტის ნახევარძმა შედარებით სტაბილურობას უსაზღვრო ტერორის საშუალებით აღწევდა – ანადგურებდა ყველას და ყველაფერს, რაც მის ინტერესებს ეწინააღმდეგებოდა.

შეუძლებელია, რადგანაც ვალის დაცვამ მუჰამედი გასროლის შემდეგ ადგილზევე მოკლა.

კარზაის ლიკვიდაციაზე პასუხისმგებლობა საკუთარ თავზე „თალიბანმა“ აიღო. მათი წარმომადგენლის განცხადებით, დიდი ხანია ამზადებდნენ მუჰამედს ასეთი მნიშვნელოვანი დავალების შესასრულებლად. ავღანელ ანალიტიკოსთა დიდი ნაწილი კი მიიჩნევს, რომ მკვლელობა პირადი უთანხმოების ნია-

დაგზე შეიძლება მომხდარიყო. მათ ვარაუდს ისიც ამყარებს, რომ დაზვერვის ინფორმაციის თანახმად, სანდარ მუჰამედის ტერორისტებთან კავშირი არ დასტურდება და „თალიბანიც“ ხშირად იბრალეს სხვების ჩადენილ მკვლელობებს.

მკვლელობა ყველაზე მეტად მაინც თალიბანის ინტერესებში შედიოდა. ეს მათი მესიჯია ავღანეთის მოსახლეობისათვის – როგორ შეძლებს ხელისუფლება მოქალაქეების უსაფრთხოების უზრუნველყოფას, როდესაც საკუთარ უსაფრთხოებას ვერ იცავს? გარდა ამისა, კარზაისთვის ძალიან რთული იქნება აშშ-მდე ვალის „ღირსეული“ შემცვლელის პოვნა. მართალია, დასაფლავებიდან რამდენიმე საათში მოკლული აშშ-მდე ვალის თანამდებობა მისმა ძმამ შაჰ ვალიმ დაიკავა, მაგრამ ადგილობრივთა აზრით, მას გაუჭირდება პროვინციის მართვა, რადგანაც ძმისგან განსხვავებით, სუსტი ხასიათი აქვს და არავითარი ავტორიტეტი არ გააჩნია. ■

ეკლესია და ხელისუფლება

მომბეზიანი ზავი

ხელისუფლებასა და ეკლესიას შორის დაპირისპირება არც მართლმადიდებლობის დასაცავად გამართული ბრძოლა იყო და არც რელიგიური უმცირესობების უფლებებისთვის. სიმბოლური მნიშვნელობის კანონის მიღებით და მისი გაპროტესტებით ორივე მხარე ძალის დემონსტრირებას ეცადა.

სოფო ბუკია

ფოტო: REUTERS

გარეგინ II, მიხეილ სააკაშვილი და ილია II, თბილისი, 10 ივნისი 2011

13 ივლისს მცხეთაში ხალხმრავლობა იყო. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარში წირვა-ლოცვას კათოლიკოს-პატრიარქი აღავლენდა. ტაძარი სავსე იყო სვეტიცხოვლობის დღესასწაულზე თბილისიდან ჩამოსული სტუმრებით, მათ შორის იყო ბევრი პოლიტიკოსი – მინისტრი კობა სუბელიანი, პარლამენტის წევრთა დიდი ნაწილი და თბილისის მერი გიგი უგულავა, რომელიც სვეტიცხოველში სხვებზე ადრე მივიდა.

ქადაგებაში პატრიარქმა თქვა, რომ ადამიანი ყოველთვის უნდა მადლობდეს უფალს მისგან მიღებული სიკეთისთვის. „უმაღური ადამიანი უფალს არ უყვარს“, – აღნიშნა ილია მეორემ.

სვეტიცხოვლობაზე მთავარი სტუმარი საქართველოს პრეზიდენტი იყო. ტაძარში შესვლისთანავე იგი პატრიარქთან მივიდა და ხელზე ეამბორა. გავლის წინ კი, ამბიონის კიბესთან პრეზიდენტი კვლავ შეხვდა ილია მეორეს. მათ ორიოდ წუთი ისაუბრეს და შემდეგ პატრიარქმა პრეზიდენტი ტაძრის კარიბჭემდე მიაცილა. გარეთ მიხილ სააკაშვილს ხალხი ელოდა. საეკლესიო დღესასწაულის აღსანიშნავად მისულნი პრეზიდენტს „მიშა! მიშა!“-ს შეძახილებითა და ტაშით შეეგებნენ. მას მადლობას უხდოდნენ მცხეთის გალამაზებისთვის და, ზოგადად, უხდოდნენ მადლობას ყველაფრისთვის.

პრეზიდენტისა და პატრიარქის ამ ხანმოკლე შეხვედრამ ხელისუფლებასა და ეკლესიას შორის ღია დაპირისპირება დაასრულა და ნაციონალური არხების მაყურებელს „ერისა და ბერის“ ჰარმონიული ერთიანობის განცდა შეუქმნა.

ეკლესიასა და ხელისუფლებას შორის დაპირისპირების მიზეზი 5 ივლისს პარლამენტის ნახევრადცარიელ დარბაზში დაჩქარებული წესით მიღებული კანონი გახდა, რომლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებად დარეგისტრირების უფლება საქართვე-

ლოში გავრცელებულ იმ რელიგიურ კონფესიებს მიეცათ, რომლებიც ასეთი სტატუსით ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებში სარგებლობენ.

ამ კანონის მიღებას საპატრიარქოს მხრიდან უკმაყოფილება მოჰყვა. პატრიარქისა და ეკლესიის დასაცავად ქუჩაში გამოსულმა ათი ათასობით ადამიანმა მხოლოდ მას შემდეგ შეწყვიტა პროტესტი, რაც 11 ივლისს, წმინდა სინოდი შეიკრიბა და მრევლს სიმშვიდისკენ მოუწოდა.

ხელისუფლებასა და ეკლესიას შორის მთავარი მედიატორი იყო სასულიერო სემინარიის ყოფილი სტუდენტი, თბილისის მერი გიგი უგულავა, რომელიც სვეტიცხოვლობაზე პრეზიდენტისა და პატრიარქის გვერდით იდგა. სინოდის შეკრებამდე ერთი დღით ადრე უგულავა საპატრიარქოში თავად მივიდა და როგორც შემდეგ აღნიშნა, საქმეში უკეთ გასარკვევად ყოფილ თანაკურსელებს ესაუბრა.

უგულავას სტუმრობის დეტალებზე საუბრისას, „ლიბერალის“ წყარო საპატრიარქოში იხსენებს: „კითხვას – რატომ მიიღეს კანონი ასე ნაჩქარევად, ქალაქის მერმა კითხვითვე უპასუხა – რატომ არ იყო პატრიარქი დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ აღლუმზე?“

გიგი უგულავა 2011 წლის 26 მაისს გულისხმობდა, როცა მომიტინგეთა სასტიკი დარბევებიდან რამდენიმე საათში გამართულ საზეიმო აღლუმს თვალშისაცემად აკლდა ერთ-ერთი მთავარი მონაწილე პირი – საქართველოს პატრიარქი.

„ლიბერალის“ წყაროს თქმით, ქალაქის მერმა საპატრიარქოს წარმომადგენლებს აშკარად მიაჩნდა, რომ კანონის დაჩქარებულად და პატრიარქის დაუკითხავად მიღება ეკლესიის მეთაურის დემარშზე პასუხი იყო.

თავად კანონი იმდენად სიმბოლური და არაფერს ცვლის რელიგიური

უმცირესობების უფლებების თვალსაზრისით, რომ საეჭვოა, მის გარშემო ატეხილი გადაჭარბებული აუიოტაჟის მთავარი მიზეზი ამ კანონის შინაარსი ყოფილიყო.

საქართველოში გავრცელებული რელიგიური კონფესიების უმრავლესობა დღეს საერთოდ არ არის რეგისტრირებული.

2005 წლამდე მათ რეგისტრაციის უფლება არც ჰქონდათ, 2005 წლიდან კი კერძო სამართლის იურიდიულ პირად დარეგისტრირების უფლება მიეცათ. მას შემდეგ უკვე 6 წელი გავიდა, თუმცა ეს უფლება თითქმის არცერთმა კონფესიამ არ გამოიყენა. მათი მთავარი არგუმენტი იყო ის, რომ რელიგიური ორგანიზაციების არასამთავრობო, არაკომერციული ორგანიზაციების სტატუსთან გათანაბრება შეურაცხყოფელად მიაჩნდათ.

6 ივლისს სამოქალაქო კოდექსში შესული ცვლილებებით რელიგიურმა კონფესიებმა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებად დარეგისტრირების შესაძლებლობა მიიღეს. ამით სახელმწიფომ, უბრალოდ, აღიარა რელიგიური უმცირესობები, როგორც რელიგიური ორგანიზაციები, თუმცა სხვა

არანაირი უფლება არ მიანიჭა.

ამ კანონის სიმბოლური ხასიათი დაადასტურა უშიშროების საბჭოს მდივანმა რუსულ გაზეთ „კომერსანტთან“ საუბარში. „სხვადასხვა რელიგიური კონფესიების წარმომადგენლებისთვის მნიშვნელოვანი იყო, რომ ისინი თუნდაც ფორმალურად, რელიგიურ ორგანიზაციებად ყოფილიყვნენ მოხსენიებული. ვფიქრობ, რომ სამოქალაქო კოდექსში შეტანილი ცვლილება ამ პრობლემას გადაწყვეტს. ეს საკითხი უფრო სიმბოლურია, თუმცა ზოგჯერ სიმბოლოები ადამიანის აღქ-

■ საკანონმდებლო ცვლილება არ გულისხმობს არც რაიმე საბიუჯეტო შეღავათების დაწესებას რელიგიური უმცირესობებისთვის და არც მართლმადიდებელ ეკლესიასთან სადავო ქონების დაბრუნების შესაძლებლობას.

მაზე გავლენას ახდენენ,“ – განაცხადა გიგა ბოკერიამ.

საკანონმდებლო ცვლილება არ გულისხმობს არც რაიმე საბიუჯეტო შეღავათების დაწესებას რელიგიური უმცირესობებისთვის და არც მართლმადიდებელ ეკლესიასთან სადავო ქონების დაბრუნების შესაძლებლობას.

მაგალითად, 6 სომხური და 5 კათოლიკური ეკლესია, რომელზეც მიმდინარეობს დავა, კვლავ მართლმადიდებელი ეკლესიის საკუთრებად დარჩება, რადგან ამას 2002 წლის საკონსტიტუციო შეთანხმება – კონკორდატი არეგულირებს, რომელიც განსაკუთრებულ პირობებში აყენებს მართლმადიდებელ ეკლესიას. რეგისტრაცია კონფესიებს მისცემს უფლებას, შეიძინონ საკუთრება – ჰქონდეთ ახალი ეკლესია ან გადაიფორმონ ძველი, მაგრამ სადავო ეკლესიებს ეს კანონი არ ეხება.

სავარაუდოდ, იმის შესახებ, რომ კანონი სიმბოლურია და რელიგიურ ჯგუფებს იურიდიული სტატუსის გარდა სხვა არავითარ უფლებებს არ ანიჭებს, საპატრიარქოშიც კარგად იცნან.

საპატრიარქოს უმცირესობებისთვის იურიდიული სტატუსის მინიჭების თაობაზე არაოფიციალური, პრინციპული

ახდენილი და ხდინილი: 2003 - 2011 წლების ქრონიკა

▶ 2003 წლის ნოემბრის გამოსვლების დროს ეკლესია პირდაპირ არ ჩარეულა მოვლენებში, თუმცა, რევოლუციის ბედი გარკვეულწილად გადაწყვიტა იმ ფაქტმა, რომ შევარდნაძის მიერ დანიშნულ პარლამენტის პირველ სხდომაზე ილია II არ მივიდა.

▶ მიხეილ სააკაშვილმა შევარდნაძის ტრადიცია გააგრძელა და პირველი სპრეზიდენტო ფიცი ქართველი ხალხის წინაშე გელათში, წმინდა მეფის, დავით აღმაშენებლის საფლავზე ქუთათელ-გაენათელ მიტროპოლიტ

მიხეილ სააკაშვილის დავით აღმაშენებლის საფლავთან გელათში, 24 იანვარი 2004

კონსტანტინეს თანდასწრებით დადო და მისი ლოცვა-კურთხევაც მიიღო.

▶ 2004 წლის ოქტომბერში „გაზეთ 24 საათში“ სასულიერო აკადემიის რამდენიმე სტუდენტის საპროტესტო წერილი გამოქვეყნდა, სადაც ისინი ეკლესიაში არსებულ მდგომარეობას აკრიტიკებდნენ. სტუდენტები მოულოდნენ, რომ საჯარო სივრცე და ტელემედია მათთვის ღია იქნებოდა, მაგრამ მათ ტელევიზიით გამოსვლის და დისკუსიის საშუალება არ მიეცათ: „სწორედ ხელისუ-

ფლებამ მოგვისპო საჯარო სივრცე, გადაკეტეს ყველა მედია საშუალება, სადაც შეგვეძლო გვეთქვა ჩვენი სათქმელი“, – ამბობს ამ მოძრაობის ერთ-ერთი აქტივისტი ბექა მინდიაშვილი.

▶ 2005 წლის დასაწყისში, საპატრიარქოში ეკლესიასა და განათლების სამინისტროს შორის ურთიერთგაგების მემორანდუმს მოაწერეს ხელი. მემორანდუმში რამდენიმე პუნქტისაგან შედგებოდა, მათ შორის ერთ-ერთის მიხედვით, საპატრიარქოს არა მხოლოდ ე.წ. რელიგიის ისტორიის, არა-

საპროტესტო მსვლელობა რუსთაველის გამზირზე, თბილისი, 9 ივლისი 2011

ფოტო: დავით ბაჩვანიძე / REUTERS

მედ, ქართული ლიტერატურის და ისტორიის სწავლების დაგეგმვასა და პედაგოგების შერჩევაში უნდა მიეღო მონაწილეობა.

▶ მალევე, 2005 წლის აპრილში, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი ზოგადი განათლების შესახებ, სადაც აღნიშნულია, რომ საქართველო აღიარებს „საჯარო სკოლის დამოუკიდებლობას რელიგიური და პოლიტიკური გაერთიანებებისაგან“. მიუხედავად ამისა, რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველოს ბევრ საჯარო სკოლაში სწავლობდნენ

საგანს, რომელსაც „რელიგიის ისტორია“ ერქვა, მაგრამ რეალურად მართლმადიდებლური კატეხიზმო იყო.

▶ 2005 წლის ბოლოს დიდი მღვდლვარება გამოიწვია სახალხო დამცველის – სოზარ სუბარის – საპარლამენტო მოხსენებამ, სადაც მან განაცხადა, რომ საკონსტიტუციო შეთანხმება არღვევს საქართველოს კონსტიტუციასა და საერთაშორისო კონვენციებში აღიარებულ თანასწორუფლებიანობის პრინციპს, რადგან მართლმადიდებელ ეკლესიას მნიშვნელოვან პრივილეგიებს ანიჭებს სა-

ქართველოში არსებულ სხვა რელიგიურ ჯგუფებთან შედარებით. სოზარ სუბარმა ასევე გააკრიტიკა განათლების სამინისტროსა და საპატრიარქოს შორის გაფორმებული მემორანდუმი. დეპუტატების დიდმა ნაწილმა, სახალხო დამცველს არც კი მოუსმინეს და დარბაზი პროტესტის ნიშნად დატოვეს. მაშინ ომბუდსმენს ლიად მხოლოდ გიგა ბოკერიამ დაუჭირა მხარი.

▶ 2005 წლის გაზაფხულზე საქართველოში ოფიციალური ვიზიტით იმყოფებოდა სომხეთის პარლამენტის თავმჯდომარე არტურ ბალ-

დასარიანი, რომელიც სადავო ეკლესიების საკითხზე ილია II-ს შეხვდა. მაშინ სომხური მხარე 9 ეკლესიის გადაცემას მოითხოვდა. მოლაპარაკებები უშედეგოდ დასრულდა. მაშინდელმა პრემიერ-მინისტრმა ზურაბ ნოლაიძემ აღნიშნა, რომ „უმჯობესი იქნებოდა, თუ ქართული და სომხური ეკლესიები სახელმწიფოს ჩარევის გარეშე მოაგვარებდნენ ამ პრობლემას“. სომხური მხარეს ამის შემდეგ რამდენჯერმე ჰქონდა მცდელობა სახელმწიფოსთან ესაუბრა სადავო ეკლესიების შესახებ, თუმცა, უშედეგოდ.

თანხმობაც კი ჰქონდა გაცხადებული. ამის შესახებ 7 ივლისს ქადაგებაში თავად პატრიარქმაც თქვა:

„ჩვენი პოზიცია არ არის ის, რომ რელიგიებს სტატუსი არ უნდა მიეცეთ. ჩვენი პოზიციაა, დავსხდეთ მეცნიერებთან, სასულიერო პირებსა და სპეციალისტებთან ერთად და ეს საკითხი განვიხილოთ. სამწუხაროდ, კანონმდებლებმა ისე იჩქარეს, რომ კანონი ორ დღეში დაამტკიცეს“.

მიუხედავად ამისა, ცვლილებების დაჩქარებულად მიღებამ სასულიერო პირების და პირადად პატრიარქის რისხვა გამოიწვია.

7 ივლისს, ქადაგების დროს პატრიარქმა ახალ კანონს „მნიშვნელოვანი და საშიში“ უწოდა, რომლის უარყოფით შედეგებს „10 და 100 წლის შემდეგ“ დავინახავდით.

„ვინც ეკლესიის წინააღმდეგ წავიდა, ყველას ოჯახი დაინგრა“, – თქვა პატრიარქმა.

სასულიერო პირები ჟურნალისტებთან საუბარში და ქადაგებისას ამბობდნენ, რომ ახალი კანონი მართლმადიდებლობას უქმნიდა საფრთხეს და ეკლესიასა და პირადად პატრიარქს შეურაცხყოფდა.

თუმცა, კონკრეტულად, რა ემუქრებოდა მართლმადიდებელ ეკლესიას ახალი კანონით, არცერთი მათგანი ამბობდა.

ყველაზე კონკრეტული არგუმენტი, რაზეც სასულიერო პირები მიუთითებდნენ ის იყო, რომ კანონის დაჩქარებული წესით მიღება დროში დაემთხვა საქართველოში სომხეთის პატრიარქის – გარეგინ მეორის ვიზიტს.

ინტერნეტში გავრცელდა ილია მეორისა და გარეგინ მეორის 11 ივნისის შეხვედრის ვიდეოჩანაწერი, სადაც ჩანს, თუ როგორ ფამილარულად, „შე-

როგორც საპატრიარქოს პოზიციის მხარდამჭერები აცხადებდნენ, ამ დიალოგის შემდეგ გარეგინ მეორის მოთხოვნების თუნდაც ნაწილობრივ დაკმაყოფილება პირადად პატრიარქის და ეკლესიის შეურაცხყოფა იყო.

ნობით“ მიმართავს გარეგინ მეორე საქართველოს პატრიარქს და საუბრის დროს შიგადაშიგ ფეხზე ხელსაც უტყყაპუნებს. ორი ქვეყნის ეკლესიის მეთაური საქართველოში სომხური ეკლესიის სტატუსისა და სადავო ეკლესიების თემას ეხებიან.

„შენ ყველაფერი გაქვს – ეუბნება გარეგინ მეორე საქართველოს პატრიარქს – შენ წარმოადგენ არგუმენტებს, რა გვიმლის ხელს, რომ გადავწყვიტოთ ეს საკითხები? საქმეს ნუ გავართულებთ“.

როგორც საპატრიარქოს პოზიციის მხარდამჭერები აცხადებდნენ, ამ დიალოგის შემდეგ გარეგინ მეორის მოთხოვნების თუნდაც ნაწილობრივ დაკმაყოფილება პირადად პატრიარქის და ეკლესიის შეურაცხყოფა იყო. ხოლო იმ ფაქტმა, რომ კანონის მიღების შემდეგ გარეგინ მეორემ მიღებული კანონისთვის პირადად მიხეილ სააკაშვილს გადაუხადა მადლობა, ვითარება კიდევ უფრო დაძაბა.

ამას მოჰყვა აგრესიული, აშკარა ანტისომხური განცხადებები, რომლებსაც ზოგიერთი სასულიერო პირი და მათი მხარდამჭერები საჯარო სივრცეში ავრცელებდნენ.

ჩეჩენი და ხეჩინაუფლება: 2003 - 2011 წლების ქრონიკები

▶ 2006 წლის 14 მარტს საქართველოს საპატრიარქოს მდივანმა მიქაელ ზოტკოველმა გააკრიტიკა „საზოგადოებრივი მათემატიკის“ დირექტორი თამარ კინწურაშვილი იმის გამო, რომ ის თანამშრომლებს ტელევიზიის შენობაში ხატების ქონას უკრძალავდა და მორწმუნეებს სამსახურიდან უმიზეზოდ ათავისუფლებდა. „თამარ კინწურაშვილმა აკრძალა საშობაო ლიტურგიის გამკვეთა პირდაპირი ეთერი“, – განაცხადა მამა მიქაელმა. კინწურაშვილს თავის მარ-

თლება მოუწია. მან განმარტა, რომ გათავისუფლებული თანამშრომლები ამ თემით სპეკულაციას ეწეოდნენ, საშობაო წირვის ტრანსლირება კი ტექნიკური მიზეზების გამო ვერ მოხერხდა. ამის შემდეგ სადღესასწაულო წირვები პირდაპირ ეთერში რამდენიმე არხით გადაიცემა, ასევე აქტიურად შუქდება საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ყველა საკვირაო და სადღესასწაულო ქადაგება. 2007 წლიდან საპატრიარქოს აქვს საკუთარი ტელეარხი „ერთსულოვნება“, სადაც

ძირითადად კულტურული და რელიგიური გადაცემები გადის.

▶ 2004 წლის 2 ივლისს დმანისის რაიონის ერთ-ერთ ეკლესიაში შსს-ს წარმომადგენლებმა ჩხრეკა ჩაატარეს, რასაც ეკლესიის მხრიდან მძაფრი რეაქცია მოჰყვა. ეპისკოპოსმა ზენონმა ტელეკომპანია „იმედის“ ეთერით ისაუბრა ამ ფაქტის შესახებ: „ეჭვმიტანილებს ეძებდნენ, თუმცა, რა თქმა უნდა, ვერავინ იპოვეს. მათ არ ჰქონდათ შესაბამისი უფლებამოსილება, ან ორდერი ჩხრეკის

ჩასატარებლად. ისინი ისე წავიდნენ, რომ ბოდიშიც კი არ მოიხადეს“. თავიდან შინაგან საქმეთა სამინისტრო ეკლესიაში ჩატარებული ჩხრეკის ფაქტს უარყოფდა, მაგრამ მოგვიანებით ბოდიშის მოხდა მინც მოუწია: „მე ვესაუბრე შინაგან საქმეთა მინისტრს ვანო მერაბიშვილს, რომელმაც ბოდიში მოიხადა და დამპირდა, რომ ინციდენტი გამოძიებული იქნებოდა“, – აღნიშნა ეპისკოპოსმა.

▶ ეკლესიის წარმომადგენლებს ოფიციალურად არ დაუგმიათ 2004 წელს

ფოტო: ლაშვიტ მამინაიძე/რეიტერს

მსვლელობა სამების საკათედრო ტაძრისკენ, თბილისი, 9 ივლისი 2011

განდგომილი მღვდლის, ბასილ მკალავიშვილის დაკავება, მიუხედავად იმისა, რომ სამართალდამცავებმა ძალას გადაამეტეს. პირიქით, საპატრიარქო მუდმივად აღნიშნავდა, რომ ემიჯნებოდა ამ დაჯგუფებას. მკალავიშვილის დაკავებას ძმები ახალაიები ხელმძღვანელობდნენ. საგულისხმოა, რომ 2009 წლის 17 სექტემბერს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ ზუგდიდში სტუმრობისას იქაური პროკურორი, ბაჩო და დათა ახალაიების მამა რონალდ ახალაია სამეგრელო-ზემო

სვანეთის რეგიონის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის წმინდა გიორგის ოქროს მედლით დააჯილდოვა.

▶ 2007 წლის 18 მაისს, ხელვაჩაურის რაიონში, ფერიის მთაზე, თითქმის დასრულებული ეკლესია ამავე რაიონის გამგეობის წარმომადგენლებმა ღამით იმ საბაბით დაანგრეს, რომ მშენებლობა უკანონო იყო. ამ ქმედებას ოპოზიციური პარტიების და საზოგადოების მწვავე რეაქცია მოჰყვა. სიტუაცია იმდენად დაიძაბა, რომ პრეზიდენტი იძულებული გახდა, პატრიარქს

შეხვედროდა. „ფერიის მთაზე, სადაც ცოტა ხნის წინ მშენებარე ეკლესია დაანგრეს, ეკლესიაც აშენდება და ქორწინების სახლიც“ – ეს განცხადება სწორედ მათი შეხვედრის შემდეგ გაკეთდა.

▶ 2007 წლის შემოდგომაზე პოლიტიკური კრიზისის დროს ეკლესია აქტიურად იყო ჩართული პოლიტიკურ პროცესებში. პატრიარქი ხვდებოდა როგორც ოპოზიციის, ისე ხელისუფლების ლიდერებს, სთავაზობდა შუამავლის როლს, უთმობდა სივრცეს მოლაპარაკებებისთვის და ა. შ. პოლიტიკური

პარტიების აქტიურობა, როგორც ჩანს, შემანუხებელიც აღმოჩნდა საქართველოს კათოლიკოსისთვის და საპატრიარქომ ამგვარი განცხადებაც გააფრცვლა: „ეკლესიის წარმოჩენა რომელიმე პოლიტიკური ძალის მხარდამჭერად, არის ყოველად დაუშვებელი, რადგან ეკლესია იყო და არის ერის გამაერთიანებელი ძალა, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დღეს, როდესაც საზოგადოებაში განსხვავებული პოლიტიკური მიმართულებები არსებობს“.

ამ ძალზე მგრძობიარე თემით სპეკულირებამ იმდენად „ეფექტურად“ იმუშავა, რომ სამების ტაძართან 9 ივლისს მისული ადამიანები მთავარ საფრთხედ სომხეთს, სომეხ ერს და პირადად გარეგინ მეორეს ასახელებდნენ.

ბევრ მათგანს წარმოდგენაც კი არ ჰქონდა, რა წერია კანონში, რომლის გამოც ეს დაპირისპირება დაიწყო და ამას მათ არც არავინ უხსნიდა.

ხელისუფლებისთვის სახარბიელო სიტუაცია შეიქმნა. საპარლამენტო უმრავლესობის დიდმა ნაწილმა, მათ შორის თავად პარლამენტის თავმჯდომარემ, ამ კანონის კენჭისყრაში მონაწილეობაც კი ვერ გაბედა. მიუხედავად ამისა, „ნაციონალური მოძრაობა“ ტოლერანტულ და პროგრესულ ძალად გამოჩნდა, ყველა დანარჩენი კი – განსაკუთრებით მორწმუნეები – „ბნელებად“ და ქსენოფობებად.

აქციების დაწყებიდან რამდენიმე დღეში ცხადი გახდა, რომ ერთადერთი მიზეზი, რამაც საპატრიარქო ალაშფოთა, ის იყო, რომ მას – ასეთ გავლენიან და პატივსაცემ ინსტიტუტს – არაფერი ჰკითხეს ისეთი კანონის მიღებისას, რომელიც უშუალოდ მას ეხებოდა.

სახელმწიფოსა და ეკლესიას შორის გაფორმებული კონკორდატის თანახმად, რელიგიურ საკითხებზე ნებისმიერი საკანონმდებლო ცვლილებისას კონსულტაციებში საპატრიარქო უნდა იყოს ჩართული.

„ლიბერალის“ წყარო საპატრიარქოდან ამბობს: „ყველაზე დიდი პრობლემა ის, რომ მღვდელმთავრებმაც არ იცოდნენ, რას გულისხმობს ეს კანონი. მათ არ მიეცათ დრო და საშუალება იმისათვის, რომ ამ საკითხში გარკვეულიყო. ეკლესია ძალიან წუხს, რომ ეს კანონი ეკლესიის მონაწილეობის გარეშე მიიღეს და მას არ რთავენ მნიშვნელოვანი რელიგიური საკითხების განწყვეტაში. კონკორდატიც, რომლის მიღებაზეც თავის დროზე ბევრი იბრძოლა ზურაბ ჟვანიამ და რომელიც ძალიან მნიშვნელოვანი დოკუმენტია, არსებითად, არ მუშაობს“.

პატრიარქის როლი პოლიტიკაში ყოველთვის მნიშვნელოვანი იყო. ეკლესია დღეს საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი ორგანიზაციაა, რომლის კეთილგანწყობა ნებისმიერი პოლიტიკოსისთვის მნიშვნელოვანი პოლიტიკურ დივიდენდებს ნიშნავს, ხოლო მასთან კონფლიქტი – საქართველოს მოსახლეობის დიდ ნაწილთან დაპირისპირებას. ამ კეთილგანწყობით მანიპულირების შესაძლებლობა ის მნიშვნელოვანი ბერკეტი, რომელიც მას ანგარიშგასაწევ პოლიტიკურ მოთამაშედ აქცევს.

საპატრიარქო ყოველთვის ცდილობდა ხელისუფლებასა და ოპოზიციას შორის ლავირებას და ურთიერთობის გამწვავებაზე არცერთთან არ წასულა. მაგალითად, 2007 წლის 7 ნოემბრის შემდეგ, ინაუგურაციაზე, პატრიარქი პრეზიდენტის გვერდით იდგა. 2009 წლის ოპოზიციის აქციების დროსაც,

■ ხელისუფლებისთვის სახარბიელო სიტუაცია შეიქმნა. „ნაციონალური მოძრაობა“ ტოლერანტულ და პროგრესულ ძალად გამოჩნდა, ყველა დანარჩენი კი – განსაკუთრებით მორწმუნეები – „ბნელებად“ და ქსენოფობებად.

ახალსი და ხელისუფლება: 2003 - 2011 წლების ქრონიკები

▶ 2008 წლის აგვისტოს ომის შემდეგ დაღუპული ჯარისკაცების გვამების გადმოსვენება სწორედ კათოლიკოს-პატრიარქის ჩარევის შემდეგ გახდა შესაძლებელი. პატრიარქი და ეკლესიის დელეგაციები მუდმივად ხვდებიან რუს კოლეგებს. ქართული ეკლესია, მიუხედავად გარკვეული უთანხმოებისა, დღემდე ცდილობს, მეგობრული ურთიერთობები შეინარჩუნოს მოსკოვის საპატრიარქოსთან და რუსეთის, როგორც აგრესორის და ოკუპანტის, კრიტიკას ერიდება.

▶ 2008 წელს გიორგი თარგამაძემ „ქრისტიან-დემოკრატიული პარტია“ ჩამოაყალიბა და პირველივე მოთხოვნად მართლმადიდებლობისთვის ოფიციალური რელიგიის სტატუსის მინიჭება წამოაყენა. კათოლიკოს პატრიარქმა ილია II-მ ახალდაარსებული პარტიის წევრები საპატრიარქოში მიიღო და დალოცა. „ქრისტიან-დემოკრატები“ გარკვეული პერიოდულობით მუდმივად აყენებენ ამ მოთხოვნას. საპატრიარქომ კი რამდენჯერმე გააკეთა ოფიციალური განცხადება იმის შესახებ, რომ მართლმადიდებლობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადების იდეა საქართველოს ეკლესიისთვის მიუღებელია. ამ შინაარსის განცხადება უკანასკნელად 2011 წლის 7 ივლისს გავრცელდა.

მიხეილ სააკაშვილის შეხვედრა ილია II-სთან მისი წლიური ანგარიშის წინ, 26 თებერვალი 2010

ფოტო: REUTERS

ოპოზიციის მცდელობის მიუხედავად, პატრიარქი არ დათანხმდა მათ თხოვნას, მომიტინგეთათვის რაიმე პოლიტიკური მოწოდება გაეკეთებინა. ამის საპირისპიროდ, მან 2009 წლის 26 მაისს სამეხსიანო მისულ ოპოზიციის ათასობით მხარდამჭერს დაშლისა და ლოცვისკენ მოუწოდა. ეს მას შემდეგ მოხდა, რაც სამების ტაძარი თბილისის მერმა და შს მინისტრმა ვანო მერაბიშვილმა დატოვეს. ეს არ იყო ერთადერთი შემთხვევა, როცა ფარული გარიგების შემდეგ, საპატრიარქო ხელისუფლებას აჯანყებულ მოსახლეობასთან ურთიერთობის გარკვევაში დაეხმარა.

პირველი შემთხვევა, როცა პატრიარქმა ღიად აჩვენა, რომ უკმაყოფილოა ხელისუფლების პოლიტიკით, 2011 წლის 26 მაისი იყო. ამ დღეს, სააკაშვილის ხელისუფლებაში მოსვლიდან პირველად, დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ ალღუმზე პრეზიდენტის გვერდით არ იდგა საქართველოს პატრიარქი.

სამხედრო ექსპერტი ირაკლი სესიაშვილი, რომელიც ალღუმებს ყოველ წელს ადვენებს თვალს, ამბობს:

„პატრიარქი არ არის ვალდებული დაესწროს ალღუმს, თუმცა, ეს არის მთელი ქვეყნის ზეიმი, რომელშიც სამღვდლოებაც მონაწილეობს. წელს ალღუმზე პატრიარქის არმისვლა, ცხადია, თვალშისაცემი იყო“.

როგორც ჩანს, პატრიარქისთვის განკუთვნილი ცარიელი ადგილი თვალში მოხვდათ ქვეყნის მმართველებსაც. როდესაც ხელისუფლება რელიგიურ თემაზე ახალ კანონს საპატრიარქოსთან კონსულტაციის გარეშე იღებდა, შეუძლებელია მას არ სცოდნოდა, რომ

■ პირველი შემთხვევა, როცა პატრიარქმა ღიად აჩვენა, რომ უკმაყოფილოა ხელისუფლების პოლიტიკით, 2011 წლის 26 მაისი იყო. ამ დღეს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ ალღუმზე პრეზიდენტის გვერდით არ იდგა საქართველოს პატრიარქი.

ეს სერიოზულ კონფრონტაციას წარმოშობდა. სიტუაციის მიზანმიმართულ გამწვავებაზე ისიც მიუთითებს, რომ დეპუტატებმა კანონი 2 დღეში, რიგგარეშე სესიაზე, დაჩქარებული წესით მიიღეს.

“ჩვენთან ხელისუფლება ძალაუფლების სრულ კონტროლს ცდილობს და სურს, ეკლესიაც მისი დაქვემდებარების ქვეშ იყოს. საპატრიარქო, თავის მხრივ, ცდილობს იყოს რელიგიურ საკითხებში მთავარი ინსტიტუტი. ამ შემთხვევაში, მოხდა მათი ინტერესების შეჯახება,” – ამბობს „რესპუბლიკური პარტიის“ წევრი დავით ზურაბიშვილი, რომელიც თავად კანონს მხარს უჭერს, თუმცა, პრობლემას მისი მიღების ფორმაში ხედავს.

11 ივლისს, ქალაქის მერის ვიზიტიდან რამდენიმე საათში შეკრებილმა სინოდმა გამოიტანა დადგენილება, რომელმაც ეკლესიის მხარდასაჭერად ქუჩაში გამოსულთაგან ბევრი გააკვირვა.

ურბნისისა და რუისის ეპარქიის მიტროპოლიტმა მეუფე იობმა კრების დასრულების შემდეგ აღნიშნა, რომ სინოდის გადაწყვეტილება „ორმხრივად

ჯაქსონ და ხაჩისუფლება: 2003 - 2011 წლების ქრონიკა

ბაგრატიონების ქორწილი

▶ 2008 წლის წლის შემოდგომაზე ილია II გამოვიდა ინიციატივით, რომ საქართველო მომავალში აუცილებლად მონარქიული სახელმწიფო უნდა გამხდარიყო, მომავალი მონარქი კი საპატრიარქოს კარზე აღზრდილიყო. ბაგრატიონების ქორწილი, რომელიც პატრიარქის ლოცვა-კურთხევით სამებაში გაიმართა, კრახით დამთავრდა. წყვილი მალევე დაშორდა ერთმანეთს. აღსანიშნავია, რომ მმართველი პარტიის წარმომადგენლები ქორწილში არ მივიდნენ.

▶ 2008 წლის გაზაფხულზე ოპოზიციის ნაწილი, ახალი საარჩევნო კანონმდებლობის მოთხოვნით, პარლამენტის შენობაში შიმშილობდა. მაშინ პოლიტიკური კრიზისი სწორედ ილია II-ის ჩარევის შემდეგ განიმუხტა. პატრიარქმა სთხოვა ოპოზიციონერებს, შეეწყვიტათ შიმშილობის აქცია.

▶ 2008 წლის საპარლამენტო არჩევნებამდე რამდენიმე დღით ადრე ხელისუფლებამ საპატრიარქოს 19 ერთეული ძვირადღირებული „ტოიოტა ლენდ კრუიზერი 200“ აჩუქა. ერთი მანქანის ფასი დაახლო-

ებით 40 ათასი დოლარიდან 65 ათასი დოლარის ფარგლებში მერყეობს.

▶ 2009 წლის იანვარში საპატრიარქომ ტელეშოუ „საქართველოს დიდი ათეული“-დან წმინდანების (თამარ მეფე, დავით აღმაშენებელი, ილია ჭავჭავაძე, ექვთიმე თაყაიშვილი და სხვ.) ამოღება მოითხოვა. „საზოგადოებრივი მუწყებლის“ ეთერში გამართულ ღია დებატებში სასულიერო პირებიც იღებდნენ მონაწილეობას. მართალია, პროექტის ავტორები წმინდანების ამოღებას არ დათანხმდნენ, მაგრამ პრობა დადეს, რომ

ფოტო: მარკო რუჯაო სოსო

აღლუმი, თბილისი, 26 მაისი 2011

პირველი ათეულის გამოქვეყნების შემდეგ დიდ ქართველთა ნუმერაცია გაუქმდებოდა.

▶ საზოგადოების დიდი მღელვარება მოჰყვა თეა თუთბერიძის მიერ „ფეისბუქის“ გვერდზე პატრიარქის გაშარყებული ვიდეოების გამოქვეყნებას. პირადად პატრიარქს ამ საკითხზე არ უსაუბრია, მაგრამ საპატრიარქო ლიად გამობდა ამ ფაქტს. თეა თუთბერიძის გაღიზიანების მიზეზი პატრიარქის მიერ საქართველოს პრეზიდენტის ავტოსტოს ომთან დაკავშირებული კრიტიკა იყო.

▶ 2009 წლის ბოლოს სამოქალაქო საზოგადოების ერთმა

ნაწილმა საკმაოდ მწვავე ღია წერილით მიმართა საქართველოს პატრიარქსა და ხელისუფლებას. წერილში საუბარი იყო, მათ შორის, საბჭოთა ეპოქაში ეკლესიის სპეცსამსახურებთან ურთიერთობაზე, რუსეთთან და რუსულ ეკლესიასთან დამოკიდებულებაზე, სასულიერო პირთა მხრიდან ქსენოფობიურ განცხადებებზე და ა. შ. წერილს 235-მა ადამიანმა მოაწერა ხელი. „შეკითხვების ავტორებს ჩვენი საზოგადოების ნაწილად არ ვთვლით და არ ვაპირებთ მათზე პასუხის გაცემას“, – ასე უპასუხა საპატრიარქომ წერილის ავტორებს.

▶ 2010 წლის გაზაფხულზე საპატრიარქოს არ დაუგმია ეკლესიის და მართლმადიდებლობის დაცვის სახელით მომხდარი ინციდენტი ილიას უნივერსიტეტის ეზოში და ტელეკომპანია „კავკასიის“ ეთერში. პატრიარქმა ექსტრემისტული დაჯგუფების „მართლმადიდებელ მშობელთა კავშირის“ სულიერი ლიდერი დავით ისაკაძე გამშვენებული ჯვრით დააჯილდოვა. ტელეეთერში მომხდარი დაპირისპირების შემდეგ სამართალდამცავები იძულებულნი გახდნენ, რამდენიმე ექსტრემისტი დაეკავებინათ.

▶ 2008 წლის დეკემბერში, კათოლიკოს-პატრიარქის აღსაყდრების 31-ე წლისთავთან დაკავშირებით ჩატარებული წირვის შემდეგ საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა განაცხადა: „მე მიმაჩნია, რომ ილია ჭავჭავაძის შემდეგ ამდენი არავის არ გაუკეთებია ქართველთა და ჩვენი ერის მთლიანად, მრავალეთნიკური ქართველი ერის სულიერი შეკავშირებისთვის, იდენტურობის გასაღვევლად, ჩვენი სიძლიერის და ჩვენი ერთიანობის შესაღვევლად, როგორც ეს გააკეთა მისმა უწმინდესობამ!“

სომხური ასამბლეის ბანსახლება

საზოგადოებრივი მოძრაობა „მრავალეროვანი საქართველოს“ ლიდერმა, თბილისში სომხური ასამბლეის დამფუძნებელმა არნოლდ სტეპანიანმა უკმაყოფილება გამოთქვა იმის გამო, რომ საქართველოს მთავრობამ და მართლმადიდებელმა ეკლესიამ შეთანხმებას მიაღწიეს. სტეპანიანი განსაკუთრებით შეაშფოთა სამოქალაქო კოდექსში შესული ცვლილებების შემდეგ დამტკიცებულმა განმარტებითმა ბარათმა, რომელშიც აღნიშნულია, რომ სომხურ სამოციქულო ეკლესიას, მართალია, ენიჭება საჯარო იურიდიული პირის სტატუსი, თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ სომხები საქართველოს ტერიტორიაზე სადავო ქონების დაბრუნებას შეძლებენ. სტეპანიანმა საინფორმაციო საშუალება news.am-თან ინტერვიუში განაცხადა: „ამ კონსენსუსმა საქართველოს მთავრობასა და მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის უბრალოდ შიდა პოლიტიკური დაძაბულობა განმუხტა, თუმცა ამით სერიოზული დარცხმვა მიაყენა სომხურ სამოციქულო ეკლესიას, რომელსაც აღარ შეუძლია ეკლესიების დაბრუნება მოითხოვოს.“

კომპრომისულია“.

„ორმხრივად კომპრომისული ნიშნავს, რომ შეთანხმებულად მივიღეთ გადაწყვეტილება. ისეთი გადაწყვეტილება იქნა მიღებული, რომ მომავალში ეკლესიას და სახელმწიფოს დადებითად წაადგება“, — აღნიშნა მან.

სინოდმა თავისი დადგენილებით სასულიერო პირებსა და მრევლს სიმშვიდისკენ მოუწოდა, ხელისუფლებას კი ურჩია, მომავალში კონკორდატი დაიცვას და რელიგიასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვისას კონსულტაციებში ეკლესია აუცილებლად ჩართოს.

სინოდის დადგენილებაში წერია, რომ: „საქართველოში მცხოვრები ყველა რელიგიური აღმსარებლობის ადამიანი, ისევე როგორც რელიგიური გაერთიანებები, თანასწორია კანონის წინაშე“.

იმ სასულიერო პირების ქმედებებს კი, რომლებმაც „ზნეობრივი ნორმები“ დაარღვიეს და ქსენოფობიური და სხვა არაჰუმანური განცხადებები გააკეთეს, სპეციალური კომისია შეისწავლის, რომელიც ასევე სინოდის დადგენილებით შეიქმნა.

კომპრომისებისთვის მზად აღმოჩნდა ხელისუფლებაც. კანონს, რომელიც რელიგიურ უმცირესობებს ისედაც არავითარ უფლებას არ ანიჭებს, განმარტებითი ბარათი მიაყოლეს, სადაც წერია, რომ ეს კანონი არავითარ ქონებრივ ვალდებულებებს არ შეიცავს და რომ მიუხედავად ყველაფრისა, ქვეყანაში განსაკუთრებული ადგილი მართლმადიდებელ ეკლესიას უჭირავს.

რამდენიმე საათში მიღწეულმა ამ „ორმხრივმა კომპრომისმა“ კარგად აჩვენა, თუ რა უმნიშვნელო იყო ახალი კანონის არსი ამ დაპირისპირებაში. ის „სიმბოლური თანასწორობა“, რომელიც ამ კანონს უმცირესობებისთვის უნდა მოეტანა, ხელისუფლებამ განმარტებითი ბარათით მარტივად გააბათილა.

თავის მხრივ, წმინდა სინოდმაც ადვილად დათმო იმ კანონის ამოქმედება, რომელიც რამდენიმე დღის წინ პატრიარქმა 10-100 წლის შემდეგ დიდი საფრთხის შემცველად გამოაცხადა. ხელისუფლებასა და ეკლესიას შორის დაპირისპირებას საერთო არაფერი ჰქონდა რელიგიურ საკითხებთან და ის მხოლოდ გავლენისთვის ბრძოლა აღმოჩნდა. **□**

ახალსი და ხელისუფლება: 2003 - 2011 წლების ქონიები

► მიხეილ სააკაშვილმა, მეორე ვადით არჩევის შემდეგ, საპრეზიდენტო ფიცი ბაგრატის ტაძარში დადო, მოსახლეობას ტაძრის აღდგენას დაჰპირდა და მისი „ძველი ბრწყინვალეების დასაბრუნებლად“ ფართომასშტაბიანი გეგმების შესახებ გამოაცხადა. „მე მინდა, ეს იყოს ჩვენი შეტანილი წვლილი საქართველოს აღორძინებაში“, — განაცხადა მან. ფიცის დადების შემდეგ კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ საზეიმო

პარაკლისი გადაიხადა. მალევე დაიწყო ბაგრატის ტაძრის აღდგენითი სამუშაოები, რომლებმაც სპეციალისტებს შორის აზრთა სხვადასხვაობა გამოიწვია. ბაგრატის ტაძრის აღდგენითი სამუშაოების შეჩერება მხოლოდ

„იუნესკოს“ ექსპერტების ჩარევის შემდეგ გახდა შესაძლებელი. „იუნესკომ“ ბაგრატის ტაძარი საფრთხეში მყოფ ძეგლთა სიაში შეიყვანა.

მოამზადა
ნინო ბეჟიშვილმა

**გიორგი კიკონიშვილის
აღოგობი**

**პატრიარქის
ზავსული 2**

4 თვის წინ რელიგიურ ნიაზე ვწერდი, რომელმაც გაზაფხულის დადგომისთანავე დაუბერა. ვამბობდი, რომ ქვეყანა Facebook-ზე გახსნილი „პატრიარქი გადარჩენს საქართველოს“ მსგავსი გვერდებით არ შენდება. ეხლაც მაგ აზრზე ვარ და მიხარია, რომ უკვე ზაფხულში დაბერილმა რელიგიურმა გრიგალმა ბევრ ადამიანს შეაცვლევინა აზრი რელიგიისა და სახელმწიფოს ურთიერთქმედების შესახებ. ოთხი თვის წინანდელთან შედარებით ახლა უფრო მეტმა ადამიანმა გაიგო რას ნიშნავს სეკულარიზაცია. სეკულარიზაციის შესახებ უფრო ვრცლად ოდნავ მოგვიანებით, იქამდე კი, ჩემზე რომ არ დაიგეშოთ და „სატანისტის“ ძახილი არ დამინწყონ ზოგიერთებმა, თავს დავიზღვევ და რწმენის თავისუფლებისა და ეკლესიის შესახებ ერის „სულიერ მამად“ და „წმინდანად“ წოდებული ილია ჭავჭავაძის ორ ციტატას მოვიყვან...

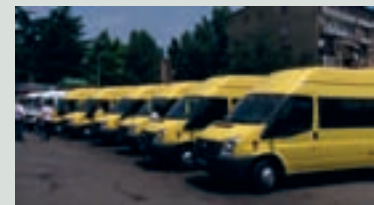
**ნათია გულიაშვილის აღოგობი
„ეროვნული სპორტი“ და
აბორტის აუცილებლობა**

8 ივლისს ქართველი ფემინისტების მიერ დაგეგმილ აქციას და მსვლელობას, რომელიც ქალთა რეპროდუქციული უფლებების დაცვასა და სასწავლებლებში სექსობრივი განათლების შემოღებას ეხებოდა, ჯერ კიდევ ჩატარებამდე, და მის შემდეგაც, facebook-ზე საკმაოდ მწვავე გამოხმაურებები მოყვა. საზოგადოების ერთმა ნაწილმა ფემინისტების გამოსვლაში მხოლოდ ერთი მესიჯი – აბორტის უფლებაზე ხაზგასმა ამოიკითხა. მათი აზრით კი, საქართველოში, სადაც აბორტი 12 კვირამდე ისედაც ლეგალურია, მსგავსი აქციის ჩატარების აუცილებლობა არ არსებობდა.

**აგავე თემაზე: მულტიგაფია
აქცია „ჩემი სხეული ჩემი
საქმეა“**

**ნინია კაკაბაძის აღოგობი
კიდევ ერთხელ ქრისტიან
სახალღოთ გავრცელებული
სიძულვილის შესახებ**

საქართველოს რამდენიმე რელიგიური გაერთიანებისათვის საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სტატუსის მინიჭების თაობაზე კანონმდებლებმა, რელიგიათმცოდნეებმა, გნებავთ, მართლმადიდებლური ეკლესიის და საქართველოს საპატრიარქოს წარმომადგენლებმა და უბრალოდ საკითხში ღრმად ჩახედულმა პირებმა ისაუბრონ – ამას არავინ ეწინააღმდეგება და მეც ამგვარი დისკუსიის მომხრე ვარ. რატომაც არა?! თითქოს ამას ითხოვდა საქართველოს პატრიარქიც, მაგრამ...

**მულტიგაფია
ახალი მიკროავტობუსები
გაზრდილი ფასის სანაცვლოდ**

**მულტიგაფია
ფოტორეპორტიორების
მხარდაჭერი აქცია
გარეანის სალწროსთან**

ეხლესია და საზოგადოება

„ახალი კანონი რელიგიურ გაერთიანებათა შესახებ პოზიტიური ნაბიჯია თანამედროვე საზოგადოების ჩამოყალიბების გზაზე, მაგრამ ეკლესიისა და სახელმწიფოს, ეკლესიისა და სამოქალაქო საზოგადოების ურთიერთობათა დინამიკა სრულიადაც არ იძლევა გრძელვადიანი ოპტიმიზმის იმედს“.

გიგა ზედანია

რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონთან დაკავშირებული კონფლიქტი ჩაცხრა. გამარჯვება, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, ხელისუფლებას დარჩა, რომელმაც მოახერხა და ეკლესიისათვის მიუღებელი კანონი გაიტანა. ეკლესიას უკან დახვევა მოუხდა, რაც სინოდის გადაწყვეტილებაში აისახა. მაგრამ ხელისუფლებამაც აჩვენა, რომ კონფლიქტის გაღრმავებით არ იყო დაინტერესებული. ამას მოჰყვა სიმბოლური შესტების კასკადი, რომელთა ერთადერთი მიზანი საზოგადოებისთვის იმის ჩვენება იყო, რომ შერიგება მოხდა.

კონფლიქტი ჩაცხრა იმიტომ, რომ არც ხელისუფლებას და არც ეკლესიას კონფრონტაცია არ აწყობს. ეკლესიას ეს ხელს არ აძლევს იმიტომ, რომ პოლიტიკურ ბრძოლაში, ხელისუფლებაზე გამარჯვების შემთხვევაშიც კი, ის წააგებს – ეკლესიის ძალა ხომ ყველას გაერთიანებაშია. ამის საპირისპიროდ, პოლიტიკა დაყოფების ველს წარმოადგენს. როგორც კი ეკლესია შედის პოლიტიკის ველში, ის კარგავს თავის გამართიანებელ ძალას. ხელისუფლებას დაპირისპირების გაღრმავება არ სურს იმიტომ, რომ ამ დაპირისპირების შედეგები აუცილებლად და უარყოფითად აისახება მის პოპულარობაზე. ამიტომ შერიგება გარდაუვალი იყო.

■ კონფლიქტი ჩაცხრა იმიტომ, რომ არც ხელისუფლებას და არც ეკლესიას კონფრონტაცია არ აწყობს. ეკლესიას ეს ხელს არ აძლევს იმიტომ, რომ ხელისუფლებაზე გამარჯვების შემთხვევაშიც კი, ის წააგებს – ეკლესიის ძალა ხომ ყველას გაერთიანებაშია.

არსებობს აზრი, რომლის მიხედვითაც თავად კანონი იმდენად უმნიშვნელოა, რომ კონფლიქტადაც არ ღირდა. ამ შეხედულებას, ძირითადად, იურისტები წარმოადგენენ, რომლებიც გვიმტკიცებენ, რომ რეალურად ამ კანონით არაფერი იცვლება. მაგრამ ადამიანისთვის რეალობა ბევრ განზომილებას შეიცავს, რომელთა შორის სხვა ადამიანებისგან აღიარება ნამდვილად არაა უკანასკნელი. თუ ისტორიას წარმოვიდგენთ, როგორც პრესტიჟისათვის ბრძოლას, რომლის ბოლო წერტილიც ყოველი ადამიანის აღიარებაა (ჰეგელის იდეა, უკანასკნელ ათწლეულებში ფუკუიამას მიერ

აღორძინებული), მაშინ რელიგიური გაერთიანებების შესახებ მიღებული კანონი, რომელსაც დიდი დატვირთვა არ აქვს, მნიშვნელოვანია სწორედ უმცირესობების აღიარებასთან დაკავშირებული პრესტიჟისთვის. ეს წინგადადგმული ნაბიჯია სახელმწიფოსთვისაც და საზოგადოებისთვისაც. ანუ ეს მხოლოდ ხელისუფლების გამარჯვება არ ყოფილა.

კანონის გარდა უკანასკნელი თვეების განმავლობაში ერთი არანაკლებ მნიშვნელოვანი ტენდენციაც შეინიშნება – ტაბუ აეხსნა ეკლესიის კრიტიკას. თუ წლების განმავლობაში ეს თემა უბრალოდ ხელშეუხებელი იყო და ორი-სამი ადამიანის გარდა მასზე საჯარო სფეროში კრიტიკულად ვერაინ ან არაინ საუბრობდა, უკანასკნელ პერიოდში სულ უფრო და უფრო მეტი ადამიანი მიიჩნევს, რომ ასე გაგრძელება აღარ შეიძლება და თამამადაც გამოთქვამს საკუთარ აზრს. რასაკვირველია, ეს ადამიანები უმცირესობაში არიან, მაგრამ ეს აქტიური უმცირესობაა, რომლის კომპეტენციაც და ენერჯიაც ბევრად აღემატება პასიური უმრავლესობისას.

გარდა ამ ორი ფაქტორისა, სასიხარულო ამ კუთხით ჩვენს ქვეყანაში ცოტაა. აი, საფრთხის შემცველი კი – ძალიან ბევრი. თუ მოკლევადიან

ფოტო: ლაპინი ბარნაბეიძე / REUTERS

საპროტესტო მსვლელობა რუსთაველის გამზირზე, თბილისი, 9 ივლისი 2011

პერსპექტივაში ხელისუფლებას მეტი ბერკეტი აქვს პოლიტიკურ თამაშებში, გრძელვადიან პერსპექტივაში ვითარება სხვაგვარად გამოიყურება.

არამც და არამც არ მინდა, ეკლესიის გავლენის ზრდა მხოლოდ და მხოლოდ ეკონომიკურსა და სოციალურ პრობლემებს დაუკავშირო. საქართველოს მსგავს ქვეყანაში დიდი ცდუნებაა, რომ თქვა: სანამ ადამიანი არ იგრძნობს თავს დაცულად ეკონომიკური და სოციალური თვალსაზრისით, მანამ ის რელიგიას მიმართავს, როგორც კომპენსაციისა თუ წარმოსახვითი დაზღვევის წყაროს. მართლაც, სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემები რელიგიურობის ზრდის განმსაზღვრელი მნიშვნელოვანი ფაქტორია, მაგრამ „არა პურითა ხოლო ცხონდების კაცი“.

საქმე ისაა, რომ, გარდა ამისა, ეკლესია ერთადერთი ინსტიტუტი აღმოჩნდა საქართველოში, რომელმაც მოახერხა და ჩამოაყალიბა ერთიანი (მწყობრიო, ენა არ მომიბრუნდება, რომ ვთქვა) ნარატივი, თხრობა, რომელიც საზრისის მოთხოვნას უკმაყოფილებს რიგით და არც ისე რიგით ქართველებს. ეს ნარატივი გვეუბნება, რომ ქართველი ერი ღვთისგან რჩეულია, რომ ქართველობა სისხლით გადადის, რომ მისი იდენტობის გულისგულს მართლმადიდებლობა წარმოადგენს, რომ ლიბერალური მოდერნულობა მიუღებელია, რომ მთავარი ავტორიტეტი ამქვეყნად პატრიარქია. ესაა რელიგიური ნაციონალიზმის ნარატივი.

ასეთივე პრეტენზიისა და მასშტაბის მქონე სეკულარულ-ნაციონალისტური ნარატივის ჩამოყალიბება ვერ მოხერხდა, თუმცა მცდელობები იყო. რომ გამოსულიყო, ჩვენ უფრო ქემალისტური თურქეთის გზით წავიდოდით, თუმცა საქართველოს ხელისუფლება არ ყოფილა ისე რადიკალურად სეკულარისტული, როგორც მას ზოგიერთები აბრალებენ; თანაც, თავად ნაციონალისტური ნარატივის მნიშვნელოვანი ნაწილიც ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენასთან

იყო დაკავშირებული, რაც ომის შემდეგ კარგა ხნით გადაიდო. და, ასევე მნიშვნელოვანი ფაქტორი, არც კულტურულმა ელიტამ მიიღო ეს სეკულარულ-ნაციონალისტური ნარატივი.

მაგრამ რადგან ალტერნატიული, არარელიგიური, ერთიანი ნარატივის შექმნა ვერ ხერხდება, ერთადერთი ნამდვილი და დემოკრატიული გამოსავალი რჩება – კულტურის პლურალიზაცია.

ყველაზე სამწუხარო ისაა, რომ აქაც ძალიან შორს ვართ წარმატებისგან.

ეკლესია ახერხებს და თავის ნარატივს ავრცელებს როგორც საკუთარი ინსტიტუციური სივრცის შიგნით,

■ ეკლესია ერთადერთი ინსტიტუტი აღმოჩნდა საქართველოში, რომელმაც მოახერხა და ჩამოაყალიბა ერთიანი (მწყობრიო, ენა არ მომიბრუნდება, რომ ვთქვა) ნარატივი, თხრობა, რომელიც საზრისის მოთხოვნას უკმაყოფილებს რიგით და არც ისე რიგით ქართველებს.

ისე მასმედით. განსაკუთრებული სისწრაფით ამ ნარატივს ახალგაზრდობა ითვისებს, რითაც საბოლოოდ კარგავს წონას საკმაოდ გავრცელებული არგუმენტი, რომლის მიხედვითაც რელიგიურობა საქართველოში უბრალოდ მოდაა, რომელიც თითქოს ქართველების საარაკო ფარისევლობას უნდა დავაბრალოთ. არადა, დღეს ნელ-ნელა ჩნდება ახალი თაობა, რომლის სოციალიზაციაც სწორედ რელიგიურ გარემოში მოხდა. მათთვის რელიგიურობა მოდა კი არა, ცხოვრების წესია.

ეკლესიისგან განსხვავებით, სახელმწიფო ვერ ახერხებს ახალგაზრდობის

უმრავლესობისათვის ალტერნატიული საგანმანათლებლო მოდელის მიწოდებას, რომლის ორი კომპონენტი უნდა იყოს: ა) სამოქალაქო განათლება და დემოკრატიული პოლიტიკური კულტურისათვის საჭირო უნარები და ბ) სამყაროს მეცნიერული სურათი. მე აქ ნაციონალისტურ ნარატივს კი არ ვგულისხმობ, რომელიც ტოტალურია და ცხოვრების უმაღლეს წერტილად ერს აცხადებს, არამედ სამოქალაქო კულტურის აუცილებელ ელემენტებს, რომლებიც უბრალოდ სახელმწიფოსა და თანამედროვე საზოგადოების არსებობისთვის არის აუცილებელი. ბოლო ოცი წლის განმავლობაში ამ მიმართულებით პროგრესიც გვაქვს და რეგრესიც, თან – ერთსა და იმავე დროს. მოდერნიზაციის პარალელურად რე-ტრადიციონალიზმის პროცესი მიმდინარეობს და ჯერ კიდევ გასარკვევია, რომელი უფრო ძლიერი აღმოჩნდება.

ასევე, რაც არანაკლებ პრობლემურია, სპონტანურად ვერ აღმოცენდა ახალი თაობის კულტურა. უკანასკნელი რვა წელი, მდიდარი სოციალური და პოლიტიკური ძვრებით, საკმაოდ უღიმღამო აღმოჩნდა კულტურის (ამ სიტყვის ვიწრო გაგებით: ლიტერატურა, მუსიკა, კინო, ფილოსოფია) თვალსაზრისით. ძველ კულტურულ ელიტას შერჩა სახელი, მაგრამ არა – ენერჯია და უნარი. ახალმა თაობამ ვერ შექმნა ახალი კულტურული მოდელები, ავტორები, ნაწარმოებები, რომლებიც დაინტერესებდა საზოგადოების მნიშვნელოვან ნაწილს. მხოლოდ მაღალ კულტურაზე არ მაქვს საუბარი: კარგი, არ გამოჩნდა არც ახალი გალაკტიონი და არც – ახალი გერონტი ქიქოძე. მაგრამ რაც დღევანდელი საზოგადოებისთვის შეიძლება კიდევ უფრო უარესი იყოს, ამ წლებში უბრალოდ მოკვდა ქართული პოპ-მუსიკა, რომელიც, გარკვეული პერიოდის განმავლობაში, არსებობდა და ვითარდებოდა. არადა, სწორედ პოპ-მუსიკა, ხშირად უგემოვნო და პრიმიტიული, არის მასების კულტურის უმნიშვნელოვანესი ნაწილი დღე-

ვანდელ მსოფლიოში. როდესაც ეს კულტურა არ არსებობს, ხდება მისი ჩანაცვლება სხვა ტიპის მასობრივი კულტურით, მაგ., ეკლესიურით.

უაღრესად მნიშვნელოვანია ასევე ინსტიტუტებისადმი მიკუთვნებულობის განცდა. სახელმწიფო ინსტიტუტების მშენებლობის საქმე ამ წლებში მოულოდნელად სწრაფად და ეფექტურად წავიდა წინ. მაგრამ არაფერი ეშველა იმ ინსტიტუტებს, რომლებიც ინდივიდსა და სახელმწიფოს შორის უნდა არსებობდნენ: ა) პოლიტიკური პარტიებს და ბ) სამოქალაქო ორგანიზაციებს. აქ სიტუაცია ზუსტად ისეთივეა, როგორც 2003 წლამდე, ანუ ძალიან არადამაკმაყოფილებელი. პოლიტიკური პარტიები, ამ სიტყვის მკაცრი გაგებით, ისევ არ არსებობს, ხოლო სამოქალაქო საზო-

გადობა ჩამოყალიბდა გარკვეული ტიპის ელიტად, რომელსაც არ აქვს უნარი, მოქალაქეების მონაწილეობა გაზარდოს. სწორედ ამ შუალედურ სივრცეს იკავებს ეკლესია, რომელმაც „არა-ელიტური“ სამოქალაქო სივრცის თითქმის სრული მონოპოლიზაცია მოახდინა („არა-ელიტური“ იმიტომ, რომ ელიტას ასარჩევად სხვა სივრცეც აქვს, თუმცა არც ის იყენებს ყოველთვის ამ არჩევნის შესაძლებლობას).

სანამ ამ სამი მიმართულებით – განათლება, ვინროდ გაგებული კულტურა, სამოქალაქო სივრცე – სიტუაცია ძირფესვიანად არ შეიცვლება, მანამდე ეკლესიის გავლენის შემცირებას არ უნდა ველოდოთ.

რატომ არის ეს ცუდი? საქმე ისაა, რომ სეკულარული საჯარო სივრცის

გარეშე ამ ქვეყანას განვითარება არ უნერია. არანაირად არ მინდა რელიგიური ტრადიციების მნიშვნელობის უგულვებლყოფა – პირიქით, მათ შეიძლება მნიშვნელოვანი და პოზიტიური როლი შეასრულონ, მაგალითად ეთიკური ნორმებისა და სოციალური შეკავშირებულობის დამკვიდრებისა და შენარჩუნების საქმეში, ოღონდ მხოლოდ და მხოლოდ სეკულარული საჯარო სივრცის შიგნით. სწორედ ეს სეკულარული სივრცე აიძულებს რელიგიურ დანესებულებებს, გარდაიქმნან მაგიურ-ფუნდამენტალისტური ტიპის წარმონაქმნებიდან ეთიკურ-სოციალური ტიპის ინსტიტუტებად. საჯარო სივრცის კლერიკალიზაცია აუცილებლობით გულისხმობს ცივილიზებული სამყაროსგან ქვეყნის საგრძნობ ჩამორჩენას. **■**

გაატარე ზაფხული ოჯახთან ერთად შერატონ ბათუმში!

პაკეტის ღირებულება

\$ 169

შანი 14 ღამისათვის
ოთახი
ერთი ღამით

\$ 189

შანი 10 ღამისათვის
ოთახი
ერთი ღამით

\$ 209

შანი 7 ღამისათვის
ოთახი
ერთი ღამით

პაკეტი შეიცავს:

- განთავსება სასტუმროს ორჯერჯერადი ნომერში
- ზუღის ტაქსი საუზუნო
- ზუღის ტაქსი საღამო
- გამზარდადული ცენტრი სარეგლობა და დიპლომა
- და ზღვის აუზის ზონა უაღრესად თრგუნული აბაზა, ობობის ოთახი
- კროკეტაი SPA მისაღი ჰიდროფლისაფის
- SPA უსაფასლო სასტუმროს ყველა მომსახურებას
- უფასო საუზუნო დასის კაფეში კალოაფის

პირობები:

- ფასი მოცემული ოთახი ოთახზე ერთი ღამის ორჯერჯერადი ფასისთვის შესაფერის
- სივრცე ბუკინგის ფასზე არ არსებობს 10% სეკონდური შემოღობვის
- ბუკინგის ვალდებულება არ არსებობს და ორ ღამის 4 წლის ასაკზე
- 4 თან 12 წლის ღამის ოთახი ზღვის 20 აბაზის ოთახი ღამის
- განთავსობა ობობის ოთახი ზღვის 40 აბაზის
- სპონსორული ფასი არ შეიძლება 20% ოთახი
- შემოღობვის ღირებულება 7 ოფისის 11 სტუმრობის
- სპონსორული ფასი განხორციელება 20% ოთახი - 5 კომპლექსი

ღამატებითი ინფორმაციისაფის დაგეგმობისთვის ნომერზე: +995 422 229000, ან დაგეგმობისთვის Sheraton Batumi Hotel

ფოტოგრაფების საქმი

ბიჭით "ბუნდოვანი"

ისინი, ვინც ფოტოგრაფების ბრალეულობაშია დარწმუნებული, ისინი, ვისაც მათი უდანაშაულობის სჯერა და ისინიც, ვისაც სიმართლის დადგენა უნდა, სასამართლო პროცესს ელიან. ბუნდოვან ისტორიას ფოტო-ჯაშუშებზე ნათელი სწორედ სასამართლო დარბაზში უნდა მოეფინოს.

მაია ნიკლაური

თბილისის საქალაქო სასამართლოში პირველ სექტემბრამდე უნდა გაიმართოს პროცესი, რომელსაც საზოგადოება განსაკუთრებული ინტერესით ელოდება – პრეზიდენტის პირად ფოტოგრაფს და ორ ცნობილ ფოტორეპორტიორს ბრალი ჯაშუშობაში ედება, საზოგადოებამ კი არ იცის, რა კონკრეტული მტკიცებულებები გააჩნია გამოძიებას მათ წინააღმდეგ.

„დარწმუნებული ვარ, რომ სასამართლოზე თქვენ ნახავთ, თუ რა სერიოზულია ეს საქმე და რა მყარია მტკიცებულებები. მე დარწმუნებული ვარ, სასამართლო პროცესის შემდეგ არც ერთი კითხვა არ დარჩება უპასუხოდ“, – განაცხადა შინაგან საქმეთა მინისტრმა ვანო მერაბიშვილმა უცხოური სააგენტოების ჟურნალისტებთან და მედია ადვოკატების კოალიციის წევრებთან შეხვედრებისას.

ეს პირველი შემთხვევა იყო, როდესაც ქართველი ჟურნალისტებისთვის ყველაზე მოუხელთებელმა მინისტრმა – ვანო მერაბიშვილმა თითქმის მთელი დღე ჟურნალისტებთან შეხვედრას და მათ კითხვებზე პასუხის გაცემას დაუთმო.

„ეს საქმე არ არის დახურული“, – განუცხადა შინაგან საქმეთა მინისტრმა

შეხვედრაზე მისულ მედიაკოალიციის წევრებს. ეს განცხადება წინააღმდეგობაში მოდის თუნდაც იმ ფაქტთან, რომ დაკავებულების ყველა ადვოკატს საქმის გაცნობისთანავე ხელი მოაწერინეს სისხლის სამართლის კოდექსის 104-ე მუხლზე, რომელიც მათ საქმეში არსებული ცნობების საიდუმლოდ შენახვას ავალდებულებს.

ამ ეტაპზე დახურული საქმის მხოლოდ რამდენიმე ფრაგმენტია ცნობილი. იმ მასალებში, რომელიც შსს-მ გაასაჯაროვა, ფიგურირებს მხოლოდ ერთადერთი აღიარებითი ჩვენება და რამდენიმე საიდუმლო დოკუმენტის დასახელება, ასევე სატელეფონო ზარების ჩამონათვალი და საუბრების ჩანაწერები, რომლებიც დაკავებულებისა და ბრალის კავშირის მხოლოდ ირიბ მტკიცებულებად თუ გამოდგება.

„სატელეფონო ჩანაწერები საბანკო გადარიცხვების შესახებ ნამდვილად არანაირი მტკიცებულება არ არის. ეს საუბრები გამოვაქვეყნეთ მხოლოდ იმიტომ, რომ ამ ადამიანების ერთმანეთთან კავშირი დაგვემტკიცებინა“, – ამბობს შოთა უტიაშვილი.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს მტკიცებით, სამივე დაკავებული სახელმწიფო საიდუმლო ინფორმაციას რუსეთის სადაზვერვო სამსახურს აწვდიდა.

ზურაბ ქურციკიძე

„სტაჟიანი აგენტი“ – ასე უწოდა ზურაბ ქურციკიძეს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ანალიტიკური დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა შოთა უტიაშვილმა „კომერსანტთან“ ინტერვიუში. მინისტრ მერაბიშვილის განცხადებით, გამოძიებამ დაადგინა ფაქტები, რომელიც ამტკიცებს, რომ მას 2004 წლიდან მოყოლებული სატელეფონო კავ-

ფოტო: ბარბაქაძე

დაკავებულ ფოტორეპორტიორების მხარდასაჭერი საპროტესტო აქცია, თბილისი, 13 ივლისი 2011

შირი ჰქონდა ე.წ. გრუ-ს აგენტებთან. ეს დაახლოებით ის დროა, როდესაც საქართველოში უკვე კარგად ცნობილი ფოტოგრაფი ზურაბ ქურციკიძე „ევროპის ფოტოსააგენტოს“ შტატიანი ფოტოგრაფი ხდება. ზურაბ ქურციკიძე თითქმის 10 წლის განმავლობაში აშუქებს საქართველოში მიმდინარე ყველა მნიშვნელოვან მოვლენას, მათ შორის 2003 წლის მღელვარებებს, 2008 წლის

ომს, მანამდე ბესლანის ტერაქტს. ის „ევროპის ფოტოსააგენტოსთვის“ მუშაობდა ყველა პოსტსაბჭოთა ქვეყნაში. ბრალდება ამტკიცებს, რომ ზურაბ ქურციკიძე ინფორმაციას რუსეთის სადაზვერვო სამსახურის ოფიცრებს ანატოლი სინიციხსა და სერგეი ოკროკოვს გადასცემდა. მათ, როგორც ჯაშუშების ქსელის მნიშვნელოვან ფიგურებს, საქართველოს შინაგან საქმეთა სა-

მინისტრო 2006 წლიდან ეძებს. შსს-ს მტკიცებით, ამ ჯგუფს საქართველოს თავდაცვისუნარიანობის შეფასება აინტერესებდა და ამ მიმართულებით აგროვებდა საიდუმლო ინფორმაციას. „მინისტრმა გვითხრა, რომ გამოძიებას აქვს ოკროკოვთან და სინიციხთან ქურციკიძის სატელეფონო საუბრის 2004 წლამდელი ამონაწერები, თუმცა საუბრის ჩანაწერები არ არსებობს. იყო

საუბარი იმაზე, რომ 24 ზარი შესრულდა ოკროკოვთან, ხოლო სინიციანთან -13. მას შემდეგ, რაც ისინი ამხილეს ჯაშუშობაში, ამ ტელეფონით მათთან საუბარი შეწყდა და „გრუ“-ს სხვა თანამშრომლებთან გაგრძელდა ურთიერთობა. ტელეფონი გაფორმებული იყო ცხინვალში დაბადებულ ერთ-ერთ

ქალბატონზე. და ამის შემდეგ გადაუფორმებია ეს ნომერი ზურაბ ქურციკიძეს, რომელიც ნომერს დაკავებამდე იყენებდა“, – მინისტრთან საუბრის დეტალებს იხსენებს ჟურნალისტი ნინო ზურიაშვილი.

ბრალდების ვერსიით, ქურციკიძე მათთან და „გრუს სხვა აგენტებთან“

თანამშრომლობას დაკავებამდე აგრძელებდა. მერაბიშვილის განცხადებით, ზურაბ ქურციკიძისგან დამოუკიდებლად, იმავე ჯაშუშურ ჯგუფთან თანამშრომლობდა ირაკლი გედენიძეც.

ირაკლი გედენიძე

მეექვსე წელია, რაც ირაკლი გედენიძე საქართველოს პრეზიდენტის პირადი ფოტოგრაფი და მისი ძალიან ახლო გარემოცვის წევრია. ის ამ თანამდებობაზე საინფორმაციო სააგენტო „ინტერპრესნიუსიდან“ მოხვდა. ქურციკიძის მსგავსად, ისიც სტაჟიანი ფოტოგრაფია – 9 აპრილის მოვლენები, სამოქალაქო ომი თბილისში, აფხაზეთის და ჩეჩნეთის ომები, საქართველოს უახლესი ისტორიის კოლაჟი – მისი ფოტოები საქინფორმის ფოტოქრონიკებში, გაზეთების – „ალიასა“ და „ასავალ-დასავალის“ ფურცლებზე იბეჭდებოდა. გედენიძე პრეზიდენტის ოფიციალური შეხვედრების გადაღების პარალელურად ახერხებდა ყოფილიყო საერთაშორისო საინფორმაციო სააგენტო „როიტერის“ სტრინგერი. ქართველი ფოტოგრაფები ამბობენ, რომ სწორედ პრეზიდენტის პირადი ფოტოგრაფის პოზიცია დაეხმარა მას, თავისუფლად ემუშავა 26 მაისს, როდესაც მან შთამბეჭდავი კადრების გადაღება მოახერხა.

პრეზიდენტის სასახლის სქემატური ნახაზების ფოტოები, ერთ-ერთი ქვეყნის პრეზიდენტის ვიზიტისას შსს-ს და სახელმწიფო დაცვის სპეც-სამსახურების სამოქმედო გეგმა, საქართველოს პრეზიდენტის გადაადგილების დეტალები, ინფორმაცია მისი ვიზიტებისა და შეხვედრების შესახებ, ასევე საქართველოს იმ მოქალაქეების სია, რომლებიც მუშაობენ გაეროში – ჯერ-ჯერობით საზოგადოებამ მხოლოდ ის იცის, რომ ეს მასალები გადასცეს ან გადაცემას აპირებდნენ ფოტოგრაფები რუსული სპეცსამსახურებისთვის.

„გამოძიებამ უნდა გაარკვიოს ის, თუ როგორ მოხვდა მათ ხელში ის ინფორმაციები, რომელიც მათ ხელში არ უნდა

ფოტო: ლეზან ხარინაშვილი

314-ე მხიცი

ჟურნალისტი ლაშა ტულუში და კონსტიტუციონალისტი ვახტანგ ხმალაძე საკონსტიტუციო სასამართლოში სარჩელის შეტანას გეგმავენ, რომელიც სისხლის სამართლის კოდექსის 314-ე მუხლს, ჯაშუშობის განმარტებას უკავშირდება. მათი თქმით, მუხლი ბუნდოვანია და ქმნის საფრთხეს – ნებისმიერი ადამიანი გასამართლდეს აღნიშნული მუხლით. სისხლის სამართლის კოდექსის 314-ე მუხლი 1999 წლიდან იმგვარად არის ფორმულირებული, როგორც დღეს. თუმცა

დისკუსიის საგნად ის 7 ივლისის შემდეგ იქცა, როცა 3 ფოტორეპორტიორი ჯაშუშობის ბრალდებით დააკავეს. ჟურნალისტები და იურისტები პრობლემად მიიჩნევენ 314-ე მუხლის ფორმულირებაში რამდენიმე წინადადებას, კონკრეტულად: «საქართველოს ინტერესების საზიანოდ უცხო ქვეყნის დაზვერვის, ან უცხოეთის ორგანიზაციის დავალებით სხვა ინფორმაციის შეგროვება ან გადაცემა». „როგორ შეიძლება ვინმემ პასუხი აგოს „სხვა ინფორმაციის“ გავრცელებაზე, რო-

მელიც სახელმწიფო საიდუმლოებების ნუსხაში არ ხვდება? თუ ადამიანი არასაიდუმლო ინფორმაციას გაავრცელებს, ამით თუნდაც სახელმწიფოს მიაყენოს ზიანი, პასუხისმგებლობას ვერაფრით დავაკისრებთ. ნელს 26 მაისის აქციის დარბევის კადრები ჩვენი ქვეყნის იმიჯს და ხელისუფლების რეპუტაციას ნამდვილად შელახავდა. 314-ე მუხლის მეორე ფრაზით კი შეიძლება ამ კადრების გავრცელება დანაშაულად ჩაითვალოს“, – აცხადებს საია-ს იურისტი თამარ კორძია.

დაკავებული ფოტორეპორტიორების მხარდასაჭერი საპროტესტო აქცია პრეზიდენტის სასახლესთან, თბილისი, 14 ივლისი 2011

ფოტო: ანდრეი სტრეკოვი

მოხვედრილიყო“, – განაცხადა „ლიბერალთან“ საუბარში შოთა უტიამეილმა.

გიორგი აბდლაძე

გამოძიება არ ამხელს კონკრეტულად რომელი დოკუმენტის გავრცელება ედება ბრალად ამ საქმის მესამე მონაწილეს გიორგი აბდლაძეს.

„რა თქმა უნდა, იმ ადამიანს, ვინც აქ ხელშეკრულებით მუშაობდა და არის ფოტოგრაფი, საიდუმლო ინფორმაციაზე ხელი არ მიუწვდება, მაგრამ ამ ადამიანს იმის გამო, რომ ის რამდენიმე კომპიუტერზე ტვირთავდა ამ ფოტოსურათებს, შეეძლო ამ კომპიუტერებით ზოგიერთ დოკუმენტებთან მისვლა“, – განაცხადა საგარეო საქმეთა მინისტრმა გრიგოლ ვაშაძემ გიორგი აბდლაძეზე, რომელიც მესამე წელია, რაც სამინისტროს შტატგარეშე ფოტოგრაფია.

„ლიბერალის“ წყარო საგარეო საქმეთა სამინისტროში განმარტავს, რომ ასეთი საიდუმლო დოკუმენტი, რომელზეც, შესაძლოა აბდლაძეს

■ „ეს საქმე არ არის დახურული“, – განუცხადა შინაგან საქმეთა მინისტრმა შეხვედრაზე მისულ მედიაკოალიციის წევრებს. ეს მაშინ, როცა დაკავებულების ყველა ადვოკატს ხელი კოდექსის 104-ე მუხლზე მოაწერინეს, რომელიც მათ საქმეში არსებული ცნობების საიდუმლოდ შენახვას ავალდებულებს.

ხელი მიუწვდებოდა, არის, მაგალითად, ორი პრეზიდენტის დახურული შეხვედრის ტრანსკრიპტი. „წარმოიდგინეთ, პრეზიდენტი სააკაშვილი შეხვდა პრეზიდენტ ალიევს და მათ კონფიდენციალურად ისაუბრეს სენსიტიურ საკითხებზე. მსგავსი შეხვედრის დეტალების გამოაშკარავება ხომ არა მართო საქართველოს შიგნით გამოიწვევს სკანდალს, არამედ მთელ რეგიონში“, – ამბობს წყარო საგარეო საქმეთა სამინისტროდან.

გიორგი აბდლაძე საიდუმლო დოკუმენტების გავრცელების ბრალდებას

უარყოფს. მისი თქმით, მისი თანამშრომლობა საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან ამ უწყების ღონისძიებების ფოტოების გადაღებით შემოიფარგლებოდა.

გიორგი აბდლაძის ფოტო, რომელზეც საცხოვრებელი სახლის ნამსხვრევებში ნახევრად დამარხული გორელი ქალბატონი დახმარებას ითხოვს, 2008 წლის აგვისტოს იმის სიმბოლო გახდა. 1999 წლიდან მოყოლებული გიორგი აბდლაძე თანამშრომლობდა გაზეთებთან „ივერია – ექსპრესი“, „რეზონანსი“, „ახალი ვერსია“, „კვირის

პალიტრა“, „ალია ჰოლდინგი“. ბოლო პერიოდში ის ფოტოებს იღებდა „ასო-შეიტედ პრესისთვისაც“.

გიორგი აბდალაძემ, რომელმაც დაკავებისთანავე შიმშილობა გამოაცხადა, ადვოკატების დახმარებით საზოგადოებას რამდენიმე მესიჯი მიანოდა. გაზეთმა „ალიამ“ მისი სახელით რამდენიმე წერილი დაბეჭდა. ამ მიმართებებში ფოტოგრაფი საკუთარი და დიდი ხნის კოლეგების უდანაშაულობაზე საუბრობს და პირადად პრეზიდენტს ადანაშაულებს მათ სამაგალითოდ დასჯაში.

ამ განცხადებებიდან რამდენიმე დღეში ფოტოგრაფს ოჯახმა კიდევ ერთი ადვოკატი – ეკა ბესელია აუყვანა. გიორგი აბდალაძემ კი ახალი ადვოკატის განცხადებით, ზენოლის შედეგად შიმშილობა შეწყვიტა. მალევე ეკა ბესელიამ განაცხადა, რომ საქმეში ზურაბ ქურციკიძის აღიარებითი ჩვენებაც ნახა.

„ყველაზე კარგი კადრები [2011 წლის 26 მაისს] ირაკლი გედენიძეს ჰქონდა. ის სპეცრაზმელებთან ერთად მოვიდა აქციის დარბევის დროს და ფოტორეპორტიორებიდან ყველაზე საუკეთესო პირობებში იყო. რადგან პოლიციელებმა იცოდნენ, რომ ის პრეზიდენტის პირადი ფოტოგრაფი იყო და არავინ არაფერს უშლიდა... პრეზიდენტმა გედენიძეს არ აპატია ამ ფოტოების საერთაშორისო პრესაში გავრცელება და ამის გამო დასაჯა. ეს საქმე მაგალითია სხვა ფოტოგრაფებისთვის, რომ თუ სააკაშვილი სხვა დროს 26 მაისის მსგავს მოვლენებს გაიმეორებს, სკანდალური ფოტოების გადაღებას ვერავინ გარისკავს.“ – ნერდა იგი.

„ლიბერალის“ შეკითხვას, თუ რატომ გახდა საჭირო ფოტოგრაფების ახლა დაკავება, მით უმეტეს, რომ მათი თვალყურის დევნებით შესაძლოა სხვა, მათთან დაკავშირებული ჯაშუშებიც გამოველინათ, შინაგან საქმეთა სამინისტროს ანალიტიკური დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა შოთა უტიაშვილმა ასე უპასუხა:

„რალაც ეტაპზე გამოძიებამ გადაწყვიტა, რომ მას უკვე საკმარისი მტკიცებულებები ჰქონდა. ამიტომ საჭირო იყო მათი დაკავება“.

ამავე დროს მინისტრი მერაბიშვილი ამბობს, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტროს უპირველესი ინტერესი დაკავებულების სამაგალითოდ დასჯა კი არ არის, არამედ „სხვა უფრო დიდ ჯაშუშურ ქსელზე გასვლა“, შინაგან საქმეთა სამინისტროში ორაზროვან პასუხებს იძლევიან სხვა თანამდებობის პირების დაკავების შესახებ და ამბობენ, რომ ეს ის შემთხვევაა, როდესაც გამოძიება ეცდება მაქსიმალურად სწრაფად მიიყვანოს საქმე სასამართლომდე, რომელზეც საზოგადოებას პირველად მიეცემა საშუალება, გაეცნოს იმ მტკიცებულებებს, რასაც ბრალდება ფოტოგრაფების წინააღმდეგ იყენებს.

Radio Commersant

marketing@commersant.ge
+995 32 505 955

ბიზნესის პერსონალური რადიო

Commersant.ge

კრიზისული

ბაუფხოსიციებობის მსხვერპლი

ცხინვალის რეგიონის სოფელ კნოლევეში პოლიციელის ტყვიას 25 წლის ქალი ემსხვერპლა.

გოგა აფციაური

25 წლის ნინო კობერიძე 11 ივლისს გორის სამხედრო ჰოსპიტალში დაიღუპა. იგი კონფლიქტის ზონის სოფელ კნოლევიდან თავში დაჭრილი გადმოიყვანეს, მაგრამ ექიმებმა მისი გადარჩენა ვეღარ შეძლეს.

სოფელი კნოლევი ზნაურის რაიონის სოფელ ოქონას ესაზღვრება, რომელსაც დე ფაქტო ხელისუფლება აკონტროლებს. კნოლევეში ქართული პოლიციის საგუშაგოა განთავსებული.

ნინო კობერიძეს ტყვია მაშინ მოხვდა, როცა თანასოფლელებთან ერთად მაღაზიაში იმყოფებოდა. თვითმხილველები ჰყვებიან, რომ ნინო 6 თვის შვილთან ერთად მაღაზიაში შევიდა და იქ ქატოს ტომარაზე ჩამოჯდა, რადგან სკამებზე ადგილი აღარ იყო. სოფლის მცხოვრებლებისთვის ეს მაღაზია თავმჯდომარის ადგილს წარმოადგენდა და საღამოობით სასაუბროდ იკრიბებოდნენ ხოლმე. ნინომ ბავშვი ნათესავს მიაწოდა და ამ დროს სროლის ხმაც გაისმა. გასროლის შემდეგ თანასოფლელებმა იგი უკვე დაჭრილი დაინახეს.

შემთხვევიდან ერთ საათში პირველი განცხადება სოფლის რწმუნებულმა გია გელაშვილმა გაავრცელა. მისი თქმით, სროლის ხმა ზნაურის რაიონიდან, ოკუპირებული ტერიტორიიდან ისმოდა. ეს ვერსია ჰოსპიტალთან შეკრებილმა თანასოფლელებმა მაშინვე უარყვეს. მათი თქმით, მაღაზიის კარი, საიდანაც შენობაში ტყვია შევარდა, ქართული პოლიციის საგუშაგოს მოპირდაპირე მხარესაა, ხოლო რუსულ-ოსური საგუშაგო, შენობის უკანა მხარეს მდებარეობს. კნოლეველების თქმით, იქიდან გამოსროლილი ტყვია მაღაზიაში ვერ შევარდებოდა.

სოფლის რწმუნებულის მიერ გავრცელებული ინფორმაცია უარყო შინაგან საქმეთა სამინისტრომ. სამინისტროს

წარმომადგენელმა შოთა უტიამვილმა განაცხადა, რომ ზნაურის მხრიდან სროლას ადგილი არ ჰქონია, და კობერიძე სოფლის ტერიტორიაზე გასროლილმა ტყვიამ იმსხვერპლა. 12 ივლისს შემთხვევის ადგილზე ქართველი სამართალდამცავები და ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიის წარმომადგენლები ჩავიდნენ. გამოძიებამ დაადგინა, რომ ერთ-ერთ ქართველ სპეცრაზმელს ტყვია შაშხანის წმენდის დროს გაუვარდა. დაკავებულია პოლიციელი, რომლის ვინაობას შინაგან საქმეთა სამინისტრო არ ასახელებს. მას ბრალად ედება გაუფრთხილებლობით სხვისი სიცოცხლის მოსპობა.

სროლის ხმა სოფელ ოქონასთან რუსულ-ოსურ ერთობლივ საგუშაგოზეც გაიგეს და მათ მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე მოკვლევაც დაიწყეს, თუმცა მოგვიანებით ცხელი ხაზის მეშვეობით, რომელიც ინციდენტების პრევენციის და მათზე რეაგირების საშუალო ჯგუფის ფარგლებში მუშაობს,

ქართველმა სამართალდამცავებმა ოს კოლეგებს აცნობეს, რომ დანაშაული საქართველოს ტერიტორიაზე მოხდა.

12 ივლისს დე ფაქტო რესპუბლიკის პრეზიდენტის სპეციალური წარმომადგენლის მოადგილემ მერაბ ჩიგოევმა, ოსური მედიისთვის გაკეთებულ განცხადებაში ზოგიერთი ქართული მედიასაშუალება დეზინფორმაციის გავრცელებაში დაადანაშაულა და მათგან ბოდიშის მოხდა მოითხოვა. ჩიგოევი კნოლევის რწმუნებულის გია გელაშვილის განცხადებას გულისხმობდა, რომელმაც ზნაურის რაიონში მდგარ რუს და ოს ეგრეთ წოდებულ მესაზღვრეებს დააბრალა გასროლა. ჩიგოევის თქმით, ქართველმა სამართალდამცავებმა ოსური მხარე საქმის კურსში სწრაფად ჩააყენეს და ბოდიშიც მოიხადეს. მათ მაგალითს კი ქართველმა ჟურნალისტებმაც უნდა მიბაძონ.

გარდაცვლილ 25 წლის ნინო კობერიძეს ერთი მცირეწლოვანი ბავშვი დარჩა. ■

ბარიზება

დიდი შეთანხმება

ბადრი პატარკაციშვილის ოჯახსა და საქართველოს ხელისუფლებას შორის 3-წლიანი დავა დასრულდა ზავით, რომლის დეტალებიც საზოგადოებისთვის უცნობი რჩება. ჩივილის შეწყვეტის სანაცვლოდ, პირველი, რასაც პატარკაციშვილები დაიბრუნებენ, რუსთავის მეტალურგიული ქარხანაა.

მანანა ვარდიაშვილი

დავა, რომელმაც მსოფლიოს რამდენიმე სასამართლო დარბაზი მოიარა, კვლავაც საერთაშორისო არბიტრაჟში გაგრძელდებოდა, ხოლო საქართველოს ხელისუფლებას სოლიდური სანქციის გადახდა მოუწევდა, რომ არა მოდავე მხარეებს შორის მოულოდნელად გაფორმებული ხელშეკრულება.

ნ ივლის დაპირისპირებულმა მხარეებმა ხელი მოაწერეს შეთანხმებას, რომლის საფუძველიც ორმხრივი ურთიერთკომპრომისი გახდა.

ერთი მხრივ, ოჯახი დათანხმდა, გამოიწვიოს უკან ყველა საჩივარი და დაივიწყოს პრეტენზიები საქართველოს ხელისუფლების მიმართ ტელეკომპანია „იმედთან“ და მთანმინდის პარკთან დაკავშირებით. მეორე მხრივ კი, საქართველოს ხელისუფლებამ უფლება მისცა პატარკაციშვილების ოჯახს, სამწლიანი შესვენების შემდეგ, გააგრძელონ ბიზნესსაქმიანობა და ასევე, დაუბრუნონ მათ კუთვნილი ქონების ნაწილი. სანაცვლოდ, საქართველოს ხელისუფლება მიიღებს გარანტიას, რომ ძველ მფლობელს „იმედზე“ პრეტენზია აღარ ექნება.

თუმცა, ორმხრივი სარგებლის მიუხედავად, ბადრი პატარკაციშვილის ოჯახისა და საქართველოს მთავრობის დაპირისპირების ამგვარ ფინალს არავინ ელოდა. ჯერ კიდევ რამდენიმე თვის წინ, პატარკაციშვილის ქვრივი ინა გუდავაძე მედიაპოლიდინგ „იმედის“ და მთანმინდის პარკის დასაბრუნებლად „ყველა სამართლებრივი გზის“ გამოყენებას და ტელეკომპანია „იმედის“ ქართველი ხალხისთვის დაბრუნებას აპირებდა. გარდა ამისა, გუდავაძე ითხოვდა ქონების დაკარგვის გამო მიყენებული ზარალის ანაზღაურებასაც.

ნ ივლისს გავრცელებული განცხადების მიხედვით კი, პატარკაციშვილის ქვრივი

ინა გუდავაძე, ბადრი პატარკაციშვილის ქვრივი

ფოტო: შაბო მანუაშვილი / REUTERS

ვი „იმედსა“ და მთაწმინდის პარკზე უარს იტყვის. ტექნიკური დეტალების მოგვარების შემდეგ კი ქართული მხარის მიმართ ყველა-ნაირ დავას შეაჩერებს.

ოჯახის მხრიდან დოკუმენტს ხელი ბადრი პატარკაციშვილის მეუღლემ და დედამ მო-ანერეს, მთავრობის მხრიდან კი იუსტიციის მინისტრის პირველმა მოადგილე თინა ბურ-ჯალიანმა.

„მივესალმები იმ ფაქტს, რომ დავების დასრულებასა და ყველა ღია საკითხის დახურვასთან ერთად, ბადრი პატარკაციშვილის ოჯახი ბიზნესსაქმიანობის გაგრძე-ლებას აპირებს. იმედი გვაქვს, რომ ეს საქ-მიანობა წარმატებული იქნება“, – განაცხადა თინა ბურჯალიანმა ხელმოწერის შემდეგ.

მართლაც, როგორც ოჯახურ განცხადე-ბაში წერენ, პატარკაციშვილები „ბადრის მიერ დატოვებული საქმის“ გაგრძელებას საქართველოში ახალი ინვესტიციების ჩა-დებით, სამუშაო ადგილების შექმნითა და საქველმოქმედო საქმიანობით აპირებენ. გარდაცვლილი ბიზნესმენის და, ნანა პატა-რკაციშვილი კი ამბობს იმასაც, რომ ტექნი-კური დეტალების მოგვარების შემდეგ, ოჯა-ხს იმ ქონების ნაწილიც დაუბრუნდება უკან, რაც 2007 წლის შემდეგ ჩამოართვეს.

2007 წლის ნოემბრის ცნობილი მოვ-ლენების შემდეგ ბიზნესმენმა ჯერ მედია ჰოლდინგი „იმედი“, შემდეგ კი მთაწმინდის პარკი დაკარგა, რომლის მშენებლობაშიც 25 მილიონი დოლარის ინვესტიცია ჰქონდა ჩადებული.

პარკი 2007 წლის სექტემბერში გაიხსნა, 7 ნოემბრის შემდეგ კი მერიამ ის პატარკა-ციშვილს საიჯარო ქირის გადაუხდელობის საბაბით ჩამოართვეს, 2008 წლის ივლისში კი 49-წლიანი მართვის უფლებით რას ალ-ხაიმას საამიროს უძრავი ქონების დეველო-პერულ კომპანია Rakeen Georgia-ს გადასცა.

რაც შეეხება მედია ჰოლდინგ „იმედს“, ის ბადრი პატარკაციშვილის დეიდაშვილის, ჯოზეფ ქეის საკუთრებაში აღმოჩნდა. ქეი აცხადებდა, რომ „იმედის“ აქციები გოგი ჯა-ოშვილისგან იყიდა. ჯაოშვილი ბადრი პატა-რკაციშვილის ახლო მეგობარი და კომპანია JMG-ის 70 პროცენტის მფლობელი იყო. მის კომპანიას ეკუთვნოდა I-Media-ს აქციების 65 პროცენტი. I-Media კი, თავის მხრივ, ტე-ლეკომპანია „იმედის“ 100 პროცენტის წი-ლის მფლობელი იყო. პირველად, „იმედის“

გასხვების დეტალებზე ჯაოშვილი 2008 წლის 10 დეკემბერს ალაპარაკდა და განა-ცხადა, რომ აქციების დათმობა და I-Media-ს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეობა-ზე უარის თქმა საქართველოს ხელისუფლე-ბამ აიძულა.

2009 წლის 25 თებერვალს ჯოზეფ ქეიმ ტელეკომპანია „იმედის“ აქციების 90 პრო-ცენტი ოფშორულ ზონაში დარეგისტრი-

■ ხელისუფლებამ უფლება მისცა

პატარკაციშვილების ოჯახს გააგრძელონ ბიზნესსაქმიანობა.

სანაცვლოდ, საქართველოს

ხელისუფლება მიიღებს

გარანტიას, რომ ძველ მფლობელს

„იმედზე“ პრეტენზია აღარ ექნება.

რებულ კომპანიას RAAK Georgia Holding-ს მიჰყიდა.

„იმედი“ პატარკაციშვილისთვის მომგები-ანი აქტივი არასდროს ყოფილა. ამ პროექტს ბიზნესმენის ხაზინიდან დოტაციის სახით სოლიდური თანხა მიჰქონდა. მედიაჰოლდინ-გი ბიზნესმენის პოლიტიკური მიზნებისთვის სჭირდებოდა, მის აქტივებში კი გაცილებით უფრო მომგებიანი ქონებაც იყო. პატარკა-ციშვილის ქონების ექსპროპრიაცია სწო-რედ ამ მომგებიანი აქტივების გასხვისებით დაიწყო. პირველი „სტანდარტბანკი“ აღმოჩნ-და. ოფიციალურად „სტანდარტბანკს“ შპს „ფინანსური მართვის კომპანია“ (89,21%) და „სტანდარტ კაპიტალ საქართველო“ (10,79%) ფლობდა. ორივე მათგანის უკან კი კომპანია „სელფორდ ჯორჯია“ იდგა, რომელიც სა-ქართველოში პატარკაციშვილის 100 მილიონ აშშ დოლარად შეფასებული საინვესტიციო პორტფელის მენეჯმენტს ახორციელებდა.

საქართველოს ეროვნული ბანკის გადა-წყვეტილებით, „ლიკვიდობის პრობლემე-ბის გამო“, „სტანდარტ ბანკში“ დროებითი ადმინისტრაცია შევიდა. არადა, მანამდე რამდენიმე თვით ადრე „სტანდარტ ბანკს“ დეპოზიტების მოცულობის მიხედვით სა-ქართველოს უმსხვილეს ბანკებს შორის მე-7 ადგილი ეკავა. მოგვიანებით, ეროვნულ

ბანკში განაცხადეს, რომ ბანკის ფუნქციო-ნირებისთვის საჭირო სახსრების მოზიდვის მიზნით, აქციონერებმა „სტანდარტბანკის“ გაყიდვა გადაწყვიტეს და ის არაბულ კომ-პანია „დაბი ვგუფს“ 46 მილიონ დოლარად მიჰყიდეს.

„სტანდარტბანკის“ პარალელურად პატა-რკაციშვილს ჩამოართვეს რუსთავის მეტა-ლურგიული ქარხანა და კომპანია „მაუდი“. „ქართულ შაქარს“ პრობლემები შეუქმნეს. ჩამოსართმევი ქონების სიაში მოხვდა ცი-რკიც.

ყველაზე სერიოზული კაპიტალდაბან-დება, რომელიც ბადრი პატარკაციშვილმა საქართველოში განახორციელა, ყულევის ტერმინალი იყო. თუმცა მას შემდეგ, რაც მისი მთავარი მოკავშირე ზურაბ ჟვანია გარდაიცვალა და ხელისუფლებასთან ურ-თიერთობა გაურთულდა, იძულებული გა-ხდა, ნავთობტერმინალი აზერბაიჯანული კომპანიისთვის მიეყიდა.

დღეს პატარკაციშვილების ოჯახის აქტი-ვშია ფონდ „სელფორდზე“ დარეგისტრირე-ბული ქონება. ეს ფონდი პატარკაციშვილმა 2000 წელს შექმნა. ფონდის საბაზრო ღირე-ბულება დაახლოებით 2,5 მილიარდი დოლა-რია. „სელფორდს“ ეკუთვნის საკონტროლო პაკეტი „ბორჯომსა“ და „მაგთიკომშიც“.

ბადრი პატარკაციშვილის და, ნანა პატა-რკაციშვილი არ ასახელებს იმ კონკრეტულ აქტივებს, რომელთა დაბრუნების გარან-ტიაც საქართველოს ხელისუფლებისგან მიიღო და ამბობს, რომ ამ ეტაპზე ქონების ნუსხა ჯერ კიდევ ზუსტდება. ამ თემაზე კომენტარს არც იუსტიციის სამინისტრო-ში აკეთებენ და ამბობენ, რომ შეთანხმების დეტალებს პატარკაციშვილების ოჯახის მო-თხოვნით არ ახმაურებენ.

გავრცელებული ინფორმაციით, პატარკა-ციშვილის ოჯახს, პირველ რიგში, რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანას დაუბრუნებენ. ახალი მფლობელის შესახებ უკვე ქარხნის თანამშრომლებიც ლაპარაკობენ. ივლისის დასაწყისში მათ ადმინისტრაციული შენობა დალუქული დახვდათ და სწორედ მაშინ გაი-გეს, რომ ქარხანას მფლობელი შეეცვალა. თუმცა, ჯერ არც იქ იცან, ვინ იქნება მათი ახალი მმართველი. სავარაუდოდ, მეტა-ლურგიული ქარხანა ხელისუფლებასა და პატარკაციშვილებს შორის გაფორმებული ზავის პირველი დიდი შედეგი გახდება. **■**

ელექტრონული სერვისი

ახალი პირადობის მონობა

პირველი აგვისტოდან საქართველოში ელექტრონული პირადობის მონობების გაცემა დაიწყება. როგორც სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოში ამბობენ, ახალი თაობის ქართული და ინგლისურენოვანი დოკუმენტი მთლიანად შეცვლის მოქალაქეების ყოველდღიურ ცხოვრებას.

ნინო ნატროშვილი

ელექტრონული პირადობის მონობა ელექტრონული მმართველობის (e-governance) უმთავრესი ელემენტია. მისი შემოღების ამოსავალი ნერტილი კი ადამიანებისთვის იმ პროცედურების დაჩქარება და გამარტივებაა, რომელთაც რიგში დგომა, ინსტანციიდან ინსტანციაში სიარული და ზოგჯერ ხანგრძლივი ლოდინიც უწევთ.

იმ ქვეყნებში, სადაც ელექტრონული „პირადობები“ უკვე სრულფასოვნად მუშაობს, მოსახლეობას საშუალება აქვს, უამრავი ოპერაცია ონლაინ რეჟიმში, შენობიდან გაუსვლელად განახორციელოს. საბუთის ნოტარიულად დამონება, ქონებისა და ორგანიზაციის რეგისტრაცია, გადასახადების გადახდა, აბიტურიენტის ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე დარეგისტრირება – მალე ამ და სხვა მომსახურებების მისაღებად სპეციალური ინტერნეტპორტალიც ამუშავდება, ბარათით სარგებლობისთვის კი მოქალაქეებს სპეციალური წამკითხველი მოწყობილობა დასჭირდებათ, რომელიც ჩვეულებრივ კომპიუტერულ მაღაზიებში გაიყიდება. თბილისის ორ ყველაზე მსხვილ კომპიუტერულ მაღაზიაში ჯერ ეს მოწყობილობა არ აქვთ, თუმცა, ამბობენ, რომ როგორც კი მოთხოვნა გაჩნდება, აუცილებლად შემოიტანენ.

ოუსტიციის სამინისტროს სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე, გიორგი გაბრიელაშვილი ამბობს, რომ ბარათის ამოქმედების შემდეგ, ზემოთ ჩამოთვლილი მომსახურებები მოქალაქეებისთვის ეტაპობრივად გახდება ხელმისაწვდომი. ბარათის გაშვებიდან მაქსიმუმ ერთი თვის განმავლობაში ჩვენ უკვე შევძლებთ ელექტრონული პირადობით შეცვალთ ბარათის პაროლი, გადავამოწმოთ მისამართი, ავიღოთ სუ-

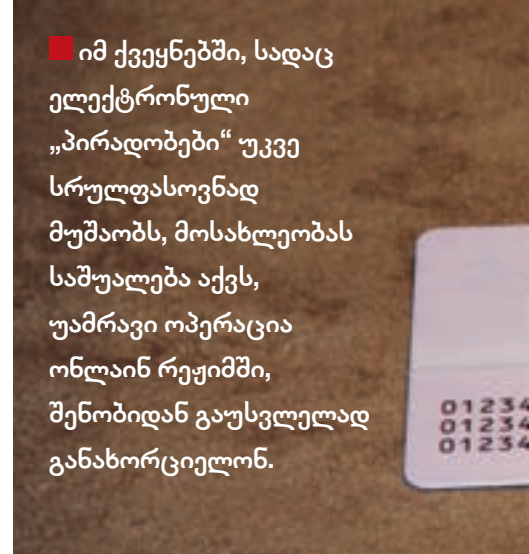
ლადობის ცნობა, გავიაროთ დაბადების, გარდაცვალების, ქორწინების რეგისტრაცია.

უკვე ცნობილია ისიც, რომ პირველი სექტემბრიდან ეს ბარათები სამგზავრო ბარათების ფუნქციასაც შეასრულებს და მოქალაქეები თბილისის საზოგადოებრივ ტრანსპორტში – ავტობუსებსა და მეტროპოლიტენში – პირადობის ბარათებით იმგზავრებენ. თურქეთთან გაფორმებული ხელშეკრულების შედეგად კი თურქეთის საზღვრის გადაკვეთისას საზღვარგარეთის პასპორტის წარდგენა აღარ იქნება საჭირო.

თანდათან ელექტრონულ პირადობაზე საკუთარი მომსახურების მიზმა კერძო სექტორსაც შეეძლება. მაგალითად, ბარათის მფლობელებს შეეძლება საბანკო ანგარიში უკვე ონლაინ გახსნან და ამავე ბარათს მიაბან ყველა სხვა ბარათის ფუნქციაც: დაგროვებითი, სტუდენტური თუ დაზღვევის. გარდა ამისა, ახალი პირადობა შეიძლება გამოვიყენოთ საშვის ან მართვის მონობის ნაცვლადაც.

ახალი პირადობის მონობის აღება ნებაყოფლობითია. ეს პროცესი სავალდებულო მხოლოდ მათთვის გახდება, ვის მონობასაც ვადა გაუვიდა, ან ისინი, ვისაც დოკუმენტის დაკარგვის და დაზიანების გამო, საბუთის განმეორებით აღება სჭირდებათ. დანარჩენებს შეეძლება, ქალაქის საბუთით მანამ ისარგებლონ, ვიდრე ამის საშუალებას დოკუმენტის ვადა მისცემს.

გასათვალისწინებელია ისიც, რომ პირადობის მონობაზე მფლობელის მისამართი აღნიშნული არ იქნება. მისამართის შესახებ ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იქნება მხოლოდ ინტერნეტით. როგორც სამოქალაქო რეესტრში განმარტავენ,

ბარათზე მისამართი რომ დაებეჭდათ, საცხოვრებელი ადგილის თითოეული ცვლილებისას მოქალაქეს დოკუმენტის გამოცვლა და შესაბამისი საფასურის ხელახლა გადახდა მოუწევდა.

ტექნოლოგიური მრავალფუნქციურობის მიუხედავად, ელექტრონული პირადობის მონობების შემოღებას საზოგადოების გარკვეული ჯგუფი მაინც აპროტესტებს. ახალ, ელექტრონულ დოკუმენტს ეწინააღმდეგება ანჩისხატის მომლოცველთა ჯგუფი, რომლის ხელმძღვანელი ზურაბ ნანობაშვილი ამბობს, რომ ელექტრონულ მონობაში განთავსებული ჩიპი ადამიანის კონტროლის საშუალებას იძლევა, რაც მოქალაქეების უფლებების დარღვევაა. ნანობაშვილი მოითხოვს, პირადობის მონობების აღება ნებაყოფლობითი იყოს და პარალელურად, ძალაში ძველი „პირადობებიც“ დარჩეს. ამ ჯგუფის წარმომადგენლები ბიომეტრიუ-

ლი პასპორტებისა და პლასტიკური ბარათების გაუქმებასაც ითხოვენ, თუმცა თვითონ საქართველოს საპატრიარქოს ელექტრონული პირადობის მონმობების ან შარშან ამოქმედებული ბიომეტრიული პასპორტების სანინალმდეგოდ განცხადება არ გაუკეთებია.

სამოქალაქო რეესტრში განმარტავენ, რომ ახალი ტიპის ბარათს ისევე, როგორც საბანკო ბარათებს, მართლაც

გახსნისას. ელექტრონულ ხელმოწერას ჩვეულებრივი, იურიდიული ძალა აქვს და ამგვარად ხელმოწერილ დოკუმენტში რაიმე სახის ცვლილების შეტანა შემდეგ უკვე შეუძლებელია.

ბარათზე თანდართული ორივე ტიპის ინფორმაცია დაცული იქნება საკუთარი პინ-კოდით, რომელიც მხოლოდ მფლობელს ეცოდინება. დოკუმენტის დაკარგვის შემთხვევაში კი ამოქმედდება იგივე

ელექტრონული პირადობის მონმობა დღეს მსოფლიოს 100-მდე ქვეყანაში მოქმედებს, მათ შორის, გერმანიაში, საფრანგეთში, ბელგიაში, საბერძნეთში, ლუქსემბურგში, პორტუგალიაში, ესპანეთში, ესტონეთსა და მალაიზიაში. ზოგიერთ ქვეყანაში, მაგალითად, ბრაზილიაში, სამხრეთ კორეაში, იტალიასა და მალაიზიაში, ელექტრონული პირადობა თითის ანაბეჭდებსაც შეიცავს. პირველი ასეთი პროე-

აქვს მიკროპროცესორი ორი ინტერფეისით, რომელიც მხოლოდ პიროვნების მონაცემების – სახელის, გვარის, დაბადების თარიღის, სქესის და ა.შ. შენახვისა და დამუშავებისთვისაა განკუთვნილი. მიკროპროცესორში მოთავსებულია ორი ტიპის ინფორმაცია (სერთიფიკატი) – ერთი პიროვნების ონლაინ იდენტიფიკაციისთვის, მაგალითად, ინტერნეტბანკის სისტემაში შესვლისთვის და მეორე – ციფრული ხელმოწერისთვის, რომლითაც მოქალაქე დისტანციურად შეძლებს დოკუმენტის ხელმოწერით დამონებებს.

როგორც ცნობილია, ციფრული ხელმოწერის გამოყენება შესაძლებელია ყველა იმ სერვისში, რომელიც პიროვნებისგან რაიმეს დადასტურებას მოითხოვს, მაგალითად, ხელშეკრულებების გაფორმებისას, საგადასახადო ფორმების წარდგენისას, საბანკო ანგარიშის

მექანიზმი, რაც საბანკო ბარათზე ვრცელდება – პირადობის მონმობას სამოქალაქო რეესტრი დაბლოკავს.

ახალი მონმობის აღებას მოქალაქე განცხადების შეტანიდან 10 სამუშაო დღეში შეძლებს. ამ ვადაში პირადობის მონმობის მიღება 30 ლარი ეღირება, თუმცა შესაძლებელი იქნება დაჩქარებული მომსახურებაც – დაინტერესებულ ადამიანს, შესაბამისი საფასურის გადახდის სანაცვლოდ, შეეძლება დოკუმენტი 5 ან 3 დღეში, ანდა იმავე დღეს აიღოს. დოკუმენტს უფასოდ მიიღებენ სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ბაზაში რეგისტრირებული ოჯახები, რომელთა სარეიტინგო ქულა არ აღემატება 70001-ს. რეესტრი უფასოდ გადასცემს ახალ პირადობებს მე-2 მსოფლიო ომის ვეტერანებს და ასევე ტერიტორიული მთლიანობისთვის ომში დაინვალიდებულ მოქალაქებს.

ქტის განხორციელება 1999 წელს მალაიზიაში დაიწყო და დღეს უკვე ქვეყნის ხელისუფლება ამბობს, რომ მათ ყველაზე დაცული პირადობა აქვთ მსოფლიოში. მალაიზიაში ეს ბარათი პირადობის და მართვის მონმობას, „ელექტრონულ საფულეს (ერთი საბანკო ბარათი რამდენიმეს ნაცვლად), ჯანმრთელობის დაზღვევის ბარათს, სატრანსპორტო ბარათს, საზღვარგარეთის პასპორტს და კიდევ უამრავ სხვა ფუნქციას აერთიანებს. ბელგიაში ელექტრონული „პირადობების“ პროექტი 2009 წლიდან დაიწყო და მისი აღების ვალდებულება ახლა 12 წელს ზემოთ ყველა ბელგიელს აქვს. სახელმწიფო სერვისების გარდა, ბელგიელები ელექტრონული პირადობით კომერციულ ოპერაციებსაც ასრულებენ, ბიბლიოთეკებში, სპორტულ დარბაზებსა და მუზეუმებში დადიან და ამავე ბარათით ევროკავშირის ფარგლებშიც კომფორტულად მოგზაურობენ. ■

თვალსაზრისი

ბათუმის ეკონომიკური "სასწაული"

რა განაპირობებს ზღვისპირა ქალაქის განვითარების განსაკუთრებულ ტემპს?

ლევან კალანდაძე, ეკონომისტი

მეოცე საუკუნის ბოლო ორ ათწლეულში განსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო აზიურმა ეკონომიკურმა „სასწაულმა“. აზიურ ვეფხვებად წოდებულმა სინგაპურმა, ჰონკონგმა, ტაივანმა და სამხრეთ კორეამ, ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლის მიხედვით, არნახულ შედეგებს მიაღწიეს.

საქართველოშიც გაჩნდა პატარა „სასწაული“, უფრო ზუსტად, მას შავი ზღვის სასწაულს უწოდებენ. ბათუმმა აშკარად გაასწრო ქვეყნის დედაქალაქს განვითარების ტემპით და მას ზოგიერთები აზიური ვეფხვების მსგავს მომავალსაც კი უწინასწარმეტყველებენ.

მინც, რა არის ბათუმის „სასწაულის“ ეკონომიკური საფუძველი და რა რეალური მოლოდინები უნდა გვქონდეს ამ ზღვისპირა ქალაქისგან?

შეუიარაღებელი თვალითაც კარგად ჩანს, რომ თბილისთან და, მით უმეტეს, საქართველოს სხვა რეგიონებთან შედარებით, ბათუმში მართლაც ყველაფერი სხვაგვარადაა. თითქმის ყოველ ქუჩაზე მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლი შენდება, განსაკუთრებულია მშენებლობების ტემპი და მასშტაბი, შენობების ახალი, თანამედროვე იერსახე და თამამი არქიტექტურული გადაწყვეტილებები. ბათუმში გახსნილი საერთაშორისო ბრენდების სასტუმროების რაღაც რამოუფარდება თბილისის სასტუმროებს.

„ინტურისტსა“ და „შერატონს“ რამდენიმე დღეში ახალი „რედისონი“ დაემატება. მომავალი წლისთვის იგეგმება ერთ-ერთი ყველაზე ლუქს-ბრენდის, „კემპინსკის“ სასტუმრო კომპლექსის გახსნაც.

მოკლედ, ყოფილი „ცენტრ პოინტისა“ და „ლუჟკოვის სახლად“ წოდებული, ჯერ კიდევ ასლან აბაშიძის დროს დაწყებული მშენებლობების გარდა, ყველაფერი შენდება.

ზაფხულის დადგომისთანავე ბათუმში გადადის აღმსრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების, ბიზნეს წრეების მნიშვნელოვანი ნაწილი. პრეზიდენტის ძირითადი სამყოფელიც წელიწადის ამ დროს აჭარა ხდება. ფაქტობრივად, ბათუმი საქართველოს არაოფიციალური საზაფხულო დედაქალაქია.

სწორედ პრეზიდენტ სააკაშვილის ექსკლუზიური პატრონაჟი დიდწილად განაპირობებს ბათუმის ეკონომიკის განსაკუთრებულობას. პრეზიდენტი უშუალოდ არის ჩართული ბათუმის საერთაშორისო პიარ და ინვესტიციების მოძიების კამპანიაში. სხვადასხვა ქვეყნებში ამ საკითხებზე იგი უშუალოდ ხვდება ინვესტორებს და მსხვილი კორპორაციების წარმომადგენლებს. ყველაზე კარგად ეს პრეზიდენტ სააკაშვილის შეერთებულ შტატებში ვიზიტის დროს გამოჩნდა. პრე-

ზიდენტი თავად ეწვია დონალდ ტრამპს და ბათუმში „ტრამპ თაუერის“ მშენებლობის საკითხებზე წარმართა მოლაპარაკებები. შესაბამისად, ამ პროექტის მთავარი პრეზენტატორი თავად სააკაშვილი იყო.

შავი ზღვის „სასწაულს“ მეორე მნიშვნელოვანი ე.წ. თურქული ფაქტორიც განაპირობებს. თურქეთის რესპუბლიკას ყოველთვის განსაკუთრებული ეკონომიკური და ბიზნეს ინტერესი გააჩნდა ბათუმის მიმართ. იგი ჩვენს ქვეყანაში ერთ-ერთი უმსხვილესი ინვესტორია, განსაკუთრებით ბათუმში. „საქსტატის“ ინფორმაციით, თურქეთის მიერ საქართველოში განხორციელებულმა პირდაპირმა ინვესტიციებმა 2010 წელს 37,4 მილიონი აშშ დოლარი, 2011 წლის მხოლოდ პირველ კვარტალში კი, 13,9 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. თურქეთი ქართულ მხარესთან ერთობლივ-

ბათუმი

პრეზიდენტ სააკაშვილის ექსკლუზიური პატრონაჟი დიდწილად განაპირობებს ბათუმის ეკონომიკის განსაკუთრებულობას.

ად ახორციელებს „ბათუმის საერთაშორისო აეროპორტის“ მართვას.

ამ კუთხით საინტერესოა თურქეთის მნიშვნელოვნად მაღალი წილი მთლიანად აჭარაში ვიზიტორთა რაოდენობრივი მაჩვენებლის სტრუქტურაშიც. შარშან აჭარას ერთ მილიონამდე სტუმარი ეწვია. მათ შორის: 43% თურქეთიდან, 33% სომხეთიდან, და 18% აზერბაიჯანიდან.

თურქული ეკონომიკისა და ბიზნესის გავლენა განსაკუთრებით თვალშისაცემია თურქი მენარმეების სავაჭრო და მომსახურების ობიექტების სტუმრობისას. ბათუმში არაერთ ისეთ თურქულ

მაღაზიას ნახავთ, სადაც პროდუქციის და მომსახურების ფასი, როგორც წესი, საგრძნობლად დაბალია ქართველი მენარმეების მიერ შეთავაზებულ ანალოგიურ პროდუქციასა და ფასთან შედარებით.

ამიტომაც ბათუმში უცხო არ არის თურქული ლირით ვაჭრობა. ისეც შეიძლება მოხდეს, რომ ბათუმში ტაქსის მძღოლმა ხურდა თურქულ ვალუტაში დაგიბრუნოთ.

იქნება თუ არა ბათუმის „სასწაული“ ისეთივე წარმატებული, როგორც აზიური ვეფხვების ეკონომიკური

„სასწაული“ იყო. აქ, ვფიქრობ, რამდენიმე ფაქტორია გასათვალისწინებელი და საყურადღებო.

როცა ბათუმის „სასწაულს“ აზიურ ანალოგს ვადარებთ, მხედველობიდან არ უნდა გამოგვეპაროს, რომ აზიური ვეფხვების წარმატების საფუძველი ამ ქვეყნების მთელ ტერიტორიაზე განხორციელებული ეკონომიკური და ბიზნეს რეფორმები გახდა. ანუ, ქვეყნის მთელი სივრცის თანაბარი განვითარების პირობების უზრუნველყოფა და არა ერთი რომელიმე ცალკე აღებული ქალაქისა ან დაბისთვის განვითარების უპირატესი პირობების მინიჭება.

ბათუმის განვითარება, ბუნებრივია, მნიშვნელოვანია როგორც ეკონომიკური, ასევე სოციალური თვალსაზრისით. თუმცა, არის საფრთხე, რომ ურბანული განვითარების არათანაბარ პირობებში, საბოლოოდ მივიღებთ ერთ განვითარებულ ცენტრს, ბათუმს, და გარშემო მასზე დიდად ჩამორჩენილ პერიფერიას. ეს კი, სამომავლოდ ნეგატიურ გავლენას მოახდენს თავად ბათუმისთვის მნიშვნელოვან ისეთ სასიცოცხლო ფაქტორზე, როგორცაა მაგალითად, ლოჯისტიკური არხების გამართული და ეფექტიანი ფუნქციონირება.

ხელოვნურად შეზღუდული და განვითარების არათანაბარი პირობები აუცილებლად აისახება შიდა რეგიონულ მიგრაციულ პროცესებზეც. იქმნება აჭარაში შრომითი რესურსების გადინების და ქრონიკული დეფიციტის გაჩენის რეალური საფრთხე. ეს შეაფერხებს მთლიანად რეგიონის განვითარების პოტენციალს. შესაბამისად, ბათუმის გარდა რეგიონში ბიზნეს-აქტივობა მხოლოდ ნომინალურ დონეზე შენარჩუნდება და ეკონომიკური ურთიერთობები ფორმალურ სახეს მიიღებს.

არათანაბარი ურბანული განვითარება მნიშვნელოვანი საფრთხის ქვეშ აყენებს ბათუმში ვიზიტორებისათვის სრულფასოვანი მომსახურების განწევის და, ტურისტების გაზრდილი ნაკადის პირობებში, მათთვის სასურსათო და სხვა სერვისებით შეუფერხებელი უზრუნველყოფის საკითხსაც. **□**

ბანათლების ჰიობლამა საჯაროვოში

პოლიტიკური, სამოქალაქო და ეკონომიკური პრობლემებიდან თავის დაღწევის ერთ-ერთი მთავარი გზა საქართველოს მოქალაქეებისთვის მაღალი ხარისხის განათლების შეთავაზებაა.

გიორგი ცხადაია

საპატრიარქოს მიერ ორგანიზებულმა აქციებმა მშვიდობიანად ჩაიარა. მიუხედავად რამდენიმე სასულიერო პირის და მომიტინგის მცდელობისა, მართლმადიდებელი მრევლის პროტესტის პოლიტიკაში „გადასვლა“ არ შედგა.

წმინდა სინოდმა 11 ივლისს სასულიერო პირებს და მრევლს სიმშვიდისკენ მოუწოდა („მიუხედავად მღვდვარების მიზეზებისა, თავი შეიკავონ ყოველგვარი თვითნებური ქმედებებისგან და გააძლიერონ ლოცვა ერის ერთობისა და მშვიდობისათვის“). სინოდის გადაწყვეტილებითვე შეიქმნა ე.წ. ზნეობრივი ნორმების დარღვევათა შემსწავლელი კომისია, რომელიც სასულიერო პირთა მიერ ამ ნორმების დარღვევის ფაქტებს გამოიკვლევს.

მართალია, რელიგიურმა პროტესტმა რეალური შედეგი ვერ გამოიღო, მაგრამ ცხადი გახდა, რომ მართლმადიდებელ ეკლესიას საჭიროების შემთხვევაში სოლიდური რაოდენობის მასების მობილიზება შეუძლია. ასევე, გაირკვა ისიც, რომ არსებობს ბევრი ისეთი თემა, რომელზეც მრევლის დიდ ნაწილს მცდარი და დამახინჯებული წარმოდგენა აქვს. თუ ჩავთვლით, რომ ქსენოფობია და შეუწყნარებლობა ნაწილობრივ მაინც გამოწვეულია ინფორმაციის უქონლობით და გარე სამყაროსადმი შიშით, მაშინ პირველ რიგში, მოსახლეობის განათლების საკითხი უნდა განვიხილოთ.

პრობლემა დასაწყისშივე ორ ნაწილად დავყოთ: მოსახლეობის არაინფორმირებულობა და პირობითად, „პროფესიული ელიტების“ (ჟურნალისტების, სასულიერო პირების, პოლიტიკოსების, მეცნიერების და ა.შ.) უუნარობა, შეთანხმდნენ საერთო პრინციპებზე.

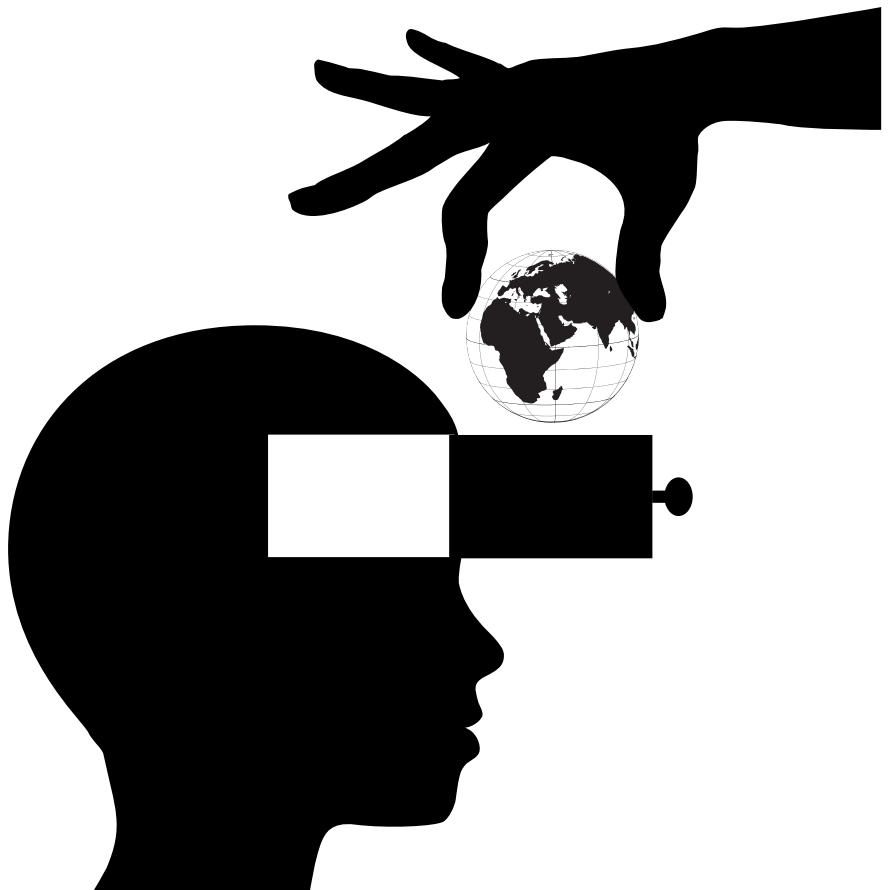
პრობლემის ეს ორი ასპექტი, რა თქმა უნდა, ერთმანეთთან კავშირშია, მაგრამ

მეტი სიცხადისთვის მათ ცალ-ცალკე განვიხილავ. პირველ რიგში, ვისაუბროთ იმაზე, თუ რატომ არსებობს საქართველოს მოსახლეობაში მაღალი მოთხოვნა ყვითელ პრესაზე, ფსევდოსამეცნიერო თეორიებზე (მასონები, „ჩიპები“ და ა.შ.) და საიდან ჩნდება ყალბი ისტორიული ფაქტებით და არგუმენტაციით შოვინიზმის გამართლება.

საშუალო განათლების სისტემა, სამწუხაროდ, წლების მანძილზე და დღესაც ვინრო ეთნიკური ნაციონალიზმის კულტივირების მთავარი კერა იყო. 90-იანი წლე-

ბის ბოლოს და 2000-იანების დასაწყისში იყო მცდელობები, სკოლებში დაენერგათ ახალი საგანი „სამოქალაქო განათლება“, მაგრამ იქიდან გამომდინარე, რომ ჰუმანიტარული საგნების პროგრამა და მასწავლებლები უცვლელი რჩებოდნენ, მსგავს მცდელობებს არსებითი შედეგი არ გამოუღია. ყველას გააზრებული აქვს, რომ პრობლემა მთლიანად სისტემაშია და მისი ერთჯერადი ინიციატივების გამოსწორება შეუძლებელია.

განათლების რეფორმა, რომელიც სა-

აკაშილის ხელისუფლების ყველაზე პროგრესულ ინიციატივად შეიძლება შევაფასოთ, იმპლემენტაციის ადრეულ საფეხურზევე ნაანყდა პრობლემებს რელიგიური ჯგუფების, მასწავლებლების და მოსახლეობის ულტრაკონსერვატორული ნაწილის სახით. საბედნიეროდ, ამ დროს განხორციელებულმა წარმატებულმა ნაბიჯებმა (უმთავრესად, ერთიანი ეროვნული გამოცდების სისტემის დანერგვამ და უმაღლესი განათლების სისტემაში კორუფციის მოსპობამ) რეფორმის შედეგად გამოწვეული უკმაყოფილება გადაწონა. თუმცა, იმის გამო, რომ სხვა, მსგავსი მასშტაბის დამაბალანსებელი ინიციატივა აღარ არსებობდა, რეფორმა თითქმის შეჩერდა.

დღეს საქართველოში განათლების პრობლემა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. განათლების ნაკლებობა, ამ შემთხვევაში, არის ქვეყნის ჩამორჩენილობის არა მხოლოდ „მენტალური“, არამედ ეკონომიკური მიზეზიც. ჩვენ რომ ინდუსტრიულ ეპოქაში ვცხოვრობდეთ, მაშინ განათლების ნაკლებობა, ვთქვათ, მუშების (პროლეტარიატს) შორის ქვეყნისთვის მსგავს პრობლემას არ შექმნიდა, რადგან ჯერ ერთი, მუშების დასაქმება შესაძლებელი იქნებოდა სახელმწიფოსგან წამოსული მსხვილი მასშტაბის ინდუსტრიული პროექტებით და მეორეც, პროფკავშირებსა და სახელმწიფოს შორის მოლაპარაკებები პირდაპირ ეკონომიკურ თემებზე წარმართებოდა.

დღეს, როდესაც საქართველოს ინდუსტრიული მომავალი ნაკლებად სავარაუდოა, მოსახლეობის დაუსაქმებელ და დასაქმებულ ნაწილში განათლების დონის ამაღლებას და ქვეყნისთვის მნიშვნელოვან ფუნდამენტურ თემებზე მათ ინფორმირებას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს. ერთი მხრივ, განათლება ხელს უწყობს ეკონომიკურ წინსვლას, რადგან ის ზრდის დასაქმების შანსებს და მეორე მხრივ, მოსახლეობის განათლების დონის ამაღლება პირდაპირ იმოქმედებს პოლიტიკის და მედიის ხარისხზე. სანამ მოსახლეობის გარკვეულ ნაწილს, „ჩიპების“ ჩადგმის სერიოზულად ეშინია (მაშინ, როდესაც მათი აბსოლუტური უმრავლესობა „ჩიპის“ მქონე მობილურ ტელეფონებს მასობრივად იყენებს), სერიოზულ თემებზე დისკუსია

მეორე პლანზე გადაინეწვს.

მოსახლეობის ინფორმირებას ხელს უშლის მედიაც, რადგან იგი ორიენტირებულია სკანდალებზე და „ყვითელ“ ინფორმაციაზე. აქ შეგვედავებიან და გვეტყვიან, რომ მედიას აინტერესებს ის ინფორმაცია, რომელიც გაიყიდება და არა ის, რომელიც მოსახლეობის ინფორმირებას უზრუნველყოფს. ამგვარად, მივადევით პროფესიული „ელიტების“ როლს, რომელთა მნიშვნელობაზე საქართველოში დიდი ხანია, საუბრობენ, მაგრამ ამ მიმართულებით ნაბიჯი, ისიც ჯერჯერობით ფორმალური, ზნეობრივი ნორმების დარღვევათა შემსწავლელი კომისიის შექმნით, მხოლოდ საპატრიარქო გადადგა.

იმაზე ყველა თანხმდება, რომ ნებისმიერ პროფესიას აქვს თავისი სტანდარტები, რომელიც ამ პროფესიის

■ მოსახლეობის ინფორმირებას ხელს უშლის მედიაც, რადგან იგი ორიენტირებულია სკანდალებზე და „ყვითელ“ ინფორმაციაზე.

წარმომადგენლებმა (უმრავლესობის ან უმცირესობის ხათრით) არ უნდა დაარღვიონ. სინამდვილეში კი ყველაფერი პირიქით ხდება: მაგალითად, მეცნიერების ნაწილი საპატრიარქოს გულის მოგებას ცდილობს, ნაწილი – სახელმწიფოსი (არ ვსაუბრობ იმაზე, რომ მეცნიერების ნაწილი შესაძლოა ხელისუფლებას უჭერდეს მხარს. ვგულისხმობ იმას, რომ ისტორიკოსებმა გაბატონებული ნაციონალური ნარატივის შესაბამისად შეიძლება დაამახინჯონ ფაქტები). ქართველი ჟურნალისტები პატივს არ სცემენ და არ უერთდებიან ჟურნალისტური ეთიკის ქარტიას. ექიმების ნაწილი, რომელიც ვებსაიტ www.mkurnali.ge-ზე მოლაპარაკობს, სრულიად უგულვებლყოფს თავის

ვისი დარგის ეთიკურ სტანდარტებს და პაციენტებს სამედიცინოსთან ერთად, ზნეობრივ რჩევებსაც აძლევს. რაც შეეხება თავად სასულიერო პირებს, სინოდის ბოლო გადაწყვეტილების მიხედვით, მათ მხოლოდ ახლა დაიწყეს თავიანთი „პროფესიული სტანდარტებისთვის“ ყურადღების მიქცევა.

ამ პროფესიული სტანდარტების გარეშე ვერც ერთი განვითარებული საზოგადოება ვერ იარსებებს. წარმოიდგინეთ, რა მოხდება, მსოფლიოს წამყვანმა უნივერსიტეტებმა „მასების მოთხოვნით“ რომ შეცვალონ თავიანთი კურიკულუმები, ან წამყვანმა მედია საშუალებებმა მხოლოდ ის ინფორმაცია გადასცენ, რომელიც უმრავლესობის ინტერესში შედის... პროფესიულ სტანდარტებს ამ პროფესიის ადამიანთა შეთანხმება უნდა განსაზღვრავდეს და არა საბაზრო მოთხოვნა.

ერთი სიტყვით, საქართველოში საქმე გვაქვს არა მხოლოდ მოსახლეობის ნაწილის არაინფორმირებულობასთან, არამედ იმასთან, რომ ცალკეული პროფესიის ადამიანები საერთო პრინციპებსა და სტანდარტებზე ვერ თანხმდებიან. შესაბამისად, ეს არის როგორც მოსახლეობის, ისე „ელიტების“ პრობლემა.

ზემოთ ვსაუბრობდი იმაზე, რომ სიტუაციიდან ერთ-ერთი ფუნდამენტური გამოსავალი განათლების სისტემის გაუმჯობესება და განათლების ხარისხის ამაღლებაა. განათლების რეფორმის პირველმა ნაკადმა შეძლო საზოგადოების ნაწილის უკმაყოფილების მასშტაბური გარდაქმნებით დაბალანსება. დღეს სწორედ ასეთი რეფორმა გვჭირდება, რომელშიც მსგავსი თავდაცვის მექანიზმები იქნება ჩაშენებული.

განათლების რეფორმა არ უნდა გავიგოთ მხოლოდ საშუალო სკოლების სისტემის მასშტაბურ გარდაქმნად. უმაღლესი განათლების ხარისხის გაუმჯობესებაში ჩადებულმა ინვესტიციებმა შესაძლოა იმაზე უფრო სწრაფად და ეფექტურად გამოასწოროს სამოქალაქო თვითშეგნებისა და დასაქმების პრობლემები, ვიდრე ერთი შეხედვით ჩანს. სამწუხაროდ, უმაღლესი განათლების დაფინანსება 2011 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში გაზრდის ნაცვლად, შემცირდა. **■**

ტფუი ეშახს!

ვანო ხვიჩია

ამ ტექსტის წერისას, რაღა დაგიმალოთ და, ეშმაკებზე დავინყე ფიქრი. კაცმა რომ თქვას, ქერუბიმები თავს არც წარსულში დამტრიალებდნენ მაინც და მაინც, მაგრამ ჭინკებთანაც არ ვყოფილვარ შეკრული. ვერავინ დამიდებს მათთან თანამშრომლობის დამადასტურებელ სატელეფონო ფარულ ჩანაწერს, ან ლილში ჩამონტაჟებული კამერით გადაღებულ ჩვენი შეხვედრის ამსახველ კადრებს, სადაც მარცხენა თვალი მითამაშებს, პირიდან დუჟი მომდის, მთელი ტანით ვიგრისები და ხრინწიანი ხმით ვალიარებ არტოშანს, მე უბადრუკი. ნურას უკაცრავად! ვერ მოგართვით! მოკლედ, სატანასთან გარეგებაზე ვაპირებ დაწერას, რომელსაც ლუციფერს, ბელზებელს, პუტინს, შაითანსა და რას აღარ ეძახიან კიდევ. ასე რომ, თუ ეს თემა არ გსიამოვნებთ, პირველადი გარდასახეთ და ტფუი ეშმაკსო, მომძახეთ. მათ კი, ვისაც ბლუზი გვიყვარს, რობერტ ჯონსონი გავისხენოთ, როგორც მისი სუხნია იტყოდა – „კულტურით უკან მდგომი“ კაცი.

ერთი საუკუნით უკან, მისისიპის დელტაში მოგვინვეს გადაბარგება. უცნაურია, მაგრამ ამ პერიოდში უფრო მეტი მონათმფლობელი ასრულებდა სიცოცხლეს თვითმკვლელობით, ვიდრე ბამბის პლანტაციებში მუშაობით წელში განყვეტილი აფრო-ამერიკელი მონა. მიზეზი კი მარტივი გახლდათ – მონებს ჰქონდათ მუსიკა, ულამაზესი სახელით „ბლუზი“ – ტერორთან, დამცირებასთან, მკვლელობებთან, უსამართლობასთან თუ დეპრესიასთან გამკლავების შესანიშნავი საშუალება. ასე რომ, ბლუზზე მშობიარობისას დელტამ დიდი ტკივილები გადაიტანა და კაცმა რომ თქვას, ამ ამბავში რომანტიკულიც ბევრი არაფერია.

ჩვენი დღევანდელი გმირი – რობერტ

ჯონსონი 1911 წელს, სწორედ აქ – მისისიპის დელტაში, პატარა სოფელ ჰეი-ზელჰერსტში დაიბადა. ბავშვობისას, კოცონის გარშემო შემომსხდარ დაღლილ-დაქანცულ ბიძია-ბაბუებს მიუცუცქედებოდა და პირდაღებული უსმენდა შავი, ხავერდოვანი თუ უხეში ხმებით ამღერებულ ამბებს უიღბლო სიყვარულზე, მონობით გამოწვეულ დარდზე, სიკვდილსა თუ თავისუფლების წყურვილზე. ისინიც მართალია, ბანალურ თემებზე, მაგრამ გულწრფელად მღეროდნენ, „ჯიგრის ყაურმულს“ რომ ეძახიან

■ წარმოიდგინეთ, დიმა ობოლაძე რომ დავკარგოთ რაღაც ხნით, მერე ყველასთვის მოულოდნელად ანანიაშვილის დასში გამოჩნდეს და მაკნატუნა-უფლისწულის პარტია ისე შეასრულოს – რუდოლფ ნურიევის სიჩაუქე სამარადუამოდ ამოშალოს ბალეტის ისტორიიდან.

ზუსტად ისე, გამჩენს ადიდებდნენ და არსობის პურის გამოგზავნისთვის მაღლობას უხდიდნენ.

20 წლის ასაკში, ბლუზზე თავდავინყებით შეყვარებული ყმანვილი, საცხოვრებლად რობინსვილში გადავიდა, მამინაცვალთან, სადაც იმხანად ცნობილი ბლუზმენები სონ ჰაუსი, უილი ბრაუნი, ჩარლი პატონი ხშირად ატარებდნენ კონცერტებს. რობერტიც მათ გასაქანს არ აძლევდა – გიტარაზე დაკვრა დამამულამებინეთო. მავსტროებმა ბენდუქი-

ძესუელი რუდუნებით მოჰკიდეს ხელი შეგირდის აღზრდა-განათლებას, თუმცა, მალევე გაუცრუვდათ იმედები. ფორმულირება – „ნიჭიერი, მაგრამ ზარმაცი“ აქ არ გამოგვადგება, სიმართლესთან ახლოს რომ ვიყოთ, რობერტი „მონდომებული, მაგრამ მეტად უნიჭო“ გამოდგა. პედაგოგებმა ასე შეაფასეს ყმანვილის შემართება და ხელიც საბოლოოდ ჩაიქნიეს, ისე ცუდად უკრავს – არაფერი ეშველებაო.

განაჩენი საბოლოო აღმოჩნდა. 1930 წლის მისისიპურად ცხელ დღეს ახალგაზრდა კაცი უცნაურად გაუჩინარდა. მისი ასავალ-დასავალი ვერავინ გაიგო. პრინციპში, დიდად არც შეწუხებულან – ალბათ, ზეციურ ამერიკას შეუერთდაო და მალევე მივიწყეს. ერთი წლის თავზე კი ვისკის არომატით გაჟღენთილ, რობინსვილის ერთ-ერთ „ზაბეგალოკაში“ კოხტა კოსტუმში გამოწყობილმა ბიჭმა შეაბიჯა, გიტარა მოიმარჯვა, გემრიელი ნაფაზი დაარტყა და სევდიანი ბლუზი ააკვენესა. უცნობი მუსიკოსი დაწუნებული შეგირდი აღმოჩნდა, გიტარაზე დაკვრის მანერა კი ისეთი დიდებული ჰქონდა, ყოფილი მასწავლებლებიც გააოგნა და ცხარე ცრემლით ატირა.

წარმოიდგინეთ, დიმა ობოლაძე რომ დავკარგოთ რაღაც ხნით, მერე ყველასთვის მოულოდნელად ნინო ანანიაშვილის დასში გამოჩნდეს და მაგალითად, მაკნატუნა-უფლისწულის პარტია ისე შეასრულოს – რუდოლფ ნურიევის სიჩაუქე სამარადუამოდ ამოშალოს ბალეტის ისტორიიდან. ხომ წარმოუდგენელია? ჰოდა, „უნიჭო“ რობერტ ჯონსონისგანაც ზუსტად ასე არავინ ელოდა ხეირიანი ბლუზმენი თუ დადგებოდა. გაოცება იმდენად დიდი იყო, მთელ მისისიპიში ხმა გავარდა, სადღაც გზავარედინზე

ემშაკს გადაეყარა, სული მიჰყიდა და სანაცვლოდ არამინიერი მუსიკალური ნიჭი მიიღო. გიტარაზე დაკვრის ტექნიკის საიდუმლო რომ არ გაემხილა, ეს ვერსია თვითონვე შეთხზა, ყოფილი მასწავლებლების დასაბოლებლად.

სინამდვილეში კი, ის ერთი წელი, გადახვეწილი რომ იყო, მშობლიურ ქალაქ შიზელჰერსტში გაატარა, სადაც ძმები – აიკ და ჰერმან ზიმერმანები გაიცნო. ძმებმა კი მისგან უბადლო მუსიკოსი გა-

მოძერწეს. ბუნებრივია, თავადაც ბევრი იშრომა და წარმატებამაც არ დააყოვნა. რობერტ ჯონსონთან დაკვრა უკვე ერთი დიდი სიამოვნება და პატივიც გახლდათ. სხვადასხვა შტატებში მოხეტიალე ბლუზმენების გრძელი რიგებიც იდგა მის გასაცნობად და ეშმაკეული ბლუზის მოსასმენად.

რა ბლუზი იქნება, სევდა რომ არ გამოერიოს ან ვინმე არ მოკვდეს? ჰოდა, რობერტ ჯონსონიც მეტად გულჩათხრო-

ბილი ვინმე ყოფილა. 25 წლის ასაკში მეუღლე გარდაეცვალა – მშობიარობას გადაჰყვა, ბავშვიც დაეღუპა. სასმელში და ქალებში ეძებდა შვებას, უხეში, გაუთლელი ფერმერების ცოლები კიდევ ჭკუას კარგავდნენ ინტელიგენტ მისისიპელ ფაუსტზე. თავადაც არ იყო გულგრილი მათ მიმართ და ბევრი ქმარიც მაგრად გაამწარა.

მისი ბოლო კონცერტი 1938 წლის 12 აგვისტოს მემფისის მახლობლად, გრინვუდის ერთ ბარში გაიმართა, რომლის მფლობელის ცოლიც მთელი საღამო თვალით, ხორციტა თუ გულით მრუშობდა (ყურითაც, რობერტ ჯონსონის ულამაზესი ბლუზის გამო). „მეუღლიანის მიერ ქმნილი ბოზობა“ კიდევ ეჭვიანმა ქმარმა ვერ აიტანა და ამბობენ, მუსიკოსს ვისკიში სტრიქინი ჩაუყარაო. რობერტ ჯონსონი ცუდად შეიქნა, დაკვრა ველარ გააგრძელა და 4 დღეში გარდაიცვალა კიდევ. როგორც ჯიმი ჰენდრიქსი, ჯენის ჯოპლინი, ჯიმი მორისონი და კურტ კობეინი – ისიც 27 წლის ასაკში აღესრულა, მათსავით ახალგაზრდა და გენიალური.

რობერტ ჯონსონმა მხოლოდ 29 სიმღერის ჩანაწერი დატოვა, მათ შორის კლასიკად ქცეული „Cross Road Blues“, „Sweet Home Chicago“ და „Me And The Devil Blues“. რომ არა ეს დელტა-ბლუზური შედეგები, ამერიკული ბლუზის მომავალიც ძნელად წარმოსადგენი იქნებოდა. შესაბამისად, ვერც როკენროლი გადაიხდის ამ ბიჭის ვალს ვერასოდეს – მით უმეტეს ის ჯგუფები, მისი სიმღერების ხარჯზე რომ აშენდნენ და მოვიდნენ ფერზე.

თუმცა, მირჩევნია, აქ მოვრჩე ბოროტ სულზე საუბარს, თანამემამულე ინკვიზიტორებმა სადმე რომ არ გამოიჩირონ, არტომანს შეერთებულს კოცონი არ შემინთონ და „ლიბერალიც“ (ჯვარი წერია) ზედ არ მიაყოლონ. რადგან არ არის გამორიცხული, ისიც თქვან, რობერტ ჯონსონის „Love In Vain“ უკუღმა რომ დაუკრა, სატანის სადიდებელი ჰიმნი ჟღერსო. არადა, წაღმა სიარულიც უმჯობესია, მუსიკის მოსმენა – მით უმეტეს! თანაც, ერთ-ერთი საუკეთესო ბალადა – სიყვარულზე!

სახელაფში ბამოხახილი ვნებები

იბსენის „ნორა“, ანუ ნეკროშუსის აჩრდილი „თავისუფალ თეატრში“

დავით ბუხრიკიძე

„თავისუფალმა თეატრმა“ მეათე, საიუბილეო სეზონი რეჟისორ ვანო (იონე) ხუციშვილის უკვე „მოთელილი“ საბრემიერო სპექტაკლით დაასრულა. ჰენრიკ იბსენის ყველაზე პოპულარული პიესის – „ნორა, ანუ თოჯინების სახლი“ – მიხედვით დადგმულმა სპექტაკლმა უკვე მიიპყრო პრესის ყურადღება. ამდენად, სკანდინავიელი კლასიკოსის თანამედროვე თეატრალურ ენაზე გადმოტანის მცდელობა კარგი მიზეზია, რათა ნორჩი რეჟისორის ამბიციები შევაფასოთ და განცდებს (გულწრფელსა თუ გამოგონილს) სათანადო ყურადღება მივაპყროთ. სამაგისტრო სპექტაკლი დასადგმელად „ნახალისეს“ კულტურის სამინისტრომ და თეატრალურმა უნივერსიტეტმა.

ყველაზე მკაფიო შთაბეჭდილება, რაც დებიუტანტი რეჟისორის (იგი ავთანდილ ვარსიმაშვილის მაგისტრანტია) ორმოქმედებიანი წარმოდგენის შემდეგ გრჩებათ, თეატრის ლაბორინთებში რეჟისორის თავდაუზოგავი ხეტიალია. არც გამომსახველობითი საშუალებებისა და ფორმის ძიებაში გატარებული თითქმის სამი საათი გენანებათ. მეტაფორებით დახუნძლულ, ამ კომპაქტური „რკინის სახლის“ პირქუშ ატმოსფეროში განუწყვეტლივ ჩაგვესმის საათის წიკნიკი. სპექტაკლის პირველსავე სცენაში, სარდაფში გამოკეტილი პერსონაჟები (კროგსტადი, კრისტინა, ექიმი რანკი) და სამი მარიონეტი (ნორას ბავშვები) უკვე გასაგები და ალბათ, ზედმეტად პლაკატური მინიშნებაა ნორას ბავშვობისდროინდელ კომპლექსებსა და ზოგადად, თოჯინების სახლის მეტაფორაზე.

ნორას სახლი უთვალავი განჯინისა და ერთი, მოზრდილი სარდაფისგან შედგება, რომელშიც პერსონაჟები ისე სახიფათოდ და ხშირად იქექებიან, რო-

გორც საკუთარ არაცნობიერში (მხატვარი და სცენოგრაფი თეო კუხიანიძე). მრავალ ზუსტ, გასაგებ და ზოგჯერ გაუგებარ თეატრალურ მეტაფორებს აშკარად დაჰყვება დიდი ლიტველი რეჟისორის, ეიმუნტას ნეკროშუსის აჩრდილი; თუმცა სტურუას გავლენით შექმნილი მრავალი პლაგიატური სპექტაკლის შემდეგ, ნეკროშუსის ეპიზოდური გავლენა, არა მგონია, საქართვე-

ლოში სახიფათო ან მოსაბეზრებელი იყოს.

შესაძლოა, მომაბეზრებლად მოგერვნით ასევე ლიტველი კომპოზიტორის, გედრიუს პუსკუნიგის მუსიკალური თემა, რომელიც „ნორაში“ მრავალჯერ მეორდება და ნასესხებია ნეკროშუსის „ოტელოდან“. მას ანეიტრალებს გიორგი ჯიქიას მინიმალისტური ელექტრონული „გამონათებანი“. თავიდან ნორა

(თამუნა ნიკოლაძის ყველაზე დასამახსოვრებელი ნამუშევარი ვარსიმაშვილის „მშვენიერი ქართველი ქალის“ შემდეგ) მართლაც თოჯინის შთაბეჭდილებას ტოვებს: დასწავლილი ღიმილით, ნეიტრალური მეტყველებით, მეუღლისადმი ერთგვარი უინტერესო და ინდიფერენტული დამოკიდებულებით... მაგრამ საკმარისია კროგსტადთან (დევი ბიბი-

(ნინო ფილფანი) ვნებასა და გრადუს მატებენ. უფრო ზუსტად, თავიანთი მიზანსწრაფული ეგოიზმით ცეცხლზე ნავთს ასხამენ. და რაც უფრო გამოუვალი ხდება ნორას მდგომარეობა, რაც უფრო მონდომებით უმაღლავს იგი მეუღლეს ნასესხები ფულის ამბავს, მით უფრო პარადოქსული და დამცინავი ხდება ტორვალდ ჰელმერის (ნორას

ქსოვს, ნორას თოჯინას სადღაც ინახავს; ჭაღზე სათამაშობსა და ბეჭედს ჰკიდებს; სადღაც კუთხეში მიმალული აფთიაქიდან წამლებს იღებს...

სპექტაკლში გამუდმებით ლურჯ სითხეს სვამენ. ერთი შეხედვით, ეს თითქოს სანამღავია, ზოგჯერ ვისკის ასოციაცია გიჩნდებათ. შესაძლოა ლიმონათიც იყოს, რომელიც ნორას ბავშვებს არ ეღირსათ „უღირსი“ დედის ხელში. თითქოს უმნიშვნელო დეტალები სცენაზე: მიმობნეული საგნები, თოჯინები, რომლებიც სარდაფიდან ამოაქვთ, მაკრატელი, რომელიც ავბედით მნიშვნელობას იძენს, მაგიდა, რომელიც რკინის ირგვლივ მოძრაობს, საათი, რომელიც რკინის წისქვილსაც ჰგავს და ცხოველთა გალიასაც, ანა-მარიას მოქსოვილი თავსაფარი, რომელსაც სახლიდან გაქცეული ნორა მოიხურავს – მნიშვნელობას იძენს საერთო კონტექსტში.

იქნებ სპექტაკლი „ნორა“ ყბადაღებული „მეტაფორული თეატრის“ შექმნის მცდელობაა? ეს განსაზღვრება თავის დროზე კრიტიკოსებმა იარლიყივით მიაკერეს ნეკროპუსის სპექტაკლებს და მოგვიანებით მისი ტირაჟირება ლიტვურმა თეატრმა (რიმას ტუმინასი, მინდრაუსკას კარბაუსკისი) კარგად მოახერხა დასავლეთ ევროპაში. და სხვათა შორის, ამ თვალსაზრისით თვით სახელოვან პოლონურ თეატრს კი გაუწია კონკურენცია. ასეა თუ ისე, „დამწყებმა“ რეჟისორმა ვანო ხუციშვილმა გარკვეული გავლენის მოუხედავად, კარგად მოახერხა ვნება და მეტაფორა, სიტყვა და სხეული ერთ კოორდინატა სისტემაში მოექცია.

და თუ ფინალში, სარდაფში გამოკეტილ პერსონაჟ-მარიონეტებსა და ნორას მონოლოგს („მე მამის საყვარელი სათამაშო ვიყავი ჩემს სახლში და ახლაც სათამაშო ვარ შენს სახლში...“) თეატრალურ რეალობასთან დააკავშირებთ, გასაგები გახდება ბრეხტი შობილი და მისი სახელით „ჩაკეტილი კავკასიური წრიდან“ თავდახსნის მცდელობა. დაშვებული შეცდომებიც და ძიების მცდელობაც ხშირად უფრო მეტს ნიშნავს, ვიდრე კარგ გზაზე უხიფათოდ სიარული, ან ლამაზად თვლენა. **□**

■ ყველაზე მკაფიო

შთაბეჭდილება, რაც

დებიუტანტი რეჟისორის

ორმოქმედებიანი

წარმოდგენის შემდეგ

გრჩებათ, თეატრის

ლაბირინთებში რეჟისორის

თავდაუზოგავი ხეტიალია.

მეუღლეს გიორგი ზანგური მუდმივი ღიმილით და თავშეკავებული თვითდაჯერებულობით თამაშობს) რეაქცია: „რატომ არის მოწყენილი ჩემი ციყვუნია, ჩემი პატარა ჩიტი?“

რეჟისორი მხოლოდ ანა-მარიას (მაია ხორნაულის თითქმის შესანიშნავი და თითქმის უსიტყვო როლი) ტოვებს ამ უმიზნო ვნებებისა და სიხარბით წახალისებული თამაშის მიღმა. შეგვეძლო გვეთქვა, რომ ის იხსენის სახელობის კლინიკა „ნორას“ უსქესო მედდას ჰგავს, რომელსაც მოვალეობა და ერთგულება სისხლში აქვს გამჯდარი. პერსონაჟი, რომელიც იხსენის პიესაში მხოლოდ მკრთალი მონახაზია და რეჟისორთა უმრავლესობა მას ყურადღების მიღმა ტოვებს, ვანო ხუციშვილისათვის ჰელმერების სახლის მთავარი „გასაღები“ა. ის უშეცდომოდ და მიზანმიმართულად დაეხეტება სახლ-ლაბირინთში, აღებს და კეტავს სარდაფსა და ზარდახშებს, გამალებით და ისტერიულად

სცენა სპექტაკლიდან „ნორა, ანუ თოჯინების სახლი“

ლეიშვილი) მისი ურთიერთობა და წერილის არსებობა გამჟღავნდეს, რომ ყველაფერი ყირაზე დგება. საქმეში ცხადია, ფული ერევა და ბურჟუაზიული დრამა კლასიკური, მაგრამ ჩვეული დამცინავი ფორმით წარმოგვიდგება.

ნორას პირად დრამას ავადმყოფობით დალდასმული ექიმი რანკი (ბაჩო ჩაჩიბაია) და უფულობითა თუ უკაცობით გატანჯული კრისტინა ლინდი

დევიდ ბექჰემს საიტი გაუტყემა

პოპულარული ფეხბურთელის, კლუბ „ლოს-ანჯელეს გალაქსის“ ნახევარმცველის – დევიდ ბექჰემის პირადი საიტი www.davidbeckham.com უცნობმა ჰაკერებმა გატყეს. ბოროტმოქმედებმა პორტალის მთავარ გვერდზე ძალის ფოტო განათავეს, წარწერით "ScooterDAshooter = FAIL".

www.davidbeckham.com-ზე დევიდ ბექჰემი პირად ჩანაწერებს, ფოტოებსა და ფეხბურთის მატჩების ვიდეორგოლებს აქვეყნებს.

სპეციალისტების თქმით, თავდასხმა დემონსტრაციულ ხასიათს ატარებდა და ჰაკერებს საიტზე არანაირი სახიფათო კოდი არ დაუტოვებიათ. ვებგვერდი 11 ივლისს დილით გატყდა, წინა დღეს კი ბექჰემებს გოგონა შეეძინათ, რომელსაც ჰარპერ სევენი დაარქვეს.

პირველი ბუკრიდერი GOOGLE EBOOKS-ისთვის

ინტერნეტ-გიგანტი IT სექტორის კიდევ ერთი მიმართულების ათვისებას გეგმავს. კომპანიის წარმომადგენლებს

ბის განცხადებით, Google კორეულ კომპანია iriver-თან ერთად ელექტრონული წიგნების წამკითხველს შექმნის, რომელშიც ონლაინ-მაღაზია Google eBookstore-ზე წვდომაც იქნება ინტეგრირებული.

ახალ მოწყობილობას iriver Story HD ჰქვია და გარეგნულად პირველი თაობის Amazon Kindle-ს ჰგავს. ამ დრომდე Google-ის ინტერნეტ-მაღაზიაში წიგნების შექმნა კომპიუტერის, სმარტფონის ან პლანშეტის ბრაუზერიდან ხდებოდა, შემდეგ კი მომხმარებლებს ისინი ბუკრიდერში უნდა ჩაეტვირთათ. მოწყობილობა ამ ფუნქციის ინტეგრირებული მხარდაჭერით ამ დრომდე არ გამოსულა.

Story HD აღჭურვილია კონტრასტული შავ-თეთრი ეკრანით, მოხერხებული კლავიატურით და 6 დიუმიანი ეკრანით. მოწყობილობას აქვს Wi-Fi-ს მხარდაჭერაც. Story HD-ს გაყიდვები თავდაპირველად ამერიკაში დაიწყება და მისი ფასი 140 დოლარი იქნება.

YOUTUBE-ის ახალი ღიზანი

ვიდეოპოსტინგი YouTube ახალ ღიზანს ტესტავს. პორტალის ხელმძღვანელობა აცხადებს, რომ მუქი ფერის ინტერფეისი საიტს უფრო მოდურს, თანამედროვესა და მოსახერხებელს გახდის.

განახლებულ ღიზანში პლერის მართვის ელემენტები მუქი ნაცრისფერი და უფრო დახვეწილი გახდა, ოდნავ შეიცვალა ლილაკები და გვერდის ფონიც. მომხმარებლებს საშუალება აქვთ ვიდეოს ფანჯრის 3 ზომიდან სასურველი თავად შეარჩიონ. ამასთან, რგოლი არა მარცხენა მხარეს, არამედ გვერდის შუა ნაწილში ჩნდება.

თითქმის შეუმჩნეველად, მაგრამ მაინც შეიცვალა ვიდეოპოსტინგის ლოგოტიპიც. YouTube-ის განახლებული გვერდის დატესტვა ნებისმიერ მომხმარებელს ვებგვერდზე www.youtube.com/cosmicpanda შეუძლია. ანალიტიკოსები კი უკვე ამბობენ, რომ ვიდეოპოსტინგის ახალი ღიზანი წარმატებული აღმოჩნდა და იგი მომხმარებლების უმეტესობას მოეწონება.

უკანასკნელად YouTube-ის ღიზანმა სერიოზული ცვლილებები 2009 წლის ზაფხულში განიცადა. სხვათა შორის, მაშინ ამ ფაქტმა მომხმარებლების სერიოზული უკმაყოფილება გამოიწვია. შეჩვეული ღიზანის შეცვლა დიდ ნაწილს არ სურდა და სერვისის ბოიკოტირებითაც იმუქრებოდა, თუმცა საბოლოოდ ახალ ღიზანს YouTube-ის პოპულარობაზე უარყოფითად არ უმოქმედია.

3D პრინტერი შოკოლადისთვის

ბრუნელისა და ეკსეტერის უნივერსიტეტების მეცნიერებმა უნიკალური 3D პრინტერი შექმნეს, რომელიც შოკოლადის ნივთების დასაბეჭდადაა განკუთვნილი. 3D ბეჭდვის ტექნოლოგია უკვე დიდი ხანია უჩვეულო სიახლეს აღარ წარმოადგენს. არსებობს სერვისებიც, რომელთა დახმარებითაც ნებისმიერ მსურველს „დაბეჭდილი“ საცურაო კოსტუმის ან სუვენირის მიღება შეუძლია, თუმცა ბრიტანელი მეცნიერების გამოგონება შოკოლადით ბეჭდვის პირველი შემთხვევაა.

სპეციალისტები ამბობენ, რომ მათ ამ ჩირვეული მასალის განსაკუთრებული თვისებების გამო მოწყობილობის შესაქმნელად დიდი ძალისხმევა დასჭირდათ. ტექნოლოგიის უპირატესობა ის

არის, რომ მომხმარებლებს სასურველი ფორმის უნიკალური შოკოლადის შექმნის შესაძლებლობა ექნებათ. სპეციალური სოფტი ამ მიზნით უკვე მუშავდება. მსურველები საკუთარ მაკეტებს ერთმანეთს ვებგვერდითაც გაუზიარებენ.

NOKIA-ს და MICROSOFT-ის სარეკლამო კამპანია

Nokia-და Microsoft მასშტაბური გლობალური სარეკლამო კამპანიისთვის ემზადებიან. კომპანიები Windows Phone 7-ის ბაზაზე აგებული მონოპოლიზაციის პოპულარიზაციისთვის 127 მილიონ დოლარს დახარჯავენ. ნახევარწლიანი კამპანია მთელი მსოფლიოს მასშტაბით მიმდინარე წლის ოქტომბერში დაიწყება.

სარეკლამო კამპანიის ფარგლებში Nokia წარმოდგენილი იქნება, როგორც Windows სმარტფონების ძირითადი მწარმოებელი. კამპანია განკუთვნილი არ იქნება Symbian-ისან MeeGo-ს ბაზაზე აგებული პროდუქტებისთვის. ძირითადი აქცენტი კი Nokia-ს პირველ Windows სმარტფონზე გაკეთდება, რომელიც არაოფიციალურად Sea Ray-ს სახელითაა ცნობილი.

ცოტა ხნის წინ მედიასაშუალებებმა გაავრცელეს ცნობა Sea Ray-ზე მუშაობის დაწყების შესახებ. ზოგიერთმა მათგანმა პროდუქტის არაოფიციალური ფოტოც კი დაბეჭდა.

SAMSUNG SMART TV-ს პოპულარობა იზრდება

სამომხმარებლო ტექნიკის წამყვანი მწარმოებლის Samsung Electronics-ის

Smart TV-ის გაყიდვებმა უკვე 2 მილიონს გადააჭარბა. აღსანიშნავია, რომ პროდუქტის გაყიდვების დაწყებიდან მხოლოდ 3 თვეა გასული.

Samsung Smart TV-ის ტელევიზორები მსოფლიო ბაზარზე მიმდინარე წლის მარტში გამოჩნდა. ყოველდღიურად დაახლოებით 22 ათასი ასეთი ტელევიზორი იყიდება. ყველაზე პოპულარული Samsung Smart TV ჩრდილოეთ ამერიკაშია, სადაც მისმა გაყიდვებმა 730 000 შეადგინა. ევროპულ ბაზარზე 710 000 ერთეული გაიყიდა, ახლო აღმოსავლეთის, აფრიკისა და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნებში კი – 170 000.

AMAZON ინტერნეტ-პლანშეტს უშვებს

Amazon საკუთარი პლანშეტის გამოშვებისთვის ემზადება. ექსპერტები ამბობენ, რომ მონოპოლიზაცია კონკურენციას Apple iPad-ს გაუწევს. ამჟამად კომპანიების ინტერესები

მხოლოდ ციფრული კონტენტის ბაზარზე იკვეთება, პლანშეტის გამოშვების შემდეგ კი კონკურენცია უკვე სხვა სეგმენტზეც გადაინაცვლებს. ივარაუდება, რომ Amazon-ის პლან-

შეტის პრეზენტაცია მიმდინარე წლის ოქტომბერში შედგება.

ანალიტიკოსების პროგნოზით, ახალ მონოპოლიზაციას ექნება იმ კონტენტის ყველა ფორმატის მხარდაჭერა, რომელსაც ამჟამად Amazon ყიდის. მათ შორის მოიაზრება არა მარტო მუსიკა და ვიდეო, არამედ ციფრული წიგნებიც. ვრცელდება ასევე ინფორმაცია, რომ AmazonKindle-ის განახლებისთვისაც ემზადება. დაგეგმილია რიდერის ორი ახალი ვერსიის გაშვება, რომელთაგან ერთს სენსორული ეკრანი ექნება.

GOOGLE-ის ახალი ფოტოსერვისი

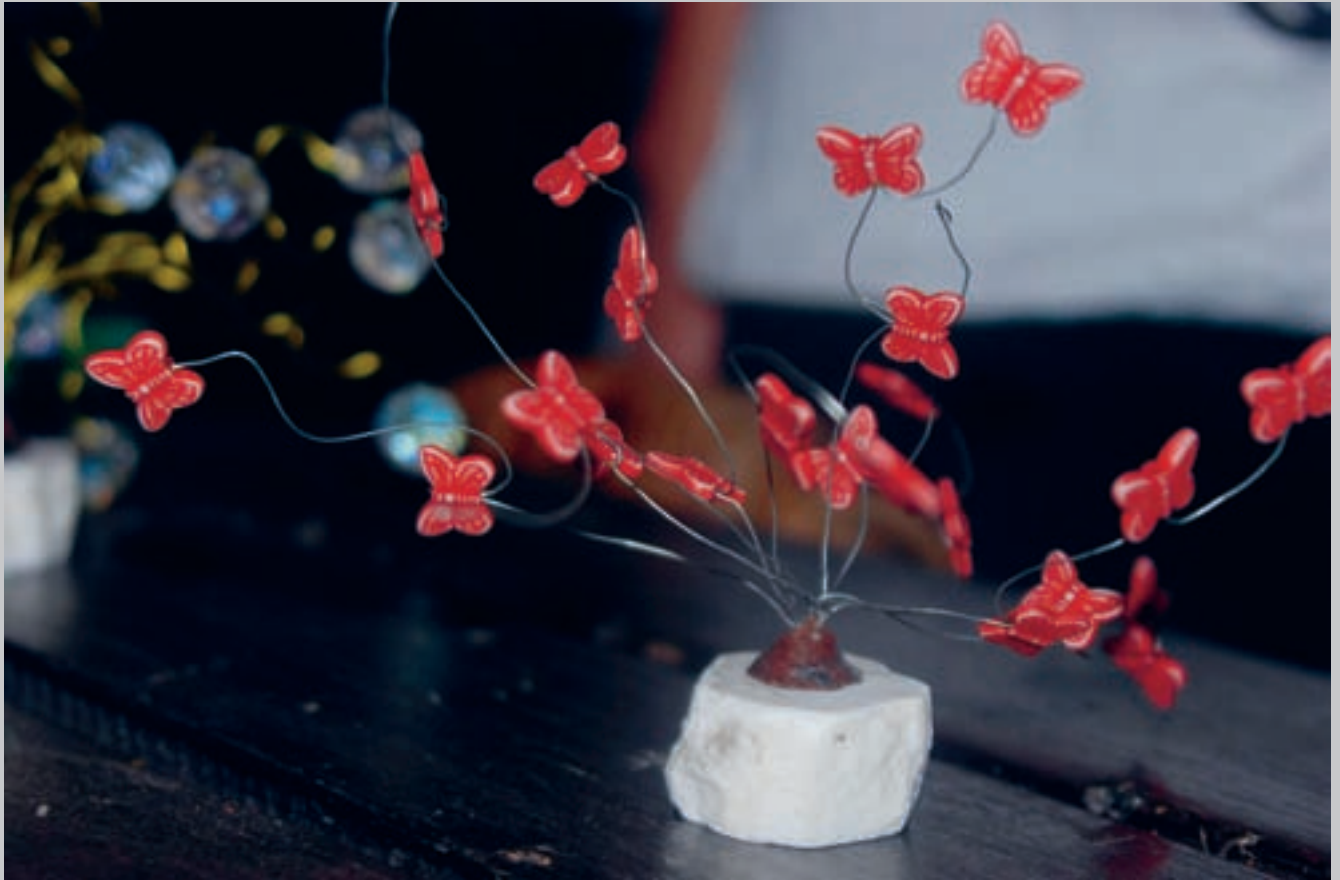

უახლოეს მომავალში Google ახალ სპეციალურ ვებსერვისს გაუშვებს, რომელიც ფოტოების პუბლიკაციისთვის იქნება განკუთვნილი. დეტალური ინფორმაცია Photovine-ს ფუნქციონალის შესახებ ჯერჯერობით ცნობილი არ არის. საუბარია მხოლოდ იმაზე, რომ სერვისის მომხმარებლებს საშუალება ექნებათ კონკრეტული ფოტოს განთავსებით შექმნან ესა თუ ის თემა, შემდეგ კი ნებისმიერ მსურველს საშუალება ექნება საკუთარი ასოციაციების შესაბამისად მას სხვა ფოტოებიც დაურთოს.

Photovine, პირველ რიგში, სავარაუდოდ, მობილური ტელეფონების მომხმარებლებისთვის იქნება განკუთვნილი. სმარტფონის კამერით ფოტოს გადაღების შემდეგ მომხმარებლებს მისი ატვირთვა ფოტოპოსტინგზე მანძინე შეეძლება. Photovine-ის ამოქმედების ზუსტი თარიღი ჯერჯერობით უცნობია.

მომზადა ნინო ნატროშვილმა.

"ბახდი ქვემოქედი"

27 ივნისს არტ კაფე 11-ში, სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტური თვითმმართველობის ორგანიზებით, სოფელ გრემში არსებული საქველმოქმედო კავშირი „თემის“ მზრუნველობის ქვეშ მყოფი უნარშეზღუდული ბავშვების ხელნაკეთი ნივთების გამოფენა-გაყიდვა გაიმართა.

გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო თიხასა და თექაზე შესრულებული ნამუშევრები, ნახატები, ასევე შუშის ბოთლებითა და ქვებით შექმნილი დეკორაციული ხელნაკეთი ნივთები.

ღონისძიება გაგრძელდება იყო პროექტისა „გახდი ქველმოქმედი“, რომლის ფარგლებშიც სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტებმა უნარშეზღუდულ ბავშვებს სპეციალურად შეგროვებული საჩუქრები ჩაუტანეს, შემდეგ კი მათ-

თვის „ზღაპრების დღე“ მოაწყვეს.

პროექტის მთავარი მიზანი შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვების უნარების წარმოჩენა, მათი საზოგადოებრივ აქტივობაში ჩართვა და საქველმოქმედო კავშირი „თემის“ შესახებ საზოგადოების ინფორმირება იყო.

სტუდენტების და ბავშვთა სახლის ადმინისტრაციის გადაწყვეტილებით, ნამუშევრების ფასები შეირჩა ისე, რომ ყველასთვის მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი ყოფილიყო. გამოფენის ფარგლებში, ხელნაკეთი ნივთების საკმაოდ დიდი ნაწილი გაიყიდა, შემოსული თანხა კი შემოქმედ ბავშვებს მოხმარდებათ.

პროექტის მხარდამჭერები „ესთეტიკ სერვისი“, კომპანია „STSG“, „კამპა“, „ბარამბო“, „თელიანი ველი“, გამომცემლობები „დიოგენე“ და „ნიგნები ვაკე-

ში“ არიან, მედია პარტნიორი კი ჟურნალი „ლიბერალია“.

სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტები პროექტის გაგრძელებას და პატარების შემოქმედების საზოგადოებისთვის უფრო ფართოდ წარდგენას ოქტომბერში გეგმავენ.

მარადონა ინბლისში

გიორგი აბულაძე

ინგლისელებს მარადონა არ უყვართ. იმ „ღმერთის ხელს“ არასდროს აპატიებენ. ინგლისელებმა დავინწყება არ იციან. სადმე რომ მარადონას შესახებ ერთი აბზაცი დანერონ, იმ ერთ აბზაცში შუა სტრიქონი აუცილებლად ის იქნება, ეს ის კაცია, რომელმაც ხელით გაგვიტანა ბურთით. ამ შუა წინადადების ზემოთ და ქვემოთ შესაძლოა, უსაზღვრო ხოტბა-დიდებაც ეწეროს, და სარკასტული ფრაზებიც, მაგრამ ის ხელი აუცილებლად ნახსენები იქნება.

იმ ცნობილ დოკუმენტურ ფილმში, გარი ლინეკერი შემპარავი ინგლისური იუმორით ეკითხება მარადონას, ეგ მართლა ღმერთის ხელი იყო? მარადონა კი ეშმაკური ღიმილით აჩვენებს მუჭს და პასუხობს, არა, ეს ხელი იყო.

ინგლისელებს მარადონა არ უყვართ, მაგრამ მის გარეშე არ შეუძლიათ. რაც გასაკვირია, ის თავის ხელით და ფეხითაც ინგლისის ფეხბურთის ნაწილი შეიქნა, მედიისთვის კი ყოველთვის პირველი სტრიქონის კაცად რჩება.

აი, გასულ კვირაში მარადონა დედამისის სანახავად მიდიოდა ქალაქგარეთა საავადმყოფოში და მსუბუქ ავარიაში მოჰყვა, რაც, რა თქმა უნდა, ახალი ამბავი შეიქნა.

ოღონდ კი, მარადონა სხვა უფრო ირიბი ამბების გმირიცაა.

მისი უმცროსი ქალიშვილის, ჯანინას ქმარი, სერხიო აგუერო, რომელიც მადრიდის „ატლეტიკოს“ მოთამაშეა და არგენტინის ისტორიაში ყველაზე ახალგაზრდა ფეხბურთელია, პროფესიული ფეხბურთი რომ ითამაშა, ახლა გზაგასაყარზე დგას. ბიჭს ტურინის „იუვენტუსი“ ეპატიჟება, მაგრამ კუნძულიდან კბილებს ილესავს ყოვლისგადამხდელი „მანჩესტერ სიტი“. საერთოდ, სამხრეთამერიკელი ფეხბურთელებისთვის, განსაკუთრებით არგენტინელებისთვის, იტალიაში თამაში გამორჩეული რამაა.

ცალკე იმიტომ, რომ ბევრ მათგანს იტალია თავის მეორე სამშობლოდ მიაჩნია, წინაპართა წარმომავლობის გამო; ცალკე იმიტომ, რომ წინაპართა წარმომავლობა ევროპულ პასპორტს იძლევა, და ცალკე იმიტომ, რომ იტალიური საფეხბურთო აზროვნება არგენტინელთათვის დიდი პატივისცემის საგანია.

ოღონდ, ამ შემთხვევაში საქმე რთულდება და სერხიო და ჯანინაც ტურინში გადაბარგებას სიფრთხილით უყურებენ. პირველ ყოვლისა იმიტომ, რომ ყველაფერი, რაც მარადონას შეეხება იტალიაში, სირთულითა და ხმაურითაა გარემოსილი. ბოლოჯერ იქ ჩასვლისას დიეგოს ოფიცრებმა საათი და საყურეები შესხნეს, რათა მისი დაუფარავი გადასახადების მცირე

ნაწილი დაეფარათ. იქ ცხოვრობს მისი უკანონო ვაჟი და იქ კვლავაც ცოცხალია მისი ნარკომანული წარსული. მხოლოდ ნეაპოლში ხომ არ წახვალ.

სამხრეთული ოჯახები კი მოგეხსენებათ. ვთქვათ, მოუნდა დიეგოს შვილიშვილის და ქალიშვილის მონახულება. რატომ უნდა მოუწიოს ამის კეთებამ უსიამო ხმაურში? და უამისოდაც, რატომ უნდა იცხოვრონ ახალგაზრდებმა სულ იმის შეგრძნებით, რომ, ააა, თქვენ მარადონასები ხართ? გასაგებია, გასაგებია...

ამინდის გამო კი ბოდიში, მაგრამ, თუკი სიტინი გადმოვა სერხიო, აჟიოტაჟი და მარადონას ძახილი კი იქნება, მაგრამ ბევრად შოუბიზნესური და ინგლისური და ეს პირიქით სასარგებლოც კი გამოვა ბიჭისთვის. ინგლისში მარადონას ერთი პრობლემა აქვს, ღმერთის ხელი და ისიც უკვე ფოლკლორის ნაწილი შეიქნა, სასიამოვნოც კია ასეთ ხალხთან ურთიერთობა. ამიტომაც, „მანჩესტერ სიტი“ იმედოვნებს, რომ თუკი კარლოს ტევესს, მარადონას ძველ მეგობარს და განსაკუთრებულ საფეხბურთო სიმპათიას, გაუშვებს, მთლად დიეგოს სიძის მოყვანა შეუძლია.

ასეთია ცხოვრება და ასეთია სახელი. ჰოდა, ჩამოვიღის ხოლმე დიეგო ინგლისში და იქნება ერთი ხალისობა.

ისე, კი თავად მარადონა მალევე არაბთა საამიროში მიემგზავრება. ერთი იქაური გუნდი უნდა განვრთნას. კი, ცხელა და ქვეყანაც დიდად განსხვავდება არგენტინისგან, მაგრამ იქ რომ გადახდა იციან, ისე არსად. ■

დიეგო მარადონა

ოხი ქალაქის ამბავი

კახა თოლორდავა

.ჰო, ესლა უკვე ვიცი, რომ თუ ერთ ქალაქში წვიმა მოდის, მეორეში აუცილებლად მზე ანათებს... ერთ ქალაქში მხოლოდ იმ სატელევიზიო არხებს უყურებენ და იმ ჟურნალ-გაზეთებს კითხულობენ, რომლებიც მხოლოდ პირქუშ სიახლეებს აწვდიან მოქალაქეებს, იმ დროს, როდესაც მეორე ქალაქის მოსახლეობას მხოლოდ კარგი ამბების გაგება სურს და შესაბამისად, მხოლოდ იმ სატელევიზიო არხებს უყურებენ და იმ ჟურნალ-გაზეთებს კითხულობენ, რომლებიც ასეთ ინფორმაციას აწვდიან მათ, ამიტომაც ერთ ქალაქში ყოველთვის ყველაფერი ცუდადაა, მეორეში კი ყოველთვის ყველაფერი კარგად. ერთ ქალაქში დარწმუნებულები არიან, რომ პირსისხლიანი დიქტატორის უღელქვემ უწვევთ ცხოვრება, მეორეში კი რეფორმატორ მმართველს შეჭარბებენ. თუ ერთ ქალაქში ის პირსისხლიანი დიქტატორი უმოწყალოდ უსწორდება პროტესტანტებს, მეორეში რეფორმატორი მმართველი სამართლიანად სჯის დამნაშავეებს. ერთი ქალაქის მოსახლეობას მიაჩნია, რომ მათი ქვეყანა უფსკრულის პირას დგას, მეორეში კი გადარჩენას ზეიმობენ. ერთ ქალაქში მიაჩნიათ, რომ მეორე ქალაქის მცხოვრებლები ბრძელები და უტრაკოები არიან, მეორე ქალაქის მცხოვრებლები კი დარწმუნებულები არიან იმაში, რომ პირველ ქალაქში მხოლოდ კრეტინები ცხოვრობენ. ერთ ქალაქში სიტყვის თავისუფლებაც კი არ არსებობს, მაშინ, როდესაც მეორე ქალაქში აყვავებული დემოკრატიაა. ერთ ქალაქში წარსულს მისტირებენ, მეორეში კი უკვე მომავალში ცხოვრობენ. ერთ ქალაქში, როდესაც იქაური მცხოვრებლები ერთად იკრიბებიან, მხოლოდ იმაზე საუბრობენ, თუ რა უბედურ დღეში არიან, მეორეში კი მხოლოდ იმაზე, თუ რა ბედნიერ ვარსკვლავზე გაჩნდნენ. ერთ ქალაქში ყველა დარწმუნებულია, რომ ომი, რომელიც მათ ქვეყანას დაატყდა თავს, პირსისხლიანმა დიქტატორმა დაიწყო. მეორე ქალაქში კი იციან, რომ რეფორმატორი მმართველი, რომ არა მთელი ქვეყანა, უკვე მუხლებზე იდგებოდა. ერთ ქალაქში ომის წაგებას გლოვობენ, მეორეში კი გამარჯვებას. ერთ ქალაქში ჟურნალისტებისათვის ყველა ინფორმაცია დახურულია, მეორეში კი ხელმისაწვდომი. ერთ ქალაქში უმუშევრობის ძალიან მაღალი მაჩვენებელია, მეორეში კი უმუშევრობის მაჩვენებელი ყოველდღიურად დაბლა და დაბლა იწვეს. ერთ ქალაქში გაღვიძება არ უხარიათ, მეორეში კი ყოველ გათენებულ დილას შეჭარბებენ. ერთ ქალაქს თავისი ლიტერატურული პრემია აქვს, მეორეს კი თავისი, შესაბამისად, ერთ ქალაქში თავისი კუმირები ჰყავთ, მეორეში კი თავისი. ერთ ქალაქში ციხეებში მხოლოდ უდანაშაულოებს სვამენ, მეორეში კი მხო-

ლოდ დამნაშავეებს. ერთ ქალაქში გალღეტილი ადამიანები ცხოვრობენ, მეორეში კი რესტორნები საესეა წარმატებული მოქალაქეებით. ერთ ქალაქში მიაჩნიათ, რომ ქვეყნის ეკონომიკა ჩამოშლილია, მეორეში კი დარწმუნებულები არიან, რომ ქვეყნის ეკონომიკა არასდროს არ ყოფილა ასეთი სტაბილური. როდესაც ერთი ქალაქის პოლიტიკოსები და მოქალაქეები უცხოელებს სვდებიან, ისინი აუცილებლად უყვებიან მათ თუ რა უბედურ დღეშია ჩავარდნილი მათი ქვეყანა, ხოლო მეორე ქალაქში ჩასული უცხოელები მხოლოდ იმას ისმენენ ადგილობრივებისგან, თუ რა წარმატებულ ქვეყანაში ცხოვრობენ ეს უკანასკნელი. ერთ ქალაქის მცხოვრებლებისათვის ქვეყნის უახლესი ისტორია წარუმატებელი გადანყვეტილებების კასკადია, მეორე ქალაქში კი მიაჩნიათ, რომ ქვეყნის ხელმძღვანელობის მიერ გადადგმული თითქმის არცერთი ნაბიჯი წარუმატებელი არ ყოფილა. ერთი ქალაქის მოსახლეობისათვის ყველაფერი, რაც მეორე ქალაქში ხდება, სასაცილოა სატირალი რომ არ იყოს, მეორე ქალაქის მოსახლეობისათვის, კი ყველაფერი რაც პირველ ქალაქში ხდება რეალობასაა მოკლებული. ერთ ქალაქში, როდესაც ადამიანები ერთმანეთს ეკითხებიან, – „როგორ ხარ?“ – პასუხი ყოველთვის ერთი და იგივეა, – „როგორ ვიქნები ამათ ხელში?!“ მეორე ქალაქში კი იგივე შეკითხვაზე ან პასუხობენ, – „არა მიშავს!“ ან „ხოშიანად!“ ერთ ქალაქში ბიზნესი ყვავის, მეორეში კი ბიზნესმენებს დაუნდობლად „წენავენ.“ ერთი ქალაქიდან გარბიან, მეორეში კი ჩამოდიან და ჩამოდიან. ჰო, მართალია, ერთ ქალაქში ყოველთვის ყველაფერი ცუდადაა, მეორეში კი ყოველთვის ყველაფერი კარგად, მაგრამ არის ერთი რამ, რაც ამ ორ ქალაქს აერთიანებს, – ორივე ქალაქში მაგარი მოწყენილობა. ■

თელავი, ყვარელი, ლაგოდეხი
გორი, ქარელი, საშურნი
ზესტაფონი, ქუთაისი, სამტრედია
ურეკი, ქობულეთი, ბათუმი
ფოთი, სენაკი, ზუგდიდი

FM 105.5

FM 103.0

FM 104.5

FM 101.0

FM 101.9

WWW.LIBERALI.GE

